

Studiegids Psychologie

Universiteit Maastricht
Postbus 616
6200 MD Maastricht

Inhoudsopgave

Woord vooraf	6
Psychologie aan de Universiteit Maastricht	8
Het Maastrichtse psychologiecurriculum	8
Het onderwijssysteem: probleemgestuurd onderwijs	10
Internationalisering	11
Organisatie van de faculteit der psychologie	12
1 Propedeuse	21
1.1 Algemeen / basisboeken	22
1.2 Overzicht onderwijs jaar 1	24
1.2.1 Omschrijving van de blokken	25
1.2.2 Niet-blokgebonden programma propedeuse	34
1.2.2.1 Computervaardigheidsonderwijs I	35
1.2.2.2 Statistiek Ia en Ib	36
1.2.2.3 Onderwijs in de methoden en technieken Ia	37
1.2.2.4 Onderwijs in de methoden en technieken Ib	38
1.2.2.5 Schrijfonderwijs I: refereren en essay	39
2 Het tweede studiejaar	41
2.1 Algemeen / basisboeken	42
2.2 Overzicht onderwijs jaar 2	44
2.2.1 Omschrijving van de blokken	44
2.2.2 Niet-blokgebonden programma tweede jaar	54
2.2.2.1 Computervaardigheidsonderwijs II	54
2.2.2.2 Statistiek IIa en IIb	55
2.2.2.3 Schrijfonderwijs IIa en IIb	56
3 Het derde studiejaar	59
3.1 Algemeen	60
3.2 Overzicht onderwijs jaar 3	61
3.3 De afstudeerrichting cognitieve psychologie	63
3.3.1 Basisprogramma cognitieve psychologie	63
3.3.1.1 Overzicht van de blokken	64
3.3.2 Afstudeervariant cognitieve ergonomie	67
3.3.2.1 Overzicht van de blokken	68
3.3.3 Afstudeervariant onderwijspsychologie	73

3.3.3.1	Overzicht van de blokken	73
3.4	De afstudeervariant biologische psychologie	78
3.4.1	Basisprogramma biologische psychologie	78
3.4.1.1	Overzicht van de blokken	79
3.4.2	Afstudeervariant neuropsychologie	84
3.4.2.1	Overzicht van de blokken	84
3.4.3	Afstudeervariant ontwikkelingspsychologie	90
3.4.3.1	Overzicht van de blokken	91
3.5	Het afstudeertraject psychopathologie	95
3.5.1	Basisprogramma psychopathologie	95
3.5.1.1	Overzicht van de blokken	96
3.6	Niet-blokgebonden programma derde jaar	101
3.6.1	Computervaardigheidsonderwijs III	101
3.6.2	Statistiek III	102
3.6.3	Schrijfonderwijs III	103
4	Het vierde studiejaar	105
4.1	Algemeen	106
4.2	Keuzeonderwijs	106
	Cluster onderwijs en ontwikkeling	108
	Cluster gezondheid en ziekte	111
	Cluster theoretische en methodologische aspecten	114
	Cluster werk, organisatie & technologie	117
4.3	Onderzoeksstage en afstudeerwerkstuk	120
5	Onderwijs- en Examenregeling	123
5.1	Onderwijs- en examenregeling	124
	Paragraaf 1: algemene bepalingen	124
	Paragraaf 2: propedeuse	126
	Paragraaf 3: doctoraal (postpropedeuse)	127
	Paragraaf 3.1: tweede studiejaar	127
	Paragraaf 3.2: derde en vierde studiejaar	128
	Paragraaf 3.2.A: afstudeerrichting cognitieve psychologie	128
	Paragraaf 3.2.B: afstudeerrichting biologische psychologie	130
	Paragraaf 3.3: afstudeertraject psychopathologie	131
	Paragraaf 3.4: het doctoraal (postpropedeuse) examen	132
	Paragraaf 4: toetsen; tentaminering	134
	Paragraaf 5: uitslagbepaling	137
	Paragraaf 6: vrijstelling	139
	Paragraaf 7: afleggen van examens	139
	Paragraaf 8: colloquium doctum	141
	Paragraaf 9: studievoortgang	141
	Paragraaf 10: slot- en invoeringsbepalingen	142
	Bijlage 1: overgangsregelingen	143
	Bijlage 2: hardheidsclausule	144
5.2	Regels en richtlijnen voor het propedeutisch examen	144
	Bijlagen	152
	Bijlage 1: samenstelling van de voortgangstoets	152
	Bijlage 2: beoordelingsprocedure voortgangstoets	153
	Bijlage 3: procedure aftekening Statistiek Ia en Ib	154
	Bijlage 4: procedure aftekening Methoden en technieken Ia en Ib	154

Bijlage 5: fraude richtlijn	154
5.3 Regels en richtlijnen voor het doctoraalexamen	157
Bijlagen	167
Bijlage 3: procedure aftekening statistiek (doctoraal)	167
Bijlage 5: reglement onderzoeksvoorstel	167
Bijlage 6: reglement stage	168
Bijlage 7: reglement afstudeerwerkstuk	169
6 Studentenvoorzieningen	171
6.1 Dienst studentenzaken	172
6.2 Onderwijsondersteuning: het bureau onderwijs	172
6.3 Studieadviseur psychologie	176
6.4 Mentorensysteem	178
6.5 Universiteitsbibliotheek	178
6.6 Programma-evaluatie	183
6.7 Geautomatiseerde informatievoorziening	185
6.8 Onderwijsruimten	188
6.9 Toetsen	189
Plattegronden	191

Studiegids Psychologie

Universiteit Maastricht

Postbus 616

6200 MD Maastricht

WOORD VOORAF

Een studiegids is een soort spoorboekje. Je vindt er een overzicht in van de routes die leiden naar het doctoraalexamen, in dit geval in de psychologie, compleet met alle belangrijke data: die van het begin en het einde van het studiejaar, de vakanties, de blokken, de toetsen en de stages. Bovendien biedt de gids een overzicht van de organisatie van de faculteit en de universiteit, van de reglementen, de belangrijkste in het onderwijs gebruikte boeken en vele praktische zaken meer. Niet in de laatste plaats is een studiegids een naslagwerk voor studenten en voor medewerkers, met de namen van de personeelsheden, hun functie, de adressen en de telefoonnummers. Hij stelt de gebruiker in staat zijn weg in de faculteit te vinden en zich voor inlichtingen tot de juiste persoon te wenden. Doe er je voordeel mee.

De studiegids voor het jaar 1998-'99 is de eerste die een overzicht biedt van het gehele curriculum, van het eerste tot en met het vierde jaar. Immers, de mogelijkheid om aan de Universiteit Maastricht psychologie te studeren bestaat pas kort, sinds september 1995. Dat betekent dat de eerste lichting psychologiestudenten in Maastricht dit jaar het vierde en laatste studiejaar zal doorlopen en zal afsluiten met een doctoraalexamen. Nieuw is voorts dat deze studenten er dit jaar op uit gaan om stage te lopen. Overigens beperken de vernieuwingen zich niet tot het programma voor de vierdejaarsstudenten. Op grond van evaluaties van studenten die de verschillende studieonderdelen al hebben doorlopen, zijn sommige blokken aangepast. De faculteit vertrouwt erop dat de aanpassingen ook verbeteringen zijn en wenst alle studenten, jong en oud, beginnend en gevorderd, veel succes!

Gerjo Kok,
decaan faculteit der psychologie

Maastricht, juli 1998

ALGEMEEN

- **Het Maastrichtse
psychologiecurriculum**
- **Het onderwijssysteem**
 - **Internationalisering**
- **Organisatie van de faculteit
der psychologie**

Psychologie aan de Universiteit Maastricht

HET MAASTRICHTSE PSYCHOLOGIECURRICULUM

Profiel van de opleiding

Het is opmerkelijk dat er hier aan de UM met een nieuwe opleiding psychologie kon worden gestart. Het is al lang geleden dat zoiets nog gebeurd is. Men moet daarvoor wel een jaar of dertig terug in de academische geschiedenis. Dat er met een nieuwe opleiding kon worden gestart stelde grotendeels op twee factoren: Er zijn ontwikkelingen in de psychologie die een nieuwe opleiding wettigen, en de Maastrichtse psychologie heeft een eigen, op deze ontwikkelingen geënt profiel ontwikkeld. Het is daarom goed om hier aan het begin van de beschrijving van het onderwijsprogramma nog eens kort in te gaan op het specifieke karakter van de Maastrichtse psychologie-opleiding.

Twee revoluties hebben de recente ontwikkeling van de psychologie bepaald. De eerste, de cognitieve revolutie, begon aan het begin van de jaren zestig, maar kwam pas in de jaren tachtig tot volle wasdom, toen computers allengs kleiner en oneindig veel krachtiger werden.

Vooraf het idee dat computerprogramma's menselijk denken konden nabootsen heeft een belangrijke stimulans gegeven aan de opkomst van de cognitieve psychologie. De cognitieve revolutie leidde tot nieuwe inzichten in denken en taal - niet alleen van mensen, ook van dieren; denk bijvoorbeeld aan het onderzoek naar het gebruik van taal door chimpansees - en tot nieuwe theorieën over waarnemen en emoties.

De tweede revolutie begon halverwege de jaren zeventig. Sinds die tijd is onze kennis op het gebied van de werking van de hersenen, en met name van de manier waarop de hersenen het gedrag bepalen, enorm toegenomen. Dit is bepalend geweest voor het ontstaan van de biologische psychologie. Door de biologische revolutie kijken wij nu heel anders aan tegen menselijk gedrag. Slapen en waken blijken te worden bestuurd door de hersenen. Onze seksualiteit en ons eetgedrag hebben niet alleen te maken met een subjectief gevoel, maar vooral ook met hormonen en neurotransmitters. Verder wordt steeds duidelijker hoe het spreken en begrijpen van taal samenhangt met structuren binnen beide hersenhelften. De oorzaken van belangrijke gedrags- en cognitieve stoornissen (zoals schizofrenie of leesblindheid) blijken eerder in biologische mechanismen gezocht te moeten worden dan in sociale factoren. De cognitieve en de biologische psychologie zijn dus baanbrekend voor nieuwe kennis en inzichten in de psychologie en voor de toekomst wordt er veel van verwacht.

In Maastricht zijn de beloften en uitdagingen van deze revoluties voor het eerst uitgangspunt voor de ontwikkeling van een vernieuwde opleiding psychologie geworden. Hier wordt een programma aangeboden dat gedragen wordt door deze twee ontwikkelingen in de psychologie. Alle deelgebieden en aspecten van de psychologie komen in het programma aan de orde, zoals dat ook elders gebruikelijk is, maar cognitieve en biologische psychologie geven daarbij als ondergrond en organiserende principes het hele onderwijsprogramma vorm.

Opbouw van het programma

De studie is opgebouwd uit een propedeuse (1 jaar) en een doctoraalprogramma van drie jaar. De eerste twee jaren vormen een algemene basisopleiding in de psychologie en zijn gemeenschappelijk voor alle studenten.

Na het tweede jaar maak je een keuze voor een van de twee brede afstudeerrichtingen: cognitieve psychologie of biologische psychologie.

In het vierde jaar kun je door middel van keuzeonderwijs en een onderzoeksstage een eigen accent geven aan de afronding van de opleiding.

Bij een normaal studietempo kost de opleiding je ongeveer 40 uur per week. Elk studiejaar is opgedeeld in blokken van doorgaans 6 weken: 7 in elk jaar. Die blokken zijn opgebouwd aan de hand van centrale thema's,

van waaruit kennis en inzicht uit meerdere vakken, wetenschappelijke disciplines, worden bestudeerd. Parallel aan ieder blok zijn er practica, waarin je vaardigheden aanleert, meestal aansluitend op de stof in het blok. Verder is er het zogenaamde niet-blokgebonden onderwijs, waarin methoden en technieken van onderzoek, statistiek, computervaardigheidsonderwijs, schrijfonderwijs en Engels worden aangeboden. Dit programma loopt parallel aan de blokken. Het niet-blokgebonden onderwijs kost je gemiddeld een dag studietijd per week. Voor stage en afstudeerwerkstuk in het vierde jaar zijn 4 volledige blokperiodes ingeruimd.

HET ONDERWIJSSYSTEEM: PROBLEMGESTUURD ONDERWIJS

De keuze om in Maastricht te gaan studeren, betekent tegelijk een keuze voor een onderwijsvorm die sterk afwijkt van wat elders gebruikelijk is. In Maastricht wordt het onderwijs gegeven vanuit de methode van het probleemgestuurd onderwijs (PGO). Globaal kan men daaraan de volgende kenmerken onderscheiden:

1. Student centraal

Anders dan bij traditionele onderwijsvormen is het probleemgestuurd onderwijs niet gedacht vanuit de informatieoverdracht van de docent naar de studenten, maar is het onderwijs gebaseerd op het leerproces van de student. Niet de docent, maar de student neemt de centrale plaats in.

2. Problemen sturen het leren

Uitgangspunt voor het leerproces vormen problemen, waarover de studenten in een kleine groep een diepgaande discussie voeren. Dergelijke problemen zijn zo geformuleerd dat zij de studenten naar allerlei verklaringsvragen leiden: Wat zijn de oorzaken van het beschreven fenomeen? Op grond van deze discussie formuleren studenten de stof die zij in de daaropvolgende dagen gaan bestuderen.

3. Onderwijsgroepen

Het onderwijs vindt plaats in onderwijsgroepen van circa 10 personen, die tweemaal per week bijeenkomen. In deze bijeenkomsten wordt aan de hand van blokboeken casuïstiek bediscussieerd. De onderwijsgroepen staan onder begeleiding van docenten (tutores) die het leerproces begeleiden en bewaken.

4. Zelfwerkzaamheid

Probleemsturing en groepsdiscussies stimuleren studenten zich relatief zelfstandig de relevante kennis, inzicht en vaardigheden eigen te maken. Deze nadruk op zelfwerkzaamheid vormt een centraal kenmerk van het PGO.

5. Voortgangstoetsing

Naast werkstukken en bloktolsten, die een blok afsluiten, vormen (disciplinair ingerichte) voortgangstoetsen een onderdeel van het examensysteem. In een voortgangstoets worden alle studenten op eindniveau op hun kennis getoetst. Van cruciaal belang is uiteraard, dat de disciplinair ingerichte vragen van de voortgangstoets op het beoogde eindniveau van de opleiding worden geformuleerd. Hierdoor kan de student zijn vorderingen ten opzichte van de gestelde eindtermen evalueren in vergelijking met de resultaten van het jaarcohort. De uitslag geeft studenten voorts inzicht in het bereikte kennisniveau in de verschillende (sub)disciplines.

Gevolgen voor leermiddelen

Deze andere inrichting van het onderwijs heeft tal van gevolgen voor de wijze waarop met leermiddelen wordt omgegaan door docenten en studenten. In het probleemgestuurd onderwijs worden studenten gestimuleerd om naast de basisliteratuur, die zij moeten aanschaffen, ook allerlei andere relevante bronnen te raadplegen. Die bevinden zich in het zogenaamde studielandschap, waarover in hoofdstuk 6 meer wordt verteld. Het is belangrijk dat studenten van meet af aan leren om met verschillende, soms conflicterende bronnen van kennis om te gaan en zelfstandig conclusies leren trekken over de waarde van inzichten. Er is een essentieel leermiddel, dat hier apart wordt vermeld: het zogenaamde blokboek.

Blokboeken

Elke cursus in het probleemgestuurd onderwijs maakt gebruik van een blokboek. Het blokboek wordt gemaakt door een team van docenten en studenten. Het bevat alle essentiële informatie over het onderwijs in de betreffende periode: Wie voor het blok verantwoordelijk is, waarover het blok gaat, wat de student aan het einde van de cursus moet weten, welke vaardigheden in de periode worden onderwezen, welke literatuur essentieel is, welke wordt aanbevolen, welke colleges er worden gegeven. Hoofdbestanddeel zijn echter de problemen of taken, meestal een dozijn voor de zes maal twee bijeenkomsten per week van de onderwijsgroep.

Het blokboek wordt altijd kort voor het begin van de blokperiode aan de studenten ter beschikking gesteld. De gegevens die resulteren uit de evaluatie van het onderwijs aan het einde van elke cursus worden gebruikt om het blokboek voor het volgende jaar te verbeteren.

INTERNATIONALISERING

Internationalisering is één van de zogenaamde profielkenmerken van de Universiteit Maastricht. Ontwikkelingen in de wetenschap trekken zich van grenzen niets aan; ze hebben een bij uitstek internationaal karakter. Dat geldt zeker voor de ontwikkelingen in de biologische en cognitieve psychologie. De verwachting is dan ook dat een deel van de afgestudeerden op de internationale arbeidsmarkt een werkkring zal vinden. Om de studenten daarop voor te bereiden wordt talenonderwijs als onderdeel van het curriculum aangeboden, zullen bepaalde blokken in het Engels worden aangeboden en wordt een groeiend aanbod aan buitenlandse onderwijs- en stagemogelijkheden aangeboden. Verder zullen voor bepaalde programmaonderdelen gerenommeerde buitenlandse gastdocenten aangetrokken worden.

Het afgelopen jaar heeft de faculteit diverse uitwisselingsprogramma's opgezet die in eerste instantie studentenuitwisseling tot doel hebben. In de loop van de tijd zullen binnen deze programma's ook docentenuitwisseling en wellicht ook samenwerking op het gebied van onderzoek mogelijk zijn.

Voor een recent overzicht van de uitwisselingsprogramma's kan men terecht bij: Ina Engelen, Psychologie, tel. 3881920, Dr Tans Gebouw, Dr Tanslaan, kr. 4.005.

ORGANISATIE VAN DE FACULTEIT DER PSYCHOLOGIE

Hierna volgt een overzicht van de onderwijsorganisatie van de faculteit der psychologie. Het belangrijkste bestuurlijke orgaan is het faculteitsbestuur. De faculteit wordt ondersteund door een kleine staf, die gehuisvest is in het Dr Tans Gebouw, Dr Tanslaan 10 (DRT 10). Ook de logistieke, organisatorische en administratieve ondersteuning van het onderwijs is hier ondergebracht. Het bureau onderwijs is de vraagbaak voor allerlei praktische vragen en zaken.

De docenten zijn doorgaans werkzaam binnen de faculteit der psychologie, maar soms ook bij andere faculteiten, vooral de faculteiten gezondheidswetenschappen en geneeskunde.

Het onderwijs vindt plaats op de locaties Dr Tanslaan 10 (DRT 10), de Universiteitssingel 50 (Uns 50) en Parkeerplaats Debyeplein 1 (PPD1).

Bestuur faculteit der psychologie

Bestuur psychologie

Samenstelling

Voorzitter: Gerjo Kok (decaan), portefeuillehouder algemene zaken, onderzoek, personeel, werving en voorlichting, Psychologie, tel. 3881886, Dr Tans Gebouw, Dr Tanslaan 10, kr. 4.002

Leden: Louis Boon (vice-decaan), portefeuillehouder begroting en planning, uitbouw, internationalisering, informatisering, huisvesting, Psychologie, tel. 3881885, Dr Tans Gebouw, Dr Tans-laan 10, kr. 4.018

Henk Schmidt, portefeuillehouder onderwijs, Psychologie,
tel. 3881904, Dr Tans Gebouw, Dr Tanslaan 10, kr. 4.066
Secretaris: Ed Sprokkel (directeur), Psychologie, tel. 3881886, Dr Tans Gebouw, Dr Tanslaan 10, kr. 4.008
Studentleden: Wencke van Amstel, tel. 043-3500901, postvakje ID 951525
Joris van Poecke, tel. 043-3215998, postvakje ID 950050

Raad psychologie

Samenstelling

Voorzitter: Jacques Beurgens, Psychologie, tel. 3881882, Dr Tans Gebouw, Dr Tanslaan 10, kr. 4.002
WP Leden: Arjan Blokland, Psychologie, tel. 3881903, Dr Tans Gebouw, Dr Tanslaan 10, kr. 3.008
Jettie Hoonhout, Psychologie, tel. 3881954, Dr Tans Gebouw, Dr Tanslaan 10, kr. 4.061
Anita Jansen, Psychologie, tel. 3881910/3881908, Dr Tans Gebouw, Dr Tanslaan 10, kr. 3.017
Harald Merckelbach, Psychologie, tel. 3881945, Dr Tans Gebouw, Dr Tanslaan 10, kr. 3.018
Secretaris: Ed Sprokkel, Psychologie, tel. 3881886, Dr Tans Gebouw, Dr Tanslaan 10, kr. 4.008
Studentleden: Milene Bonte, tel. 043-3255861, postvakje ID 952261
Gino Camp, tel. 043-3636993, postvakje ID 951994
Michael Capalbo, tel. 043-3612171, postvakje ID 951303
Maurice Dols, tel. 043-3252351, postvakje ID 945392

De vakgroep psychologie

De faculteit der psychologie kent één vakgroep. Binnen deze vakgroep zijn een aantal beheerseenheden onderscheiden: faculteitsbureau (incl. bureau onderwijs), geschiedenis en theorie van de psychologie, neurocognitie, neuropsychologie, algemene psychologie en cognitieve psychologie.

In totaal werken bij psychologie momenteel zo'n 70 mensen.

Faculteitsbureau psychologie

Het faculteitsbureau ondersteunt de activiteiten van het faculteitsbestuur en de faculteitsraad, maar ook het computerlandschap, het onderzoek en de internationalisering.

Op de foto ontbreken:

Arjan Blokland, Nick Broers, Huub Hamers, Marcel Hendrickx, Lisa Jonkman, Holger Mitterer, Peter Muris, Chantal Nederkoorn, Eric Rassin, Bernadette Schmitt, Harry Smit, Nathalie Smeets en Hans Stauder.

Diverse commissies ten behoeve van het onderwijs

Blokplanningsgroepen

Taken

De blokplanningsgroepen verzorgen de daadwerkelijke invulling, organisatie en uitvoering van de onderwijsseenheid. Ook voor de overige onderwijsseenheden zijn vergelijkbare groepen ingesteld. Bij een opleiding in opbouw is het noodzakelijk, dat de leden van de blokplanningsgroep ook een substantieel aandeel hebben in de feitelijke verzorging van het onderwijs. Alle leden van blokplanningsgroepen zijn daarom tevens tutor. Bij alle blokken zijn intensieve practica ingepland. Omdat het van wezenlijk belang is dat de practica en de inhoud van de blokken goed op elkaar zijn afgestemd, maken de practicumcoördinatoren voor elk blok qq. deel uit van de relevante planningsgroep. De blokcoördinator is primair verantwoordelijk voor het blok tegenover de jaarcoördinatoren. De namen van de blokcoördinatoren vindt men in hoofdstukken 1, 2, 3 en 4 bij de blokbeschrijvingen.

Curriculumgroep jaar 1

Voorzitter: Anita Jansen, Psychologie, tel. 3881910/3881908, Dr Tans Gebouw, Dr Tanslaan 10, kr. 3.017

Leden: blokcoördinatoren jaar 1

Taken

Verantwoordelijk voor de inhoudelijke invulling van het programma van jaar 1, leiding geven aan het onderwijs in alle stadia - van voorbereiding tot verzorging - binnen het programma, zorg voor de invulling van onderwijsrollen en kwaliteitsbewaking. Coördineren en (bijsturen) van de invulling van de blokken, gelet op kwaliteit en samenhang, met inbegrip van afstemming tussen blokken, studeerbaarheid etc.

Curriculumgroep jaar 2

Voorzitter: Rob de Vries, Psychologie, tel. 3881894, Dr Tans Gebouw, Dr Tans- laan 10, kr. 4.001

Leden: blokcoördinatoren jaar 2

Taken

Verantwoordelijk voor de inhoudelijke invulling van het programma van jaar 2, leiding geven aan het onderwijs in alle stadia - van voorbereiding tot verzorging - binnen het programma, zorg voor de invulling van onderwijsrollen en kwaliteitsbewaking. Coördineren en (bijsturen) van de invulling van de blokken, gelet op kwaliteit en samenhang, met inbegrip van afstemming tussen blokken, studeerbaarheid etc.

Curriculumgroep jaar 3 biologische psychologie

Voorzitter: Hans Stauder, Psychologie, tel. 3881933, Dr Tans Gebouw, Dr Tans-laan 10, kr. 3.008

Leden: blokcoördinatoren jaar 3 van de afstudeerrichting biologische psychologie en afstudeervarianten

Taken

Verantwoordelijk voor de inhoudelijke invulling van het programma van jaar 3, leiding geven aan het onderwijs in alle stadia - van voorbereiding tot verzorging - binnen het programma, zorg voor de invulling van onderwijsrollen en kwaliteitsbewaking. Coördineren en (bijsturen) van de invulling van de blokken, gelet op kwaliteit en samenhang, met inbegrip van afstemming tussen blokken, studeerbaarheid etc.

Curriculumgroep jaar 3 cognitieve psychologie

Voorzitter: Jeroen van Merriënboer, Psychologie, tel. 3881953, Dr Tans Gebouw, Dr Tanslaan 10, kr. 4.055

Leden: blokcoördinatoren jaar 3 van de afstudeerrichting cognitieve psychologie en afstudeervarianten

Taken

Verantwoordelijk voor de inhoudelijke invulling van het programma van jaar 3, leiding geven aan het onderwijs in alle stadia - van voorbereiding tot verzorging - binnen het programma, zorg voor de invulling van onderwijsrollen en kwaliteitsbewaking. Coördineren en (bijsturen) van de invulling van de blokken, gelet op kwaliteit en samenhang, met inbegrip van afstemming tussen blokken, studeerbaarheid etc.

Hoofd bureau onderwijs

Irma Kokx, Psychologie, tel. 3881883, Dr Tans Gebouw, Dr Tanslaan 10, kr. 4.031

Taak

Dagelijkse coördinatie van de verdere opbouw van het curriculum zowel wat betreft de organisatorische als de inhoudelijke afstemming van onderdelen van het onderwijsprogramma. Voor studenten betekent dit dat het hoofd van het bureau onderwijs open staat voor alle opmerkingen, informatie etc. met betrekking tot het onderwijs.

Belangrijk is dat alle vragen betreffende aftekeningen van blokken, practica, organisatie van blokken en practica, (kortom de administratie van het onderwijs psychologie) terecht dienen te komen bij de desbetreffende medewerkers van het bureau onderwijs. Vragen, opmerkingen over compensatieregelingen, vrijstellingen e.d. liggen op het terrein van de voorzitter van de examencommissie.

Opleidingsbestuur

Voorzitter: Rob de Vries, Psychologie, tel. 3881894, Dr Tans Gebouw, Dr Tans-laan 10, kr. 4.001

Taken

Het opleidingsbestuur (OB) is belast met de organisatie en coördinatie van de werkzaamheden die verband houden met de uitvoering van het onderwijs- en examenprogramma van de opleiding. Het OB is tevens belast met activiteiten in het kader van de kwaliteitszorg m.b.t. het onderwijs van de opleiding. Zij adviseert daarover aan het bestuur van de faculteit.

Het OB adviseert het bestuur van de faculteit tevens over onderwijs en examenregeling.

Leden van het OB zijn de jaarcoördinatoren plus een student. Het hoofd bureau onderwijs is ambtelijk secretaris.

Opleidingscommissie

Voorzitter: Peter Houx, Psychologie, tel. 3881902, Dr Tans Gebouw, Dr Tanslaan 10, kr. 3.001

Taken

De opleidingscommissie (OC) richt zich op de instandhouding en verbetering van de kwaliteit van het onderwijs in zijn geheel. Dit impliceert dat de OC zich vooral richt op de structuur en inhoud van het programma in het licht van doelstellingen en eindtermen. De OC houdt zich niet en detail met het onderwijs bezig.

Examencommissie

Voorzitter: Gerda Galenkamp, Psychologie, tel. 3881896, Dr Tans Gebouw, Dr Tanslaan 10, kr. 4.007

Taken

Verantwoordelijk voor de uitvoering van het onderwijs- en examenreglement. Ook behandelt deze commissie verzoeken om vrijstellingen e.d.

Voor individuele vragen over examen- en toetsaangelegenheden kan men terecht op het spreekuur, dat plaatsvindt wekelijks op dinsdag en donderdag van 13.00 - 13.30 uur.

Colloquium doctum commissie

Voorzitter: Rob de Vries, Psychologie, tel. 3881894, Dr Tans Gebouw, Dr Tanslaan 10, kr. 4.001

Taak

Uitvoering van de colloquium doctum regeling.

Voortgangstoets

Herco Fonteijn, Psychologie, tel. 3881907, Dr Tans Gebouw, Dr Tanslaan 10, kr. 4.066a

Taak

Verantwoordelijk voor de opbouw en uitvoering van de voortgangstoets.

Bibliotheekcommissie

Voorzitter: Jettie Hoonhout, Psychologie, tel. 3881954, Dr Tans Gebouw, Dr Tanslaan 10, kr. 4.061

Taak

Verantwoordelijk voor de aanschaf van literatuur voor de bibliotheek en studielandschap.

Reductie boeken

Het is mogelijk om studieboeken met korting aan te schaffen via de faculteitsvereniging 'Luna-tik'. Je dient dan wel lid te worden (kosten lidmaatschap f. 20,- per jaar). Het telefoonnummer van 'Luna-tik' is 043-3881957. 'Luna-tik' is gehuisvest in het Dr Tans Gebouw, Dr Tanslaan 10, kr. 4.025. Het postadres is: faculteitsvereniging 'Luna-tik', faculteit der psychologie, Postbus 616, 6200 MD Maastricht.

HOOFDSTUK 1
Propedeuse

1 Propedeuse

1.1 ALGEMEEN

De propedeuse heeft een oriënterende, selecterende en verwijzende functie. Daarom wordt zowel een representatief beeld van de psychologie met haar basisdisciplines gegeven als ook een uitzicht geboden op de afstudeerrichtingen en benaderingswijzen binnen de Maastrichtse psychologie-opleiding. De opzet van de propedeuse kent naast zes reguliere blokperioden - daaraan voorafgaand - een vijf weken durend introductieblok, waarin een begin wordt gemaakt met de inleiding in de psychologie.

De eerste drie blokken hebben als thema 'Sociaal gedrag', 'Ontwikkeling & groei' en 'Lichaam en gedrag'. Het derde blok wordt voor het kerstreces afgerond. Het blok 'Sociaal gedrag' geeft een inleiding in de sociale psychologie waarbij geoefend wordt met het werken in probleemgestuurd onderwijs. In het blok 'Ontwikkeling & groei' wordt ontwikkeling vanuit zowel een cognitief als een biologisch perspectief bestudeerd. Het blok 'Lichaam en gedrag' geeft aan hoe biologische mechanismen gedrag bepalen en beïnvloeden.

In blok 1.4 'Verschillen tussen mensen' wordt ingegaan op de vraag wat ten grondslag ligt aan datgene wat mensen verschillend maakt. Blok 1.5 'Waarnemen' is een inleidend blok in de waarnemingspsychologie. In blok 1.6 'Menselijk kennen' staat het perspectief van de cognitieve psychologie centraal. De propedeuse wordt afgesloten met een blok dat de psychologie in haar historische context plaatst, nl. blok 1.7 'Geschiedenis en theorie van de psychologie'.

Parallel aan ieder blok zijn er practica, waarin je vaardigheden aanleert, meestal aansluitend op de stof van het blok. In paragraaf 1.2.1 worden de doelstellingen en inhoud van de practica per blok omschreven. Meer gedetailleerde informatie wordt gegeven in de blokboeken.

Na afloop van elk blok is er een zogenaamde bloktoets. Deze bestaat uit ofwel open vragen ofwel uit een combinatie van 5 open vragen en 50 gesloten vragen waarbij deze onderdelen allebei voor 50 procent meetellen. Als voorbereiding op deze bloktoetsen wordt de mogelijkheid geboden om formatieve toetsen te maken (zie hierna).

Per blok zijn er twee onderwijsbijeenkomsten (met een duur van 2 uur elk), die doorgaans op dinsdagmiddag en vrijdagdagochtend plaatsvinden. Het aantal practica wisselt. In het rooster per blokperiode is te vinden wanneer deze plaatsvinden. Dit geldt eveneens voor de hoorcolleges.

Het niet-blokgebonden onderwijs omvat in het eerste jaar onderwijs in methoden en technieken, statistiek en computervaardigheden. Daarnaast is er schrijfonterwijs ingepland verspreid over het jaar.

Basisboeken

Een aantal boeken is essentieel voor het volgen van het propedeutisch jaar. Het is belangrijk dat de studenten deze basisboeken aanschaffen. Zonder een eigen exemplaar kan het onderwijs niet optimaal worden gevolgd en zal deelname aan de onderwijsgroep moeilijk zijn. Het is mogelijk (wanneer je lid bent) om studieboeken met korting aan te schaffen via de faculteitsvereniging 'Luna-tik' (zie onder Algemeen: Reductie boeken). Voor het eerste jaar behoren in elk geval de volgende boeken tot de basisboeken:

1. Gleitman, H. (1995). *Psychology*. (4th edition). New York: W.W. Norton & Company.
2. Hayes, N. (1994). *Principles of comparative psychology*. Hove (UK): Lawrence Erlbaum Associated Ltd., Publishers.
3. Bukatko, D. & Daehler, M. (1995). *Child development. A thematic approach*. Houghton Mifflin, Boston.
4. Kalat, J.W. (1995). *Biological psychology*. (5th edition). New York: Brooks/Cole Publishing Company.
5. Carver, C.S. & Scheier, M.F. (1996). *Perspectives on personality*. Boston, MA: Allyn and Bacon.
6. Goldstein, E.B. (1996). *Sensation and perception*. (4th edition). Pacific Grove, CA: Bruce/Cole.
7. Sternberg, R.J. (1996). *Cognitive psychology*. Fort Worth: Harcourt Brace College Publishers.

8. Boon, L. (1982). Geschiedenis van de psychologie. Meppel: Boom.
9. Goodwin, C. (1995). Research in psychology, methods and design. New York: Wiley.
10. Chalmers, A. (1981). Wat heet wetenschap. Meppel: Boom.
11. Boertjens, K.R. (1995). PC Combicursus Microsoft Office 95. (UK versie) Schoonhoven: Academic service.
12. Brink, W.P. van den & Koele, P. (1985/1994). Statistiek deel 1, 2, 3 en 4. Meppel: Boom.

Tot de essentiële literatuur van een blok behoort meestal ook een klapper met fotokopieën van artikelen en hoofdstukken uit boeken. Deze zal via de tutoeren beschikbaar worden gesteld (is gelijk aan literatuurklapper).

Daarnaast wordt bij veel blokken verwezen naar literatuur die in het studielandschap aanwezig is, veelal in meerdere exemplaren. Voor een goed verloop van het leerproces is het belangrijk deze andere bronnen regelmatig te raadplegen.

Formatieve toetsen

Formatieve toetsen zijn toetsen die bedoeld zijn om degene die de toets maakt feedback te geven over zijn/haar kennisniveau. In tegenstelling tot summatieve toetsen, zoals de bloktoets, wordt op grond van de behaalde score van een formatieve toets geen beslissing genomen of een voldoende dan wel een onvoldoende is behaald, of men geslaagd dan wel gezakt is. Het maken van een formatieve toets is een goed hulpmiddel bij het studeren. Door in een blok een paar keer een formatieve toets te maken over de stof van het hele blok wordt de student geholpen om te zien of er voldoende gestudeerd wordt en op welke manier. Bij elke vraag wordt de student met de leerstof geconfronteerd en moet hierover nadenken om antwoord te kunnen geven. Doordat de student onmiddellijk feedback krijgt op elk antwoord wordt de leerstof nog beter verankerd in het geheugen en worden eventuele misinterpretaties bijgestuurd. In alle blokken in het eerste jaar wordt in elk blok drie keer een (andere) formatieve toets aangeboden. Doordat deze toetsen gemaakt kunnen worden via een computer op het computerlandschap kan men zelf kiezen wanneer men deze toets wil maken.

1.2 OVERZICHT ONDERWIJS JAAR 1

Blok	Practicum	Overig onderwijs
1.1 Sociaal Gedrag	PGO-training Observatietraining	Bibliotheek- training PC-gebruik M&T Ia
1.2 Ontwikkeling & groei	Observeren bij kinderen	Statistiek Ia M&T Ia E-mail/internet
Blok	Practicum	Overig onderwijs
1.3 Lichaam en gedrag	Hersenanatomie 1 en 2	Statistiek Ia Cursus Word CD-ROM
1.4 Verschillen tussen mensen	Vragenlijst constructie	Statistiek Ia End-note
1.5 Waarnemen	Cognitieve ergonomie Geurpracticum	Statistiek Ib Essay
1.6 Menselijk kennen	Experimentele paradigmata	Statistiek Ib

1.2.1 Omschrijving van de blokken

Blok 1.1 Sociaal gedrag

Blokcoördinator: Louis Boon, Psychologie, tel. 3881885, Dr Tans Gebouw, Dr Tanslaan 10, kr. 4.018

Doelstellingen

Dit eerste blok dat korter is dan gebruikelijk (vijf weken: vier weken + facultaire introductie) heeft een tweeledige doelstelling: aan de hand van taken sociale psychologie oefenen met het systeem van probleemgestuurd onderwijs en een beknopte inleiding geven in de sociale psychologie.

Nadere omschrijving van het blok

Het onderwijs in Maastricht is gebaseerd op de methode van het probleemgestuurd onderwijs. Om binnen dit van traditionele onderwijsmethoden afwijkende onderwijssysteem goed te functioneren is enige kennis van de achtergronden en centrale elementen ervan van groot belang en is training in enkele basisvaardigheden essentieel. De facultaire introductie (die onderdeel uitmaakt van dit blok) start met vaardigheden noodzakelijk voor het werken in de onderwijsbijeenkomsten. Onderwerpen die gebruikt worden in deze training zijn genomen uit de sociale psychologie, het centrale thema in dit blok. Halverwege deze eerste week gaat de training over in reguliere onderwijsbijeenkomsten.

Menselijk gedrag wordt in hoge mate afgestemd op en bepaald door de interactie met andere mensen. In dit blok komen zowel de biologische wortels van sociaal gedrag als ook typisch menselijke aspecten aan de orde.

Het blok begint met enkele klassieke thema's uit de sociale psychologie: conformisme, attitudes en de verandering ervan, cognitieve dissonantie en de wijze waarop mensen met cognitieve conflicten om gaan. Vervolgens komt de manier waarop gelaatsuitdrukkingen, emoties en gedrag op elkaar inwerken aan de orde. Tot slot wordt de ethologie in het voetlicht gezet. Dit zal gebeuren aan de hand van thematiek rond seksualiteit en agressie.

Literatuur

- Gleitman, H. (1995). Psychology. (4th edition). New York: W.W. Norton & Company. Met name deel 4.
- Hayes, N. (1994). Principles of comparative psychology. Hove (UK): Lawrence Erlbaum Associated Ltd., Publishers.
- Literatuurklapper.

Practicum

Coördinator: Wijnand Raaijmakers, Psychologie, tel. 3881880, Dr Tans Gebouw, Dr Tanslaan 10, kr. 3.002a

Doelstelling: Kennismaking met methoden gebruikt bij het observeren van gedrag.

Het observatiepracticum maakt gebruik van ethologisch videomateriaal dat door de studenten wordt bekeken en waarvan zij, na een inleidende training, elementen moeten waarnemen en scoren.

Onderwijsvorm

14 onderwijsbijeenkomsten (facultaire introductie: 4; week 1: 3; week 2: 3; week 3: 2; week 4: 2), 5 hoorcolleges, 2 practicumbijeenkomsten.

Toetsvorm

Open vragen.

Blok 1.2 Ontwikkeling & groei

Blokcoördinator: Anita Jansen, Psychologie, tel. 3881910/3881908, Dr Tans Gebouw, Dr Tanslaan 10, kr. 3.017

Doelstellingen

Tijdens dit blok leert de student hoe kinderen zich psychologisch ontwikkelen. Nagegaan wordt hoe m.n. het denken, redeneren, geheugen, de taal, geslachtsidentiteit en emoties zich in de loop der jaren ontwikkelen. Er wordt daarbij veel aandacht besteed aan leerprocessen, zoals habituatie, klassiek conditioneren, operant conditioneren en sociaal leren. Ook enkele stoornissen in de ontwikkeling, zoals autisme en ADHD, worden bestudeerd.

Nadere omschrijving van het blok

De ontwikkeling en verandering van psychologische functies vanaf de geboorte tot in de adolescentie zijn onderwerp van dit blok. Bestudeerd zal worden hoe kinderen leren denken, redeneren en onthouden (de zogenaamde cognitieve ontwikkeling), waarbij invloedrijke oudere theorieën zoals die van Piaget afgezet worden tegen recentere informatieverwerkingsmodellen. Hoe redeneert een kind, hoe leert het steeds sneller en beter denken en waarom kan een volwassene meer onthouden dan een kind? Wordt ons geheugen met de jaren groter en neemt ons hoofd alsmat in omvang toe? Daarnaast wordt er aandacht besteed aan de taalontwikkeling, de ontwikkeling van geslachtsidentiteit en hechting. Het is wonderlijk om te zien hoe een baby die als pasgeborene geen woord begrijpt en al helemaal niets kan zeggen, binnen twee tot drie jaar goed leert praten, overigens zonder gebruik te maken van woordenboeken en syllabi vol grammaticale regels. De driejarige ontdekt ook opeens dat hij of zij een jongetje of een meisje is, maar vanaf wanneer gaat hij of zij zich eigenlijk jongensachtig of meisjesachtig gedragen? En hoe komt dat dan? Belangrijk is ook de vraag hoe we ons hechten en aan wie. Waarom is dat eigenlijk belangrijk, heeft de manier waarop we ons hechten soms invloed op onze latere emotionele ontwikkeling? En hoe verloopt die emotionele ontwikkeling eigenlijk, wanneer is een druk jongetje normaal en wanneer zeggen we dat hij een aandachtsstoornis heeft?

Naast bovengenoemde thema's gaat een flink deel van het blok over leerprocessen. Leren is een belangrijke vorm van ontwikkeling, kinderen leren voortdurend onder invloed van straffen, beloningen en modellen. Hoe gaat dat precies in zijn werk? Het zal niet verbazen dat ook het wereldberoemde kwijlende hondje van de Russische fysioloog Ivan Pavlov ten tonele verschijnt. Wel verbazingwekkend is dat het huilen van een baby spontaan de productie van moedermelk op gang brengt. E.e.a. illustreert een belangrijke doelstelling van het blok: het wekken van verwondering.

Literatuur

- Gleitman, H. (1995). Psychology. (4th edition). New York: W.W. Norton & Company. Hoofdstuk 4, 13 en 14.
- Bukatko, D. & Daehler, M. (1995). Child development. A thematic approach. Boston: Houghton Mifflin.
- Literatuurklapper.

Practica

Coördinatoren: Peter Muris, Psychologie, tel. 3881980, Dr Tans Gebouw, Dr Tanslaan 10, kr. 3.013 en Anita Jansen, Psychologie, tel. 3881910/3881908, Dr Tans Gebouw, Dr Tanslaan 10, kr. 3.017

Doelstellingen: Er zijn twee practica die vrijwel geheel zelfstandig uitgevoerd worden. In het eerste practicum leert de student op de computer klassiek conditioneren. Door verschillende variabelen te manipuleren verwerft de student inzicht in de wijze waarop klassiek conditioneren plaatsvindt.

In het tweede practicum leert de student observeren en de betrouwbaarheid van zijn observaties vaststellen. Er worden zowel gezonde kinderen als kinderen die in hun ontwikkeling gestoord zijn (autisme) geobserveerd. Van het practicum wordt een verslag in de vorm van een (kort) wetenschappelijk artikel geschreven om wetenschappelijke schrijfvaardigheid te ontwikkelen.

Onderwijsvorm

12 onderwijsbijeenkomsten, 6 hoorcolleges, 1 practicumbijeenkomst.

Toetsvorm

6 open vragen.

Blok 1.3 Lichaam en gedrag

Blokcoördinator: Jelle Jolles, Psychologie, tel. 3881912, Dr Tans Gebouw, Dr Tanslaan 10, kr. 3.002

Doelstellingen

Het blok 'Lichaam en gedrag' geeft een introductie in belangrijke onderwerpen uit de biologische psychologie. Een belangrijk doel is ook je inzicht te geven in de biologische basis van psychologische fenomenen. Slapen, waken en dromen zijn erg belangrijk voor het menselijk functioneren. Evenzo geldt dat voor eten, drinken en seksualiteit. Biologische processen hangen intensief samen met psychologische processen en sociale invloeden. Ze bepalen gedrag en beleving, denken, bewustzijn en emoties. Blok 1.3 beoogt daarvan voorbeelden aan te reiken en inzicht te geven in de samenhang tussen lichamelijke processen en gedrag. Kort samengevat zijn de doelstellingen de volgende:

- verwerven van kennis over lichamelijke processen die een rol spelen in gedrag en beleving;
- creëren van inzicht in die psychologische processen die voor een belangrijk deel (mede) worden bepaald door biologische mechanismen;
- het leren herkennen welke biologische processen naast psychologische en sociale factoren invloed hebben op gedrag en beleving.

Nadere omschrijving van het blok

Een twaalfstal taken gaat in op de volgende onderwerpen: de biologische klok; slapen en dromen; ademhaling en temperatuurregulatie; eten en drinken; emotie en agressie; geneesmiddelen en gedrag; hormonen en gedrag; seksualiteit. Naast de casus wordt een belangrijke plek ingeruimd voor practica. Ook zijn er seminars die gekoppeld zijn aan de casus en verdiepende informatie presenteren. Practica richten zich op het verschaffen van nader inzicht in hersenen-gedrag-relaties. Er is een sterke relatie tussen de stof die in de practica wordt aangeleerd en datgene wat in colleges en taken aan de orde komt.

Literatuur

- Kalat, J.W. (1995). Biological psychology. (5th edition). New York: Brooks/Cole Publishing Company.
- Secundaire boeken die aanwezig zijn om het studielandschap. Omschrijving in blokboek.

Practicum

Coördinatoren: Harry Steinbusch, Psychiatrie en Neuropsychologie, tel. 3881021, Universiteitssingel 50, kr. 1.101a en Eric Vuurman, Psychiatrie en Neuropsychologie, tel. 3886147 Debyelaan 25, lab B1

Doelstellingen: Geven van enig inzicht in de relatie tussen hersenen en gedrag; aanreiken van kennis over de hersenenanatomie.

Het practicum is in twee delen gedeeld. In het eerste deel werkt de studenten met plakken schapenhersenen. Het practicum dient om de student meer inzicht te geven in de driedimensionale structuur van de hersenen en in de plaats van de belangrijkste neuro-anatomische structuren.

Het tweede deel van het practicum gaat over de psychofysiologie. Door het afleiden van de activiteit van de hersenen, en die van het hart, leer je meer over de relatie tussen mentale inspanning en biologische mechanismen. Je krijgt praktijkervaring over de psychofysiologische methoden die hiervoor worden gebruikt.

Onderwijsvorm

12 onderwijsbijeenkomsten, 6 hoorcolleges, 4 practicumbijeenkomsten.

Toetsvorm

Combinatie van 5 open en 50 gesloten vragen.

Blok 1.4 Verschillen tussen mensen

Blokcoördinator: Jeroen van Merriënboer, Psychologie, tel. 3881953, Dr Tans Gebouw, Dr Tanslaan 10, kr. 4.055

Doelstellingen

Doel van dit blok is studenten vertrouwd te maken met psychologisch interessante verschillen tussen mensen. Daarnaast probeert het blok antwoorden te geven op de vraag waar die verschillen vandaan komen.

Nadere omschrijving van het blok

Alhoewel mensen van elkaar verschillen op een groot aantal kenmerken, denk aan waarden, voorkeuren, uiterlijke karakteristieken en geslacht, die ieder hun psychologische ramificaties hebben, concentreert dit blok zich vooral op verschillen in intelligentie en persoonlijkheid. Aan de hand van groeiende kennis over de aard van deze kenmerken en hun causale determinanten worden vier centrale problemen uit de psychologie aan de orde gesteld:

- In welke mate kan menselijk gedrag voorspeld worden?
- Daarmee samenhangend: hoe stabiel of juist variabel is menselijk gedrag?
- Welke rol spelen genetische en andere biologische factoren bij het tot stand komen van (verschillen in) gedrag?
- Wat is de invloed van de omgeving: opvoeding en cultuur.

Literatuur

- Carver, C.S. & Scheier, M.F. (1996). Perspectives on personality. Boston, MA: Allyn and Bacon.
- Gleitman, H. (1995). Psychology. (4th edition). New York: W.W. Norton & Company. Met name deel 5.

Practicum

Coördinator: Peter Muris, Psychologie, tel. 3881980, Dr Tans Gebouw, Dr Tans-laan 10, kr. 3.013

Doelstellingen: Studenten een eerste ervaring geven met het construeren, afnemen, verwerken en interpreteren van vragenlijsten. Studenten laten kennismaken met enkele methoden van psychologische 'assessment'. Studenten zullen zelf (delen van) tests en vragenlijsten die in het blok aan de orde worden gesteld (onder andere intelligentie) maken en vervolgens interpreteren. Daarnaast doen ze een eerste ervaring op met het construeren van een vragenlijst. Daarbij komen betrouwbaarheid en validiteit van metingen aan de orde. Ten slotte worden ze vertrouwd gemaakt met de verschillende modaliteiten waarin psychologisch onderzoek (in de betekenis van het onderzoek van cliënten) naar kenmerken van personen gedaan wordt.

Onderwijsvorm

12 onderwijsbijeenkomsten, 6 hoorcolleges, 4 practicumbijeenkomsten.

Toetsvorm

Een combinatie van 5 open vragen en 50 gesloten vragen, ook over practicumonderdelen.

Blok 1.5 Waarnemen

Blokcoördinator: Herco Fonteijn, Psychologie, tel. 3881907, Dr Tans Gebouw, Dr Tanslaan 10, kr. 4.066a

Doelstellingen

Inleiding in de waarnemingspsychologie en kennismaking met haar toepassingen.

Nadere omschrijving van het blok

De waarnemingspsychologie is waarschijnlijk de best ontwikkelde tak van de psychologie. Gedragsstudies, neurowetenschappelijk onderzoek en vorderingen in kunstmatige intelligentie en robotica dragen ieder jaar bij tot haar verdere ontwikkeling. Het biologisch substraat van (visuele) waarneming, het zien van kleur, contrast en diepte, illusies, (perceptuele) aandacht, perceptuele ontwikkeling, en waarneming bij dieren zijn enkele thema's

die behandeld zullen worden in de onderwijsgroep. Daarnaast zullen studenten in een practicum kennismaken met onze chemische zintuigen.

Kennis van de capaciteiten en beperkingen van de menselijke waarnemer helpt ons de wereld beter in te richten. Dit thema, dat centraal staat in de cognitieve ergonomie, zal nader worden uitgewerkt in een aantal taken en in een tweede practicum.

Literatuur

- Gleitman, H. (1995). Psychology. (4th edition). New York: W.W. Norton & Company. Hoofdstukken 5, 6 en 7.
- Goldstein, E.B. (1996). Sensation and perception. (4th edition). Pacific Grove, CA: Bruce/Cole.

Practicum

Coördinator: Simon Ponten, Psychologie, tel. 3881939, Dr Tans Gebouw, Dr Tanslaan 10, kr. 3.005

Doelstellingen: Geurpracticum: indringende kennismaking met geurwaarneming.

Coördinator: Fred Paas, Psychologie, tel. 3881911, Dr Tans Gebouw, Dr Tanslaan 10, kr. 4.059

Doelstellingen: Practicum cognitieve ergonomie: het onderzoeken van de wijze waarop waarnemingspsychologische inzichten worden toegepast bij het ontwerpen van pictogrammen.

Onderwijsvorm

12 onderwijsbijeenkomsten, 4 hoorcolleges, 1 responsiecollege, audiovisueel materiaal, 2 practica.

Toetsvorm

20 korte antwoordvragen. Practica: werkopdrachten.

Blok 1.6 Menselijk kennen

Blokcoördinator: Henk Schmidt, Psychologie, tel 3881904, Dr Tans Gebouw, Dr Tanslaan 10, kr. 4.066

Doelstellingen

Het blok biedt een introductie in centrale cognitieve processen: begrijpen, kennisverwerving en kennisrepresentatie, herinneren, denken, probleemoplossen. Studenten maken kennis met het klassieke model van het informatieverwerkende systeem dat aan deze processen ten grondslag ligt.

Nadere omschrijving van van het blok

In het vijfde blok ligt de nadruk op 'perifere' aspecten van menselijke cognitie. In dit blok gaat de aandacht uit naar de meer centrale aspecten. Menselijke cognitie kan beschouwd worden als een 'snelle' weg waarlangs wij ons aan veranderende omstandigheden in onze omgeving aanpassen, naast de 'tragere' methoden van genetische mutatie en (operant) leren. De volgende thema's komen aan de orde:

- aandacht: vroege versus late selectie; filter- versus capaciteitstheorie;
- geheugen: onderscheid tussen korte termijn ('werk') en lange termijn geheugen; onderscheid tussen episodisch en semantisch geheugen;
- semantisch geheugen: het Collins/Quillian/Loftus model: spreidende activatie;
- schema's en scripts;
- retrieval mechanismen;
- neurocognitie: amnesie;
- oordelen en redeneren;
- probleemoplossen.

Literatuur

- Sternberg, R.J. (1996). Cognitive psychology. Fort Worth: Harcourt Brace College Publishers.
- Literatuurklapper.

Practicum

Coördinator: Peter Houx, Psychologie, tel. 3881902, Dr Tans Gebouw, Dr Tans-laan 10, kr. 3.001

Doelstellingen: In het blok wordt één practicum gegeven: 'Menselijk kennen'. Het heeft tot doel studenten vertrouwd te maken met de verschillende proefopzetten die in het domein van de complexe cognitie gebruikelijk zijn, uiteraard ter ondersteuning van het leeswerk dat in dit blok moet worden gedaan.

Onderwijsvorm

12 onderwijsbijeekomsten, 6 hoorcolleges, 4 practicumbijeekomsten.

Toetsvorm

Een combinatie van 5 open vragen en 50 gesloten vragen, ook over practicumonderdelen.

Blok 1.7 Geschiedenis en theorie van de psychologie

Blokcoördinator: Rob de Vries, Psychologie, tel. 3881894, Dr Tans Gebouw, Dr Tanslaan 10, kr. 4.001

Doelstellingen

Studenten leren hoe de hedendaagse psychologie ontstaan is en zich ontwikkeld heeft zowel op het vlak van inhoudelijk ideeën en theorieën als op institutioneel terrein.

Nadere omschrijving van het blok

Veel moderne psychologische ideeën en instituties kunnen gezien worden als geslaagde oplossingen voor voorafgaande problemen. Anderzijds zijn er een aantal onopgeloste problemen die de psychologie van meet af aan bezig hebben gehouden. De geschiedenis van beide typen problemen zal in dit blok aan bod komen, maar er ligt een zekere nadruk op de laatste soort. Deze problemen zijn tot nu toe weliswaar niet oplosbaar gebleken, maar zijn wel de inspiratiebron van veel psychologisch onderzoek. Onderwerpen die onder andere aan bod komen:

- de inhoudelijke, sociale en institutionele oorzaken van de wetenschappelijke revolutie;
- het ontstaan van de psychologie als gevolg van het ontstaan van de moderne natuurwetenschappen tijdens de wetenschappelijke revolutie;
- het geest-lichaam-probleem als gevolg van de wetenschappelijke revolutie;
- het ontstaan en de rol van experiment en laboratorium in de psychologie;
- continuïteit tussen mens en dier;
- hebben dieren bewustzijn? Bezitten chimpansees een taalvermogen?
- de aard en de rol van het menselijk bewustzijn in het menselijk leven en in de psychologie;
- wat is (cognitieve) psychologie?

Literatuur

- Boon, L. (1982). Geschiedenis van de psychologie. Meppel: Boom.
- Literatuurklapper.

Practicum

Coördinator: Rob de Vries, Psychologie, tel. 3881894, Dr Tans Gebouw, Dr Tanslaan 10, kr. 4.001

Doelstellingen: Ontwikkelen van schrijfvaardigheden. Studenten moeten in het kader van dit practicum twee essays van maximaal vier bladzijden schrijven op het terrein van de geschiedenis of grondslagen van de psychologie. Het moeten onderwerpen zijn die in de blokliteratuur aan bod komen of die tijdens de colleges aan bod gekomen zijn. Studenten hebben wanneer ze over historische en filosofische problemen schrijven de neiging vaag te worden. De belangrijkste doelstelling van dit practicum zal zijn de student te leren een probleem op het terrein van de psychologie helder uiteen te zetten.

Onderwijsvorm

12 onderwijsbijeekomsten, 6 hoorcolleges, 4 practicumbijeekomsten.

Toetsvorm

Open vragen. Practicum: twee essays schrijven van maximaal vier bladzijden.

1.2.2 Niet-blokgebonden programma propedeuse

Het niet-blokgebonden programma omvat onderdelen die in een afzonderlijke stroom, los van de onderwijsgroepen worden gevolgd. Weliswaar wordt er steeds naar gestreefd om een maximale integratie tussen de stof en thema's van de blokken en het niet-blokgebonden programma te bewerkstelligen. De aard van de stof die in deze parallelstroom zit leent zich daar echter niet altijd voor. Het niet-blokgebonden programma in het eerste jaar omvat de onderdelen computervaardigheidsonderwijs I, schrijfvaardigheid I, methoden en technieken Ia en Ib en statistiek Ia en Ib.

1.2.2.1 Computervaardigheidsonderwijs I

Coördinator: Louis Boon, Psychologie, tel. 3881885, Dr Tans Gebouw, Dr Tans-laan 10, kr. 4.018

Doelstellingen

In het eerstejaars computeronderwijs verwerven studenten basale kennis van de computerhardware en leren zij werken met het besturingssysteem Windows 95 en enkele veelgebruikte computerprogramma's.

Nadere omschrijving van het programma

De volgende onderwerpen zullen aan bod komen:

- de computer-hardware;
- het besturingssysteem Windows 95;
- werken met het netwerk;
- werken met het tekstverwerkingsprogramma Word;
- werken met e-mail;
- werken met internet;
- het bibliografisch systeem en CD-ROM van de universiteitsbibliotheek;
- een elektronisch kaartenbakprogramma.

Literatuur

- Boertjens, K.R. (1995). PC Combicursus Microsoft Office 95. (UK versie) Schoonhoven: Academic service.

Onderwijsvorm

Het onderwijs zal plaatsvinden in het computerlandschap psychologie en de universiteitsbibliotheek.

Toetsvorm

Onderdelen worden afzonderlijk afgetekend.

1.2.2.2 Statistiek Ia en Ib

Coördinator: Nick Broers, Methodologie en Statistiek, tel. 3882277, P. Debyeplein 1, kr. 2.070 / Psychologie, tel. 3881929, Dr Tans Gebouw, Dr Tanslaan 10, kr. 4.011

Doelstellingen

In het eerste jaar wordt de student vertrouwd gemaakt met psychologisch onderzoek in uiteenlopende gedaantes. Op grond van hun onderzoeksresultaten aanvaarden of verwerpen psychologen allerlei theorieën. Ze rechtvaardigen hun beslissingen met een beroep op de door hen verzamelde gegevens, die ze meestal statistisch hebben bewerkt. Om de beweringen van psychologen op waarde te kunnen schatten is een goed begrip van de statistiek dan ook onontbeerlijk.

Nadere omschrijving van het programma

Het onderwijs in de statistiek gedurende het eerste jaar is vooral conceptueel van aard en erop gericht studenten te steunen bij het op waarde schatten van de uitkomsten van onderzoek. Rekenen is minder belangrijk dan inzicht.

Nadruk ligt op een inleiding in verschillende onderwerpen.

Het onderdeel Ia bestaat uit de volgende delen:

- beschrijvende statistiek;
- steekproevenverdelingen;
- statistische verbanden;
- regressieanalyse;
- elementaire kansrekening.

Onderdeel Ib richt zich op:

- toetsing en schatting;
- een aantal veelgebruikte toepassingen, waaronder de t-toets en variantie-analyse.

Daarnaast wordt een beperkte inleiding verzorgd in het meest gebruikte statistische computerprogramma, SPSS, het Statistical Package for the Social Sciences, en volgt daarin oefening.

Voor studenten die statistiek moeilijk vinden wordt Dr. Stat als COO-programma aangeboden (computerondersteund onderwijs).

Literatuur

- Brink, W.P. van den & Koele, P. (1985/1994). Statistiek deel 1, 2, 3 en 4. Meppel: Boom.

Onderwijsvorm

15 hoorcolleges en 2 onderwijsbijeenkomsten die worden ondersteund met een hoorcollege. Daarnaast practica gericht op het gebruik van SPSS (Windows).

Toetsvorm

Deel Ia en deel Ib worden afzonderlijk getoetst. Elk toets bestaat uit 2 deeltolsten. Elke deeltolst bestaat uit 15 vierkeuzevragen.

1.2.2.3 Onderwijs in de methoden en technieken Ia

Coördinator: Fren Smulders, Psychologie, tel. 3881909, Dr Tans Gebouw, Dr Tanslaan 10, kr. 3.012

Doelstellingen

Psychologen maken bij het verrichten van onderzoek gebruik van bepaalde methoden, zoals experimenten, veldobservaties of vragenlijsten. In het eerste jaar maakt de student kennis met enkele van de belangrijkste methoden van onderzoek die door psychologen worden gebruikt. Die methoden worden vooral geïntroduceerd om al bestaande psychologische kennis beter te begrijpen. Van studenten wordt in het eerste jaar dus niet verwacht dat ze die methoden ook actief kunnen toepassen in onderzoek.

Nadere omschrijving van het programma

In de loop van het eerste studiejaar komen de volgende onderwerpen aan de orde:

- het experiment;
- controleproblemen in experimenteel onderzoek;
- correlatieel onderzoek;
- quasi-experimentele benaderingen;
- directe observatiestudies;
- gebruik van tests en vragenlijsten;
- archiefonderzoek;
- interviews.

Literatuur

- Goodwin, C.J. (1995). Research in psychology, methods and design. New York: Wiley.
- Literatuurklapper.

Onderwijsvorm

In een aparte cursus worden gedurende de eerste helft van het jaar deze onderwerpen aan de hand van zes taken bestudeerd. Deze onderwijsbijeenkomsten worden ondersteund met hoorcolleges.

Toetsvorm

Open vragen.

1.2.2.4 Onderwijs in de methoden en technieken Ib (Wetenschapstheorie)

Coördinator: Rob de Vries, Psychologie, tel. 3881894, Dr Tans Gebouw, Dr Tanslaan 10, kr. 4.001

Doelstellingen

Wetenschappers zetten theorieën op poten om gebeurtenissen te begrijpen en te verklaren. Met behulp van die theorieën worden voorspellingen gedaan. De mogelijkheid te voorspellen maken theorieën ook geschikt voor toepassing in de praktijk. De vragen die in dit onderdeel aan bod komen zijn: Wat zijn wetenschappelijke theorieën? Waarin onderscheidt wetenschap zich van niet-wetenschap? Waaruit bestaat wetenschappelijke voortuitgang en zijn er criteria voor wetenschappelijke voortuitgang? Hoe verloopt wetenschappelijke reductie? Het is de bedoeling studenten met deze problematiek bekend te maken en ze van enige opvattingen op dit terrein op de hoogte te brengen.

Nadere omschrijving van het programma

Aan bod komen de volgende opvattingen:

inductivisme, falsificationisme, Kuhns paradigmtheorie, Lakatos' onderzoeksprogramma, reductionisme.

Literatuur

- Chalmers, A. (1981). Wat heet wetenschap. Meppel: Boom.
- Literatuurklapper.

Onderwijsvorm

5 onderwijsbijeenkomsten, 5 hoorcolleges.

Toetsvorm

10 open vragen.

1.2.2.5 Schrijfonderwijs I: refereren en essay

Coördinator: Peter Vermeer, Psychologie, tel. 3881895, Dr Tans Gebouw, Dr Tanslaan 10, kr. 4.005

Doelstellingen

Schrijfvaardigheden zijn voor psychologen onontbeerlijk, in de wetenschappelijke zowel als in de psychologische en de maatschappelijke praktijk. Men kan met het aanleren ervan niet vroeg genoeg beginnen. Tegen die achtergrond zijn er in de loop van het jaar een aantal momenten voorzien, waarop studenten schrijfvaardigheden kunnen oefenen.

Nadere omschrijving van het programma

In de eerste helft van het jaar zijn twee trainingen gepland en in het verlengde daarvan een opdracht. De eerste training is de bibliotheektraining; je moet ergens het materiaal vandaan halen waarover je wilt schrijven of dat je ondersteunt bij het schrijven. De bibliotheektraining heeft als doel je wegwijs te maken in de bibliotheek. De tweede training is een training CD-ROM die gegeven wordt in het kader van computervaardigheidsonderwijs. De

meeste tijdschriften die van belang zijn voor de psychologie staan op CD-ROM bestanden. Met twee van die bestanden, te weten 'psychlit' en 'medline', zul je leren zoeken. De opdracht die bij de training hoort bestaat uit het opzoeken van een aantal referenties en die volgens APA normen weergeven.

In de tweede helft van het jaar wordt een essay geschreven over een algemeen psychologisch onderwerp. Het essay bestaat uit een bespreking van een klein aantal relatief recente publicaties over dat onderwerp. Het is daarbij de bedoeling dat de vaardigheden die in de eerste twee trainingen aan bod geweest zijn hier in geïntegreerd worden. Daarnaast worden de papers besproken. Het is de bedoeling dat studenten niet alleen een paper schrijven maar dat het paper dat ze schrijven door de studenten in groepen besproken wordt. Over één paper van een medestudent houden ze een referaat. Dat wil zeggen dat ze in het kort vertellen waar het paper over gaat (wat is de probleemstelling, wat is de conclusie en hoe wordt daar naar toe gewerkt) en dat ze een aantal vragen formuleren over het paper.

HOOFDSTUK 2

Overzicht onderwijs jaar 2

2 Het tweede studiejaar

2.1 ALGEMEEN

Het tweede jaar omvat twee te onderscheiden periodes: de eerste zes blokken vormen een verdieping en uitbreiding van de in het eerste jaar verworven kennis; het laatste blok geeft de student de gelegenheid zich te wijden aan eigen interesses en zich voor te bereiden op de afstudeerrichting.

In het eerste jaar heeft de student een overzicht van de verschillende basisdisciplines van de psychologie gehad: de sociale psychologie, de ontwikkelingspsychologie, de differentiële psychologie en de functieleer. Verder kwamen vooral de biologisch psychologische en cognitieve processen die ten grondslag liggen aan gedrag aan de orde. In het tweede jaar komt in een zestal blokken een aantal brede integrerende thema's aan bod, waarin van de meeste in het eerste jaar verworven kennis gebruik gemaakt zal worden. Deze thema's zijn zo gekozen dat het cognitieve en het biologisch-psychologische perspectief steeds noodzakelijke invalshoeken zijn om deze thema's recht te doen.

Blok 2.1 is gewijd aan de vraag hoe het menselijk gedrag (en de achterliggende cognitieve en biopsychologische mechanismen) fylogenetisch tot stand zijn gekomen en wat de evolutionaire functie ervan is. In blok 2.2 wordt gekeken in hoeverre de in het eerste jaar verworven kennis gebruikt kan worden om stoornissen in gedrag en beleven te verklaren en eventueel te verhelpen. Blok 2.3 is gewijd aan theorieën over het menselijk geheugen, die van het geheugen niet een aparte geïsoleerde functie maakt. In deze theorieën worden alle hogere cognitieve functies zoals leren, denken, begrijpen, redeneren, oordelen en verbeelden geïntegreerd. Dit geldt ook voor de aan de artificiële intelligentie ontleende theorieën uit blok 2.5. Daarvoor wordt blok 2.4 gevolgd. Dit blok is gewijd aan de structuur, functie en evolutie van een van de belangrijkste middelen voor communicatie en mentaal functioneren: de menselijke taal. Blok 2.6 gaat in op het menselijk bewustzijn, een onderwerp dat object van filosofie, cognitieve en biologische psychologie is.

In de blokperiode 2.7 worden twee keuzeblokken aangeboden, waarin de student zich op de afstudeerrichtingen kan oriënteren. Studenten zijn niet verplicht in het derde jaar de richting te kiezen waarop het door hen gevolgde blok zich richt.

Per blok zijn er twee onderwijsbijeenkomsten (met een duur van 2 uur elk) die doorgaans op de maandagmiddag en donderdagochtend plaatsvinden.

Het niet-blokgebonden onderwijs bestaat uit twee onderdelen statistiek. Het eerste deel statistiek vindt plaats in de periode september - december (IIa). Het tweede deel statistiek is parallel aan de blokken 2.6 en 2.7 (IIb). Verder is er een vervolg op het schrijfonderwijs in jaar 1 dat afgestemd is op datgene wat in de English skills training course aan de orde komt. De English skills training course is vooral gericht op het leren schrijven en spreken in het Engels. Dit onderwijs vindt plaats vanaf blok 2.4. Tenslotte bevat het niet-blokgebonden programma jaar 2 computervaardigheidsonderwijs II: een cursus programmeren in Pascal gelijktijdig met de blokken 2.4 en 2.5.

Basisboeken

Evenals in de propedeuse heeft de curriculumjaargroep voor jaar 2 een lijst met basisboeken samengesteld die door de studenten moeten worden aangeschaft. Via de faculteitsvereniging 'Luna-tik' (indien lid) zijn deze met korting (zie onder Algemeen) te verkrijgen.

Voor jaar 2 zijn dit:

1. Rosenhan, D.L. & Seligman, M.E.P. (1995). Abnormal psychology (3rd edition). New York: Norton & Company.
2. Baddeley A.D. (1997). Human memory: Theory and practice. (Revised 2nd edition). Hove, UK: Psychology Press.

3. Thagard, P. (1996). *Mind*. Cambridge MA: MIT Press.
4. Springer, S.P. & Deutsch, G. (1998). *Left brain, right brain. Perspectives from cognitive neuroscience* (5th edition). New York: Freeman.
5. Kleinbaum, D.G., Kupper, L.L. & Muller, K.E. (1988). *Applied regression analysis and other multivariabel methods*. Belmont: Duxbury Press.
6. Crocker, L & Algina, J. (1986). *Introduction to classical and modern test theory*. FortWorth: Harcourt Brace Javonovich College Publishers.
7. Beekelaar, R. (1993 of latere versie). *Schoolboek Pascal en Turbo Pascal 7.0*. Soest: Sybex.

2.2 OVERZICHT ONDERWIJS JAAR 2

Blok	Practicum	Overig onderwijs
2.1 Evolutie en gedrag	Onderzoeksvoorstel	Presenteren Statistiek IIa
2.2 Psychopathologie	Klachtenanamnese	Statistiek IIa
2.3 Geheugen	Geheugenpracticum	Statistiek IIa Essay en presentatie
2.4 Taal	Taalonderzoek	Programmeren Engels
2.5 Rekenen	Rekenmodellen	Programmeren Engels
2.6 Problemen rond het bewustzijn	Power point	Statistiek IIb Engels
2.7.A Het ontwerp van ons dagelijks leven	Productie-evaluatie	Statistiek IIb Presentatie (Engels)
2.7.B Cerebrale asymmetrie	Vragenlijsten	Statistiek IIb Presentatie (Engels)

2.2.1 Omschrijving van de blokken

Blok 2.1 Evolutie en gedrag

Blokcoördinator: Harry Smit, Psychologie, tel. 3882176, Dr Tans Gebouw, Dr Tanslaan 10, kr. 4.002A

Doelstellingen

- verwerven van basale kennis van de evolutieleer;
- verwerven van basale kennis van de genetische mechanismen welke ten grondslag liggen aan de werking van natuurlijke selectie;
- leren denken over gedrag en psychologische functies in evolutionaire zin;
- kennis nemen van de belangrijkste ideeën op het gebied van de evolutie van gedrag en cognitie.

Nadere omschrijving van het blok

In de psychologie en de neurowetenschap houdt men zich voornamelijk bezig met de vraag hoe gedrag en hersenfuncties veroorzaakt worden. De vraag naar het waarom van de bestudeerde fenomenen betreft de functie van het gedrag: hoe is het - historisch gezien - ontstaan in het licht van de evolutie van de soort.

In de casuïstiek, colleges en practica komen de volgende onderwerpen aan bod:

- de status quo van Darwins theorie van evolutie door natuurlijke selectie;
- basale principes van de populatiegenetica; genetische variabiliteit;
- evolutionaire verklaringen voor aspecten van sociaal gedrag zoals altruïsme; speltheoretische verklaringen zoals 'tit for tat';
- evolutionaire verklaringen voor seksualiteit en sekseverschillen in gedrag en cognitie;
- de evolutie van hersenen en cognitie;
- evolutionaire verklaringen voor het fenomeen veroudering;
- evolutie en gezondheid;
- oneigenlijk gebruik van evolutionaire verklaringen.

Literatuur

- Literatuurklapper.

Practicum

Coördinator: Peter Vermeer, Psychologie, tel. 3881895, Dr Tans Gebouw, Dr Tanslaan 10, kr. 4.005

Doelstellingen: Het practicum bestaat uit het schrijven van een stuk waarmee je aantoont dat je in staat bent om een evolutionair-theoretisch juiste redenering op te zetten en uit te werken. Hoe doe je dat? Er zijn een aantal dimensies van gedrag te onderscheiden. Een dimensie is een onderdeel van de leefomgeving en levensomstandigheden van een mens. De dimensies zijn van elkaar te onderscheiden omdat ze relatief los van elkaar staan. Kennis en vaardigheden op het gebied van één dimensie zeggen niet veel over de kennis en vaardigheden van een andere dimensie. De opdracht is om een gedragsfenomeen uit te kiezen en het fenomeen in een of meer dimensies onder te brengen. Vervolgens moet je beargumenteren waarom het gedrag in die dimensie valt onder te brengen.

Onderwijsvorm

10 onderwijsbijeekkomsten, 5 hoorcolleges, 1 practicumbijeenkomst.

Toetsvorm

Open vragen.

Blok 2.2 Psychopathologie

Blokcoördinator: Anita Jansen, Psychologie, tel. 3881910/3881908, Dr Tans Gebouw, Dr Tanslaan 10, kr. 3.017

Doelstellingen

Na afloop van het blok kent de student van de meest voorkomende gedragsstoornissen: het klinisch beeld en de diagnostische criteria, de theorieën over etiologie alsmede de empirische bevindingen die de theorie steunen dan wel tegenspreken, de gangbare behandelwijzen en de effectiviteit van die therapieën.

Nadere omschrijving van het blok

Het blok psychopathologie gaat over gestoord gedrag. Aan de hand van gevalsbeschrijvingen worden belangrijke klinische beelden bestudeerd, zoals verschillende angststoornissen, eetstoornissen, verslavingen, stemmingsstoornissen, psychotische en psycho-organische stoornissen.

Vragen die gedurende het blok steeds weer aan de orde zullen komen zijn: hoe ziet het klinisch beeld er uit, waar ligt de grens tussen normaal en abnormaal, hoe ontstaat zo'n stoornis en wat is er aan te doen? Daarbij zal het de student (hopelijk) opvallen dat er niet alleen een flinke kloof bestaat tussen theorie en praktijk, tussen het klinisch handelen en wetenschappelijk denken. Er blijken ook verschillende theoretische 'scholen' te bestaan en

die scholen verklaren/behandelen gedragsstoornissen volgens hun favoriete theorie. Zij baseren zich daarbij niet op empirische bevindingen, maar op ideologie. Een (retorische) vraag is of die situatie gewenst is.

Literatuur

- Rosenhan, D.L. & Seligman, M.E.P. (1995). *Abnormal psychology* (3th edition). New York: Norton & Company.
- Literatuurklapper.

Practicum

Coördinator: Geke Blok, Onderwijsontwikkeling en Onderwijsresearch, tel. 3881121/3881135, Universiteitssingel 50, kr. 5.127

Doelstellingen: Tijdens het practicum leert de student een klachtenanamnese afnemen. In rollenspellen worden gesprekstechnieken geoefend en tijdens de training worden studenten in de gelegenheid gesteld de geleerde technieken toe te passen op simulatiepatiënten met verschillende psychische stoornissen.

Onderwijsvorm

12 onderwijsbijeenkomsten, 6 hoorcolleges, 6 practicumbijeenkomsten van 3 à 4 uur.

Toetsvorm

Open vragen.

Blok 2.3 Geheugen

Blokcoördinator: Peter Houx, Psychologie, tel. 3881902, Dr Tans Gebouw, Dr Tanslaan 10, kr. 3.001

Doelstellingen

Het blok beoogt de student inzicht te verschaffen in een integraal en onmisbaar onderdeel van elk informatieverwerkend systeem: hoe werkt het geheugen?

Er zijn meerdere en kwalitatief verschillende vormen van geheugen nodig om het scala aan cognitieve functies die wij continu en moeiteloos uitvoeren, mogelijk te maken. De herinnering van een jeugdervaring stelt andere eisen aan een cognitief systeem dan het terugvinden van je fiets in de stalling of het vinden van het juiste woord tijdens het spreken. In dit blok wordt de nadruk gelegd op de rol van het geheugen bij het verwerken van informatie. De aandacht wordt daarbij gelijkelijk verdeeld over zowel de cognitieve als de neurobiologische theorieën van (cognitief) leren en geheugen. Voorts wordt stilgestaan bij die cognitieve processen die bij een normaal functionerend geheugen een belangrijke rol spelen: aandacht, planning, (re)constructie.

Nadere omschrijving van het blok

Het blok start met het ophalen van kennis over het geheugen voor zover dat in het blok 'Menselijk kennen' aan de orde is geweest. Het standaardgeheugenmodel wordt afgezet tegen latere inzichten, waarbij vooral het Working Memory-model van Baddeley veel aandacht krijgt. Er wordt ingegaan op de vraag in hoeverre theorieën over de werking van het brein inzicht en plausibiliteit verschaffen aan cognitieve modellen voor het geheugen. Er wordt kennis gemaakt met enkele van de cognitieve theorieën die leren, geheugen en vergeten beschrijven. In sommige gevallen sluiten neurobiologische inzichten daarover goed aan bij de cognitieve theorieën, en soms weerleggen zij juist de standaard-modellen.

Literatuur

- Baddeley, A.D. (1997). *Human memory: Theory and practice*. (Revised 2nd edition). Hove, UK: Psychology Press.
- Literatuurklapper.

Practicum

Coördinator: Peter Houx, Psychologie, tel. 3881902, Dr Tans Gebouw, Dr Tans-laan 10, kr. 3.001

Doelstellingen: De practica zijn bedoeld om vertrouwd te raken met enkele methoden uit de geheugenpsychologie en om vaardigheid te verwerven in het uitvoeren van gangbare geheugentests. Aanreiken van kennis en praktische vaardigheden met betrekking tot meting van geheugen-gerelateerde processen. Een eerste deel van het practicum maakt de student vertrouwd met belangrijke methoden ten aanzien van de meting van geheugen en geheugen-gerelateerde processen. De student leert om een compleet onderzoek naar geheugen-gerelateerde processen uit te voeren met behulp van experimentele en klinisch-neurocognitieve tests. Vervolgens past hij/zij deze toe in onderzoek bij drie personen (jonge volwassenen, middelbare leeftijd en bejaard).

Onderwijsvorm

12 onderwijsbijeenkomsten, 6 hoorcolleges, 1 practicum.

Toetsvorm

Open vragen.

Blok 2.4 Taal

Blokcoördinator: Rob de Vries, Psychologie, tel. 3881894, Dr Tans Gebouw, Dr Tanslaan 10, kr. 4.001

Doelstellingen

Kennismaking met het linguïstisch onderzoek naar de structuur, het psychologisch onderzoek naar de functie en dysfunctie, en het biologisch onderzoek naar de evolutie van het menselijk taalvermogen en zijn plaats binnen het cognitief systeem. Kennismaking met de bijzondere visie van linguïsten en psycholinguïsten op de aard van het cognitieve apparaat.

Nadere omschrijving van het blok

Het vermogen tot het gebruik van taal is een van de meest belangrijke voorwaarden voor het menselijk sociaal en cognitief functioneren. Onderwerpen die aan bod komen zijn:

- taalstructuur: de linguïstische beschrijvingen van de structuur van onze taal- competentie; het language acquisition device (LAD); de gemodulariseerde structuur van ons taalvermogen (fonologische, syntactische en semantisch-conceptuele modules); het verschil tussen grammatica als etiquette en grammatica als beschrijving van ons kennissysteem van de taal;
- taalverwerving: taalleren versus parametersetting, de nature-nurtureproblematiek;
- taalverwerking;
- taalproductie;
- opslag van taal in het mentale lexicon;
- aangetast en gebrekkig taalvermogen: dyslexie, genetische defecten als oorzaak van een speciale taalstoornis;
- selectieve invloed van hersenbeschadiging op de verschillende taalmodules (afasie).

Literatuur

- Wordt nader bekend gemaakt.

Practicum

Coördinator: Leo Blomert, Psychologie, tel. 3881949, Dr Tans Gebouw, Dr Tans-iaan 10, kr. 4.011

Doelstellingen: In fracties van seconden ben je in staat een gesproken zin te begrijpen of te produceren. Hierbij dient informatie over de betekenis en structuur van woorden en zinnen zowel parallel verwerkt als geïntegreerd te worden. Dit practicum beoogt je te laten kennis maken met on-line taalverwerking m.b.v. een psycholinguïstische onderzoekstechniek; 'schaduw'. Door het zelf manipuleren van semantische en syntactische informatie in een gesproken tekst onderzoek je samen met een drietal anderen enkele karakteristieken van taal- verwerkingsprocessen.

Onderwijsvorm

12 onderwijsbijeenkomsten, 7 hoorcolleges, 3 practicumbijeenkomsten.

Toetsvorm

10 open vragen.

Blok 2.5 Rekenen

Blokcoördinator: Herco Fonteijn, Psychologie, tel. 3881907, Dr Tans Gebouw, Dr Tanslaan 10, kr. 4.066a

Doelstellingen

- inleiding in de cognitiewetenschap;
- kennismaking met het gebruik van rekenmodellen in de cognitieve en biologische psychologie.

Nadere omschrijving van het blok

Psychologische hypothesen worden steeds vaker gespecificeerd in de vorm van computationele modellen. Precisie, transparantie en heuristische waarde van deze modellen enerzijds en de beschikbaarheid van voldoende rekenvermogen anderzijds dragen bij tot hun populariteit. In de cognitieve psychologie zijn de symbolische architecturen voor probleemoplossen, redeneren, en kennisverwerving en de connectionistische modellen van meer elementaire processen als leren, categoriseren, waarnemen, geheugen, en aandacht niet meer weg te denken uit het centrum van de theorievorming. In de biopsychologie worden theorieën ontwikkeld en getoetst met behulp van modellen van het gedrag van neuronen en netwerken van neuronen. Daarnaast zijn genetische algoritmen, sociaal gedrag modellen, algoritmen voor machinaal leren, noch ontwikkelingen op het terrein van 'artificial life', robotica, computerlinguïstiek, en kennissystemen gespeend van psychologische relevantie. In dit blok zullen enkele invloedrijke architecturen en algoritmen besproken worden, in samenhang met diverse (bio-)psychologische fenomenen die hun vorm hebben bepaald.

Literatuur

- Thagard, P. (1996). *Mind*. Cambridge MA: MIT Press.
- Literatuurklapper.

Practicum

Coördinator: Robert van Doorn, Psychologie, tel. 3881926, Dr Tans Gebouw, Dr Tanslaan 10, kr. 4.066a

Doelstellingen:

- nadere kennismaking met enkele invloedrijke rekenmodellen;
- uitdieping van programmeervaardigheid.

Onderwijsvorm

12 onderwijsbijeenkomsten, 6 hoorcolleges, aanvullende wiskundecolleges, audiovisueel materiaal, practicumopdrachten.

Toetsvorm

Open vragen. Practica: werkopdrachten.

Blok 2.6 Problemen rond het bewustzijn

Blokcoördinator: Louis Boon, Psychologie, tel. 3881885, Dr Tans Gebouw, Dr Tanslaan 10, kr. 4.018

Doelstellingen

Nadere kennismaking met de nieuwste cognitieve en neuropsychologische theorieën op het terrein van het bewustzijn. Filosofische reflectie over valkuilen en problemen met het begrip bewustzijn. Nadenken over de relevantie van het bewustzijn voor onze psychologische praktijk.

Nadere omschrijving van het blok

Bewustzijn, bewuste ervaringen en belevingen waren het belangrijkste onderwerp van de negentiende-eeuwse psychologie. Met de opkomst van het behaviorisme verdween het bewustzijn als onderwerp van de

psychologische agenda. Pas het laatste decennium is het bewustzijn weer terug in de cognitieve en in de neuropsychologie. Bewustzijn wordt nu weer als een van de belangrijkste aspecten van het mentale leven gezien. In dit blok komen de materiële basis en de rol van het bewustzijn in het mentale leven aan bod, als ook de filosofische problemen rond de relatie tussen bewuste ervaringen en de materiële processen die de dragers van deze bewuste processen zijn. Belangrijke vragen en onderwerpen zijn: Is intentionaliteit het kenmerk bij uitstek het kenmerk van het bewustzijn? Vormt het bewustzijn een eenheid of hebben split-brain patiënten twee afzonderlijke geesten of bewustzijnen? Hebben we via introspectie toegang tot de inhoud en processen van ons bewustzijn? Zijn er belangrijke vormen van mentale processen zoals denken en redeneren die onbewust verlopen? Wat vertellen dissociatiefenomenen als blindsight ons over het onbewuste? Bijzondere bewustzijnstoestanden als dromen en de verschillende theorieën over het dromen komen aan bod. Libets onderzoek naar de neurofysiologische correlaten van de vrije wil en de kritiek erop komen ter sprake.

Verder wordt aan het eind van het blok gekeken of al deze kennis uit psychologie en neurowetenschappen ons verder heeft gebracht bij het ontraadselen van het hersenen-bewustzijnprobleem. Daarbij komen de nieuwste opvattingen van de filosofen Colin McGinn en David Chalmers aan de orde.

Literatuur

- Wordt nader bekend gemaakt.

Practicum

Coördinatoren: Louis Boon, Psychologie, tel. 3881885, Dr Tans Gebouw, Dr Tanslaan 10, kr. 4.018 en Johanna Ganzinga, Psychologie, tel. 3881906, Dr Tans Gebouw, Dr Tanslaan 10, kr. 4.007

Doelstellingen: Leren voorbereiden en geven van een presentatie over een onderwerp dat in het blok aan bod komt. Hierbij zullen de studenten gebruik leren maken van moderne communicatie- en onderwijsmiddelen.

Onderwijsvorm

12 onderwijsbijeenvakkomsten, 6 hoorcolleges, 3 practicumbijeenvakkomsten.

Toetsvorm

10 open vragen. Practicum: presentatie maken.

Blok 2.7 Keuze uit 2.7.A en 2.7.B

Blok 2.7.A Het ontwerp van ons dagelijks leven

Blokcoördinator: Fred Paas, Psychologie, tel. 3881911, Dr Tans Gebouw, Dr Tanslaan 10, kr. 4.059

Doelstellingen

Aan de hand van toepassingen van de cognitieve psychologie wordt kennis gemaakt met onderwerpen uit de afstudeerrichting cognitieve psychologie.

Nadere omschrijving van het blok

In tegenstelling tot het eerdere onderwijs in de cognitieve psychologie, dat zich hoofdzakelijk richtte op geïsoleerde onderdelen van de menselijke cognitie, behandelt dit blok het cognitieve systeem als geheel aan de hand van het cognitief functioneren van mensen in hun dagelijks leven. Aan de hand van toepassingen op de gebieden werk, verkeer, recht en onderwijs wordt getracht een brede oriëntatie te geven op het vakgebied van de cognitieve psychologie. In het bijzonder wordt ook aandacht geschonken aan thema's uit de afstudeervarianten cognitieve ergonomie en onderwijspsychologie.

Cognitieve ergonomie heeft tot doel wetenschappelijk getoetste kennis over de menselijke cognitieve architectuur te relateren aan de ongemakken van het bestaan die ieder van ons dagelijks ervaart. Wie kent ze niet? Producten die moeilijk te bedienen zijn, verpakkingen die niet open te krijgen zijn, gebouwen waar je de in- of uitgang niet kunt vinden en gebruiksaanwijzingen die niet te begrijpen zijn. Ongemakken en hindernissen die bij het dagelijks leven lijken te horen. Iedereen heeft er last van en leert er mee leven. In dit blok wordt een

inleiding gegeven in hoe de cognitieve psychologie kan bijdragen aan een betere controle over ons dagelijks leven.

De onderwijspsychologie houdt zich bezig met hoe mensen veranderen onder invloed van instructie en interactie met anderen. Het gaat er in de eerste plaats om te begrijpen hoe kinderen, jonge mensen en volwassenen als gevolg van scholing veranderen, cognitief en sociaal. Dit blok richt zich onder andere op het begrijpen van de aard van die veranderingen in de loop van de tijd en op technologische ontwikkelingen in het onderwijs.

Literatuur

- Literatuurklapper.

Practicum

Coördinator: Fred Paas, Psychologie, tel. 3881911, Dr Tans Gebouw, Dr Tanslaan 10, kr. 4.059

Doelstellingen: Studenten doen in teamverband ervaring op met de uitvoering van een product-evaluatieproject. Daarbij wordt een bestaand ‘gebruiksvoorwerp’ systematisch geëvalueerd. Van de verschillende fasen van het project wordt verslag gedaan middels een posterpresentatie.

Onderwijsvorm

12 onderwijsbijeekomsten, 6 hoorcolleges, 2 practicumbijeenkomsten.

Toetsvorm

Open vragen. Practicumverslag in de vorm van posterpresentatie.

Blok 2.7.B Cerebrale asymmetrie

Blokcoördinator: Harald Merckelbach, Psychologie, tel. 3881945, Dr Tans Gebouw, Dr Tanslaan 10, kr. 3.018

Doelstellingen

- kennis van de structurele verschillen tussen linker en rechter hersenhelft;
- kennis van de psychologische verschillen tussen beide hersenhelften;
- kennis van de implicaties van deze verschillen voor de ontwikkelingspsychologie en de psychopathologie.

Nadere omschrijving van het blok

Er bestaan zowel structurele als functionele verschillen tussen beide hersenhelften (‘cerebrale asymmetrie’). Een voorbeeld van zo’n structureel verschil is dat sommige neurotransmitters een grotere concentratie kennen in de ene dan in de andere hemisfeer. Een voorbeeld van een functioneel verschil is dat sommige emoties eerder door de ene dan door de andere hemisfeer worden gemedieerd. Dit blok inventariseert dergelijke verschillen. Het blok begint met een historische invalshoek, besteedt dan aandacht aan achtereenvolgens klinisch neuropsychologische casuïstiek, experimentele neuropsychologie en psychofysiologie. Voortdurend wordt stilgestaan bij de implicaties van het een en ander voor disciplines als de ontwikkelingspsychologie en de psychopathologie. De boodschap van het blok is dat links-rechts verschillen in het brein interessant zijn en een handige introductie vormen tot de biopsychologie, maar dat de betekenis van deze verschillen vaak overschat wordt.

Literatuur

- Springer, S.P. & Deutsch, G. (1998). Left brain, right brain: Perspectives from cognitive neuroscience (5th edition). New York: Freeman.

Practicum

Coördinatoren: Peter Muris, Psychologie, tel. 3881980, Dr Tans Gebouw, Dr Tanslaan 10, kr. 3.013 en Peter Houx, Psychologie, tel., 3881902, Dr Tans Gebouw, Dr Tanslaan 10, kr. 3.001

Doelstellingen: Studenten maken kennis met voor dit blok relevante vragenlijsten en tests. Duur 3 uur.

Onderwijsvorm

12 onderwijsbijeekomsten, 4 hoorcolleges, 2 practicumbijeenkomsten.

Toetsvorm
Open vragen.

2.2.2 Niet-blokgebonden programma tweede jaar

Het niet-blokgebonden onderwijs omvat de statistiek IIa en IIb, schrijfonderwijs IIa en IIb (IIb is Engels onderwijs) en computervaardigheidsonderwijs II. Al deze onderdelen (m.u.v. het Engels) hebben een relatie tot het onderwijs dat in jaar 1 gevolgd is. Statistiek wordt gegeven in twee perioden: tijdens blok 2.1 tot en met 2.3 en tijdens blok 2.6 en 2.7. Het schrijfonderwijs start in het najaar en loopt gedeeltelijk parallel met het onderwijs in het Engels dat in januari start. Als onderdeel van het schrijfonderwijs wordt in blok 2.1 een training 'Presenteren' georganiseerd. Het computervaardigheidsonderwijs loopt parallel aan de blokken 2.4 en 2.5.

2.2.2.1 Computervaardigheidsonderwijs II

Coördinator: Robert van Doorn, Psychologie, tel. 3881926, Dr Tans Gebouw, Dr Tanslaan 10, kr. 4.066a

Doelstellingen

In het tweede jaar bestaat het computervaardigheidsonderwijs uit een inleiding in het programmeren. Studenten leren na te denken over problemen in termen van algoritmen en datastructuren en zullen de computer gebruiken om deze problemen op te lossen.

Nadere omschrijving van het programma

Door te leren programmeren kunnen studenten de zwarte doos doorlichten, die de computer voor de meeste mensen nog altijd is. Dit inzicht is om diverse redenen van belang voor psychologen. Cognitieve psychologen, bijvoorbeeld, kunnen een belangrijke rol vervullen als mediator tussen ontwerpers en eindgebruikers en moeten leren communiceren in de taal van de ontwerper. Daarnaast verheldert het programmeren de analogie tussen mens en computer, die lange tijd de drijvende kracht is geweest achter de theorievorming in de psychologie (zie blok 2.5, dat aansluit op het computervaardigheidsonderwijs). Tenslotte zal programmeervaardigheid leiden tot een beter begrip van de tekstverwerkers, database software, en andere applicaties waarmee iedere psycholoog in de dagelijkse praktijk geconfronteerd zal worden.

Literatuur

- Beekelaar, R. (1993 of latere versie). Schoolboek Pascal en Turbo Pascal 7.0. Soest: Sybex.

Onderwijsvorm

5 hoorcolleges, ca. 8 practica.

Toetsvorm

Werkopdrachten en afsluitende toets met open vragen.

2.2.2.2 Statistiek IIa en IIb

Deel IIa

Coördinator Statistiek IIa: Frans Tan, Methodologie en Statistiek, tel. 3882278, P. Debyeplein 1, kr. 2.072

Doelstellingen

In het tweede jaar worden studenten verder ingewerkt in meer complexe statistische methoden van dataverwerking en in de psychometrie.

Nadere omschrijving van het programma

In dit deel wordt uitgebreid ingegaan op algemene lineaire modellen, zoals regressieanalyse en variantieanalyse. Aan bod komen enkelvoudige en meervoudige regressieanalyse, covariantieanalyse, modelbouw en het gebruik van dummy-variabelen. Daarnaast wordt enkelvoudige en meervoudige variantieanalyse uitgebreid behandeld.

Literatuur

- Kleinbaum, D.G., Kupper, L.L., Muller, K.E. & Nizam, A. (1988). Applied regression analysis and other multivariable methods (3rd edition). Pacific Grove: Duxbury Press.

Onderwijsvorm

6 hoorcolleges, 6 onderwijsgroepen, 6 werkcolleges en enkele SPSS computerpractica.

Toetsvorm

20 vierkeuzevragen, open boek toets.

Deel IIb

Coördinator Statistiek IIb: Gerard van Breukelen, Methodologie en Statistiek, tel. 3882274, P. Debyeplein 1, kr. 2.064

Nadere omschrijving van het programma

In dit deel wordt uitgebreid ingegaan op klassieke en moderne psychometrische technieken. Aan bod komen het klassieke testmodel, betrouwbaarheid en validiteit en moderne testtheorie, waaronder de 1-, 2- en 3-parameter logistische modellen.

Literatuur

- Crocker, L & Algina, J. (1986). Introduction to classical and modern test theory. Orlando: Harcourt Brace Javonovich College Publishers.

Onderwijsvorm

5 hoorcolleges, 5 onderwijsgroepen, 5 werkcolleges en SPSS-practica waarin computeranalyses worden uitgevoerd.

Toetsvorm

20 vierkeuzevragen, open boek toets.

2.2.2.3 Schrijfonderwijs Ila en IIb

Coördinator: Peter Vermeer, Psychologie, tel. 3881895, Dr Tans Gebouw, Dr Tanslaan 10, kr. 4.005

Doelstellingen

Het schrijfonderwijs in het tweede jaar bouwt voort op het eerste jaar. In het tweede jaar worden er twee essays geschreven.

Deel Ila: presenteren en essay

Dit onderdeel bestaat uit het volgen van de training 'Presenteren' en het schrijven van een essay over een algemeen psychologisch onderwerp. Na het schrijven van het essay wordt het door de schrijver gepresenteerd aan de anderen van zijn groep, gevolgd door een discussie met de anderen.

Nadere omschrijving van het programma

De essays hebben een algemeen psychologisch onderwerp. De essays worden op standaardmanier beoordeeld. Na het schrijven van het essay wordt het door de schrijver gepresenteerd aan de anderen van zijn groep gevolgd door een discussie met de anderen.

Deel IIb: Engels en essay

Omschrijving

- het ontwikkelen van de schrijfvaardigheid van wetenschappelijk Engels door het schrijven van korte stukjes en het maken van samenvattingen;
- het vergroten van de spreekvaardigheid in het Engels waarbij de nadruk komt te liggen op het presenteren en het discussiëren in het Engels.

De doelstellingen ten aanzien van het schrijfvaardigheidsonderwijs hebben betrekking op vijf aspecten:

- duidelijkheid (leesbaarheid, duidelijk doel, logische opbouw van argumentatie, nauwgezette onderbouwing, afgeronde conclusie);
- correct taalgebruik (grammatica speciaal gericht op structuur van de zinnen, toepassen van de tijden en het gebruik van bijvoeglijke naamwoorden en bijwoorden);
- interpunctie;
- leesbaarheid (het gebruik van kernwoorden, het leggen van verbindingen tussen verschillende onderwerpen, keuze van actieve of passieve of onpersoonlijke vorm), en
- technieken gericht op bijstelling en opmaak.

Doelstellingen met betrekking tot het spreekvaardigheids gedeelte zijn gericht op:

- het geven van presentaties, en
- het leiden van en deelnemen aan discussies.

Nadere omschrijving van het programma

De bedoeling is dat populair wetenschappelijke onderwerpen worden gepresenteerd en bediscussieerd waarbij gedacht moet worden aan een uit leken bestaand of in ieder geval een niet-specialistisch publiek.

Niet noodzakelijkerwijs hebben de gekozen onderwerpen een directe relatie met onderwerpen uit het desbetreffende parallelle blok. Het gaat om het leren spreken, waarbij gelet wordt op formeel en correct taalgebruik met de daarbij horende woordenschat. Daarnaast wordt gelet op hoe vaardig studenten kunnen omgaan met het beantwoorden van vragen en het gebruik van uitdrukkingen om te zorgen voor een beter begrip van een presentatie en voor het goed verlopen van een discussie.

Studenten zullen tijdens deze cursus gevraagd worden om enkele korte stukjes te schrijven. De structuur van de cursus is zodanig dat studenten enerzijds de eigen geschreven stukjes gebruiken om een korte presentatie te geven of de discussie te leiden in de onderwijsgroepen. Daarnaast is er veel ruimte voor feedback, bijstelling en ontwikkeling. De cursus werkt toe naar het schrijven van het tweedejaars paper waar ook begeleiding en feedback over zal plaatsvinden. Naast het schrijven van dit paper is het verplicht om een presentatie over dit paper te houden.

Onderwijsvorm

Onderwijsbijeenkomsten en feedback sessies.

Toetsvorm

Het paper wordt beoordeeld op inhoud en Engels waarbij beide aspecten even zwaar meetellen.

De presentatie wordt eveneens beoordeeld. Zowel het paper als de presentatie moeten voldoende zijn.

HOOFDSTUK 3

Overzicht onderwijs jaar 3

3 Het derde studiejaar

3.1 ALGEMEEN

In het derde jaar kiezen studenten één van de twee afstudeerrichtingen: biologische of cognitieve psychologie. Binnen deze afstudeerrichtingen kunnen studenten zich specialiseren via het volgen van een bepaalde afstudeervariant. Het derde jaar is zo opgebouwd dat men in de eerste drie blokken (van september tot en met december) basisblokken van de afstudeerrichting volgt. De overige vier blokken van het jaar worden ingevuld met een afstudeervariant. Voor de cognitieve psychologie zijn dit de afstudeervarianten cognitieve ergonomie en onderwijspsychologie. Binnen de afstudeerrichting biologische psychologie kan men kiezen voor neuropsychologie of ontwikkelingspsychologie. Daarnaast bestaat de mogelijkheid voor studenten van beide afstudeerrichtingen om na het basisprogramma cognitieve of biologische psychologie, een deel van het programma geestelijke gezondheidkunde (GGK) van de faculteit der gezondheidswetenschappen te volgen (afstudeertraject psychopathologie).

De onderwijsbijeenkomsten zijn op dinsdagmorgen en donderdagmiddag.

Tijdens de eerste drie blokken van het derde jaar volgen alle studenten hetzelfde niet-blokgebonden onderwijs: computervaardigheden III en statistiek III. Daarna zijn specifieke vaardigheidstrainingen aan de blokken gekoppeld. Van studenten wordt verder verwacht dat zij in dit jaar een jaarwerkstuk schrijven.

3.2 OVERZICHT ONDERWIJS JAAR 3

Blok	Practicum	Overig onderwijs
<i>Basisblokken cognitieve psychologie</i>		Hele jaar:
	Schrijfonderwijs III	
3.1.A Recht en redenen	Beoordelen getuigenverklaringen	Computervaardig- heidsonderwijs III Statistiek III
3.2.A Propaganda	Ontwerpen flyer	
3.3.A Werk	Ergonomische analyses	
<i>Afstudeervariant cognitieve ergonomie</i>		
3.4.1 Informatie-ontwerp	Toetsing effectiviteit informatiedragers	
3.5.1 Multimedia	Ontwerpen van een Website	
3.6.1 Omgevings- psychologie	Ontwerpen werkplek / omgevingsonderzoek	
3.7.1 Mens-machine interactie	Vergelijken interfaces / evaluatie softwarepakket	
<i>Afstudeervariant onderwijspsychologie</i>		
3.4.2 Leren & onderwijs	Analyseren voorkennis van schoolkinderen / taak- constructie	
3.5.2 Intellectuele en	Testen sociaal-emotionele	

	sociale ontwikkeling	ontwikkeling / speciaal onderwijs / maken sociogram
3.6.2	Vaardigheden	Analyse probleem oplos- vaardigheden & technologie / evaluatie training
3.7.2	Beoordelen, testen	Evaluatie training beoordeling & begeleiden beroepskeuzeadviseurs / ontwikkelen toets

Blok	Practicum	Overig onderwijs
<i>Basisblokken biologische psychologie</i>		Hele jaar: Schrijfonderwijs III
3.1.B	Basale neurowetenschap	Neuroanatomie Computervaardig- heidsonderwijs III Statistiek III
3.2.B	Neurocognitie: theorie & methode	Analyse en verslaglegging ERP en netwerk simulatie
3.3.B	Waarneming, voorstelling & hersenen	Uitvoering en verslaglegging waarnemingsexperiment en simulatie experiment
<i>Afstudeervariant neuropsychologie</i>		
3.4.3	Hersenletsel	Neuropsychologische diagnostiek
3.5.3	Gedragsstoornissen	Vaardigheden in afnemen anamnese
3.6.3	Activatie, arousal en psychofarmaca	Psychofysiologische metingen
3.7.3	Neuropsychologie van de veroudering	Aanleren basaal neuro- wetenschappelijk onderzoek
<i>Afstudeervariant ontwikkelingspsychologie</i>		
3.4.4	De baby	Testen reflexen en cognitief ontwikkelingsniveau
3.5.4	Waarneming, attentie & motorische ont- wikkeling	Klinische en neuro- psychologische evaluatie
3.6.4	Ontwikkeling van cognitie & taal	Afnemen intelligentietests / experimenteel en psycho- fysiologisch taalonderzoek
3.7.4	Sociaal-emotionele ontwikkeling	Onderzoek met psychofysio- logische maten van emoties
<i>Afstudeertracject psychopathologie</i>		Schrijfonderwijs III
3.4.5	Stemmings- stoornissen	Anamnese / experimentele psychopathologie
Blok	Practicum	Overig onderwijs

3.5.5	Angst	Gedragstherapie: diagnostiek en opstellen functionele analyse
3.6.5	Seksualiteit	Bijzondere werkvormen; vaardigheidstraining
3.7.5	Psychodiagnostiek	Meten persoonlijkheids- kenmerken; inleiding in testdiagnostiek

3.3 DE AFSTUDEERRICHTING COGNITIEVE PSYCHOLOGIE

3.3.1 Basisprogramma cognitieve psychologie

In een groot aantal blokken uit de eerste twee jaren van de opleiding psychologie hebben studenten kennis kunnen maken met de cognitiewetenschap in het algemeen, en de cognitieve psychologie in het bijzonder. De verworven kennis over de verschillende psychologische faculteiten wordt in het derdejaarsprogramma van de afstudeervariant cognitieve psychologie verdiept en toegepast. Allereerst gebeurt dit in een drietal basisblokken. Vervolgens wordt een keuze gemaakt voor één van de drie afstudeertrajecten: cognitieve ergonomie, onderwijspsychologie of instructietechnologie.

Het eerste basisblok, 'Recht en redeneren', bouwt voort op de kennis over de werking van ons geheugen. Beslissen, redeneren, en de betrouwbaarheid van het cognitief systeem zijn enkele aanvullende cognitief-psychologische thema's die in het kader van dit blok behandeld worden.

Het blok 'Propaganda' zal aansluiten op verworven kennis over waarnemen, aandacht en emotie. In het kader van het thema reclame en verwante thema's beïnvloeding, gedrags- en attitudeverandering en voorlichting worden tevens onderwerpen uit de communicatiewetenschap, sociale cognitie en linguïstiek aangesneden.

Het blok 'Werk' belicht de rol die een cognitief psycholoog kan spelen in bedrijven en organisaties. Afstudeervariant-overschrijdende elementen zullen ontleend worden aan de systeemtheorie, de arbeids- en organisatiepsychologie, en de psychofysiologie.

3.3.1.1 Overzicht van de blokken

Blok 3.1.A Recht en redeneren

Blokcoördinator: Reinout Wiers, Psychologie, tel. 3881935, Dr Tans Gebouw, Dr Tanslaan 10, kr. 4.053.

Doelstellingen

- toepassing van theorieën over redeneren en redeneerfouten, beslissen en besluitvorming op basis van incomplete of 'vage' informatie, en de invloed van (naïeve) mentale modellen op redeneren en beslissen in de sfeer van de rechtspraak;
- kennis van belangrijke paradigma's in psychologisch onderzoek dat op het terrein van de rechtspraak en de rechtsinformatica plaatsvindt.

Nadere omschrijving van het blok

Dit blok biedt een verdieping op de thema's redeneren en beslissen, met speciale aandacht voor besluitvorming op basis van incomplete, strijdige of vage informatie, beslissen onder onzekerheid en de fouten die mensen daarbij maken. De rechtspraak is bij uitstek een domein waar fouten in redeneren en beslissen verstrekkende gevolgen kunnen hebben. Dat is ook een van de redenen dat binnen de rechtsinformatica veel onderzoek verricht wordt naar beslissingsondersteunende (expert)-systemen. Daarnaast zal in dit blok ook de rol van psychologische expertise binnen de rechtspraak aan de orde gesteld worden. In Amerika en in toenemende mate ook in Nederland doen rechters, officieren van justitie en advocaten een beroep op de expertise van psychologen. Het

gaat dan om onderwerpen als persoonsidentificatie, de waarde van getuigenverklaringen, het effect van bepaalde verhoortechnieken en de diagnostische waarde van instrumenten als de leugendetector.

Literatuur

- Literatuurklapper.

Practicum

Coördinator: Eric Rassin, Psychologie, tel. 3881944, Dr Tans Gebouw, Dr Tans-laan 10, kr. 3.011

Doelstellingen: Kennismaking met een aantal methoden om getuigenverklaringen op hun waarde te beoordelen.

Onderwerpen: suggestibiliteit, criteria based content analysis (CBCA) en leugendetectie.

Onderwijsvorm

12 onderwijsbijeenkomsten, 4 hoorcolleges, 3 practicumbijeenkomsten.

Toetsvorm

Open vragen.

Blok 3.2.A Propaganda

Blokcoördinator: Herco Fonteijn, Psychologie, tel. 3881907, Dr Tans gebouw, Dr Tanslaan 10, kr. 4.066a.

Doelstellingen

Kennismaking met theorieën over beïnvloeding, gedrags- en attitudeverandering in het kader van de toepassing en verdere uitdieping van cognitief-psychologische kennis die studenten in de eerste twee jaar van de studie hebben verworven.

Nadere omschrijving van het blok

Menselijke communicatie kan meerdere doelen dienen: vermaken, informeren, beïnvloeden. In dit blok bestudeer je individuele en massacommunicatie die erop is gericht het gedrag van mensen te beïnvloeden, via bijvoorbeeld reclameboodschappen, voorlichtingscampagnes, psychotherapie, of educatief materiaal. Je richt je met name op de vraag hoe de diverse boodschappen hun invloed uitoefenen. Dit thema zal vanuit verschillende perspectieven benaderd worden. De lijst van bijdragende disciplines is dan ook bijzonder heterogeen en omvat o.a. waarnemingspsychologie, linguïstiek, semiotiek, consumentenpsychologie, sociale psychologie, en, uiteraard, cognitieve psychologie. Enkele onderwerpen die behandeld worden zijn: massacommunicatiemodellen; symbolen, semiotiek en visuele beïnvloeding; voorlichting en attitudeverandering; reclame en consumentengedrag; paralinguïstiek en relevantietheorie; lay-out en de psychologie van kleur, vorm en compositie; esthetiek en emotie; visueel zoeken en pop-out effecten.

Practicum

Coördinator: Herco Fonteijn, Psychologie, tel. 3881907, Dr Tans gebouw, Dr Tanslaan 10, kr. 4.066a

Doelstellingen: Ontwerp een flyer. Toepassen van verworven kennis in een ontwerp van een moderne betekenisdrager. Thema en doelgroep worden nader bekend gemaakt. Beoordeling vindt plaats op basis van ontwerp en bijgeleverd rapport waarin gemaakte keuzes theoretisch worden verankerd.

Literatuur

- Literatuurklapper.

Onderwijsvorm

12 onderwijsgroepsbijeenkomsten, 4 colleges, practicum, audiovisueel materiaal.

Toetsvorm

Ca. 20 korte antwoordvragen.

Blok 3.3.A Werk

Blokcoördinator: Jettie Hoonhout, Psychologie, tel. 3881954, Dr Tans Gebouw, Dr Tanslaan 10, kr. 4.061.

Doelstellingen

- kennismaking met de multidisciplinaire benadering die vaak vereist is om inzicht te krijgen in problematiek en thema's binnen het veld 'werk';
- inzicht verkrijgen in de bijdrage die cognitief-psychologen kunnen leveren bij het afstemmen van de werkomgeving - in de ruimste betekenis van deze term - op de mogelijkheden en beperkingen van de mens.

Nadere omschrijving van het blok

Een belangrijk thema binnen de psychologie is de relatie mens-arbeid. Onder deze noemer worden sterk uiteenlopende aspecten bestudeerd zoals motivatie, mentale belasting, gedrag in groepen, training, etc. Enerzijds richt men zich daarbij op het optimaliseren van de arbeidsprestatie, anderzijds op het welzijn en de gezondheid van de arbeider. Vanuit een arbeidsorganisatie bezien is het belangrijk dat de verrichte arbeid op efficiënte wijze plaatsvindt. Zowel de organisatie van het werk en het productieproces, als de mogelijkheden en beperkingen van de werknemers zijn hierin een belangrijke factor. Vanuit de werknemers bezien zijn de aard van het werk en de omstandigheden waaronder die uitgevoerd moeten worden belangrijke aandachtspunten. Bovengenoemde aspecten zullen vanuit cognitief- en arbeids- en organisatiepsychologisch perspectief worden bekeken. Aan de orde komen daarbij zaken als systeemtheorie, taakverdeling en distributed cognition, veiligheid, taakanalyse, effecten van arbeidsomstandigheden op taakprestatie en stress.

Literatuur

- Literatuurklapper.

Practicum

Coördinator: Jettie Hoonhout, Psychologie, tel. 3881954, Dr Tans Gebouw, Dr Tanslaan 10, kr. 4.061

Doelstellingen: In het practicum zullen de praktische kanten van een aantal thema's uit het blok belicht worden. Onderwerpen: Ergonomische werkplekanalyse, opstellen van een voorstel voor een interventieprogramma.

Onderwijsvorm

10 onderwijsbijeenkomsten, 5 hoorcolleges, 3 practicumbijeenkomsten.

Toetsvorm

Open vragen.

3.3.2 Afstudeervariant cognitieve ergonomie

Ergonomie streeft naar het zodanig ontwerpen van gebruiksvoorwerpen, technische systemen en taken dat de veiligheid, de gezondheid, het comfort en het doeltreffend functioneren van mensen worden bevorderd. Deze omschrijving maakt duidelijk dat ergonomie praktijkgericht is, dat wil zeggen dat getracht wordt wetenschappelijk getoetste kennis over menselijke mogelijkheden en beperkingen te vertalen in praktische richtlijnen en aanbevelingen. De aanlevering van deze kennis is niet gebonden aan één discipline, maar kan in principe plaatsvinden vanuit ieder relevant wetenschapsgebied. Het interdisciplinaire karakter van de ergonomie heeft tot gevolg dat ergonomen vaak psychologen, artsen of ingenieurs zijn. Cognitieve ergonomie kan beschouwd worden als de tak van de ergonomie die zich bezighoudt met de afstemming van taken, systemen en gebruiksvoorwerpen op het cognitieve systeem van de mens. In de praktijk blijkt deze afstemming zelden gebaseerd te zijn op (cognitieve) theorie, maar hoofdzakelijk op gezond verstand en traditie. Een gebrekkige afstemming leidt niet alleen tot slechte prestaties, maar brengt bovendien belangrijke risico's voor gezondheid en veiligheid met zich mee. De cognitief-ergonoom tracht 'gebruik(er)svriendelijke' taken en systemen te ontwerpen, die optimaal aansluiten bij de wijze waarop mensen waarnemen, beslissen, redeneren, leren en probleemoplossen.

Het eerste blok 'Informatie-ontwerp' (blok 3.4.1) besteedt aandacht aan cognitief-psychologische uitgangspunten bij het ontwerpen en evalueren van informatiedragers, zoals gebruiksaanwijzingen, waarschuwingen, formulieren en pictogrammen. Een recente ontwikkeling in de overdracht van kennis is het aanspreken van verschillende sensorische modaliteiten middels verschillende media. In het blok 'Multimedia' (blok 3.5.1) wordt uitgebreid aandacht besteed aan de cognitief-ergonomische aspecten van dergelijke multimediale kennis-overdracht. Het derde blok 'Omgevingspsychologie' (blok 3.6.1.) richt zich op fysiek-ergonomische en antropometrische aspecten bij het ontwerpen van werkplekken, en op de vraag hoe rekening gehouden kan worden met subject-variabelen zoals vermoeidheid, stress en vigilantie. Het blok 'Mens-machine interactie' (blok 3.7.1) stelt interacties tussen mens en machines centraal, en gaat in op zaken als navigatie, zoekmethoden en het gebruik van metaforen.

3.3.2.1 Overzicht van de blokken

Blok 3.4.1 Informatie-ontwerp

Blokcoördinator: Jettie Hoonhout, Psychologie, tel. 3881954, Dr Tans gebouw, Dr Tanslaan10, kr. 4.061

Doelstellingen

- kennismaking met inzichten en bevindingen op het terrein van 'Information Design';
- introductie van methoden en technieken om information design producten, zoals gebruiksaanwijzingen, waarschuwingen, formulieren en pictogrammen, te evalueren of te ontwikkelen.

Nadere omschrijving van het blok

Information design is het interdisciplinaire veld waarin cognitief-psychologen, ergonomen, toegepast taalkundigen en grafisch ontwerpers zich buigen over de vraag hoe te komen tot adequate grafische communicatiehulpmiddelen zoals handleidingen, pictogrammen, etc. Naast een meer theoretische behandeling van onderwerpen als planning, zoeken van informatie, en affordances zullen aan de hand van een groot aantal voorbeelden de mogelijkheden en beperkingen van taal, tekst, figuren en symbolen als communicatiemiddel aan de orde komen. Voorbeelden waarbij uitgebreid wordt stilgestaan zijn: gebruiksinstructies, handleidingen bij (complexe) apparaten, waarschuwingen, tabellen en grafieken en pictogrammen. Er zal ook aandacht besteed worden aan instructiemateriaal voor ouderen. De studenten verwerven de kennis en vaardigheden die nodig zijn om de effectiviteit van de genoemde informatiedragers te evalueren en te optimaliseren.

Literatuur

- Literatuurklapper.

Practicum

Coördinator: Robert van Doorn, Psychologie, tel. 3881926, Dr Tans Gebouw, Dr Tanslaan10, kr. 4.066a

Doelstellingen: In het practicum zal praktische ervaring opgedaan worden met verschillende methoden om de effectiviteit van uiteenlopende informatiedragers te toetsen.

Onderwijsvorm

12 onderwijsbijeenkomsten, 6 colleges, 6 practicumbijeenkomsten.

Toetsvorm

Open vragen.

Blok 3.5.1 Multimedia

Blokcoördinator: Fred Paas, Psychologie, tel. 3881911, Dr Tans Gebouw, Dr Tanslaan10, kr. 4.059

Doelstellingen

- kennis van cognitief-psychologische theorieën die relevant zijn voor multimediale informatiepresentatie en multimodale informatieverwerking;
- kennis van multimediale toepassingen op het gebied van onderwijs en communicatie;
- kennis van technologische mogelijkheden met betrekking tot multimedia.

Nadere omschrijving van het blok

In dit blok staat de vraag centraal hoe een multimediaproduct vanuit een cognitief-ergonomisch oogpunt geconstrueerd moet zijn om met kennis van techniek en toepassingsmogelijkheden optimaal in te spelen op de mogelijkheden en beperkingen van het cognitieve systeem van de gebruiker. Om deze vraag te beantwoorden wordt eerst stil gestaan bij de menselijke cognitieve aspecten van multimedia. Basale psychologische kennis over de mogelijkheden en beperkingen van het cognitieve systeem wordt behandeld in de context van multimodale informatieverwerking. De nadruk ligt daarbij op klassieke informatiedragers, waarbij sprake kan zijn van multisensorische interactie met de gebruiker zoals bij een figuur met begeleidende tekst. Daarna komen technische mogelijkheden om informatie multimediaal aan te bieden aan de orde. Speciale aandacht wordt geschonken aan multimediale toepassingen voor kennisoverdracht in leersituaties (bijvoorbeeld, hypertext, Internet, en simulaties). Tenslotte wordt stilgestaan bij een systematische probleemaanpak (analyse, (her)ontwerp, evaluatie) van multimediale toepassingen.

Literatuur

- Literatuurklapper.

Practicum

Coördinator: Fred Paas, Psychologie, tel. 3881911, Dr Tans Gebouw, Dr Tanslaan 10, kr. 4.059

Doelstellingen: Het practicum bestaat uit een introductie cursus van het programma Frontpage '97 (Microsoft), het systematisch ontwerpen van een Website met behulp van dit programma en de presentatie van het ontwerp. De Website, die als thema 'Multimedia' heeft, moet (toekomstige) studenten een indruk geven van dit blok of moet gedurende het blok, naast de taken in het blokboek, gebruikt kunnen worden. Er wordt gewerkt in groepjes van drie studenten. In de laatste week van het blok dient een prototype van het ontwerp via de computer aan de groep gepresenteerd te worden. Bij de presentatie wordt het ontwerpproces en het gebruik van cognitieve richtlijnen daarbij, toegelicht. De volgende vaardigheden staan bij het practicum centraal:

- het werken met het programma Frontpage '97;
- het toepassen van cognitief-psychologische richtlijnen op het ontwerp van een Website, en
- het presenteren van het ontwerp.

Onderwijsvorm

12 onderwijsbijeenkomsten, 4 hoorcolleges, 4 practicumbijeenkomsten en 2 excursies.

Toetsvorm

Open vragen.

Blok 3.6.1 Omgevingspsychologie

Blokcoördinator: Jan Ramaekers, Psychologie, tel. 3881951, Dr Tans Gebouw, Dr Tanslaan 10, kr. 4.037

Doelstellingen

- kennis van moderne omgevingspsychologische theorieën, met toepassingen uit de verkeerspsychologie, de luchtvaartpsychologie etc.;
- kennis van modellen en aanpakken uit de ecologische psychologie, antropometrie en fysieke ergonomie, met aandacht voor subjectvariabelen zoals vermoeidheid en stress.

Nadere omschrijving van het blok

Omgevingspsychologie besteedt aandacht aan de relaties en transacties tussen mensen en hun al dan niet natuurlijke omgeving. De belangrijkste theoretische thema's die in dit blok aan de orde gesteld worden zijn gerelateerd aan ecologische benaderingen in de cognitieve psychologie alsmede antropometrische en fysiek-ergonomische modellen. Het gaat daarbij enerzijds om niet-natuurlijke omgevingen, zoals werkplekken (inclusief cockpits, controlekamers etc.), gebouwen en huizen, wegen en steden. Hierbij wordt aandacht besteed aan de effecten van stress, vermoeidheid, lawaai en temperatuur op menselijke prestaties; aan de vraag hoe mensen omgaan met stress ('coping'); aan veiligheid, risico-management en menselijke fouten, aan de vraag hoe mensen de weg vinden in complexe omgevingen, en aan de cognitieve, antropometrische en fysiek-ergonomische aspecten die een rol spelen bij het ontwerpen van deze niet-natuurlijke omgevingen. Tevens wordt aandacht besteed aan menselijk gedrag in relatie tot de natuurlijke omgeving. Thema's die hier aan de orde gesteld worden zijn o.a. omgaan met natuurlijke hulpbronnen en afval en gedrag in sociale settings.

Literatuur

- Literatuurklapper.

Practicum

Coördinator: Jettie Hoonhout, Psychologie, tel. 3881954, Dr Tans Gebouw, Dr Tanslaan 10, kr. 4.061

Doelstellingen:

- studenten her-ontwerpen een werkplek, gebruikmakend van principes uit de fysieke ergonomie en de antropometrie;
- studenten doen een klein vergelijkend onderzoekje naar percepties en preferenties voor twee natuurlijke omgevingen.

Onderwijsvorm

12 onderwijsbijeenvkomsten, 5 hoorcolleges, 6 practicumbijeenvkomsten.

Toetsvorm

Open vragen.

Blok 3.7.1 Mens-machine interactie

Blokcoördinator: Robert van Doorn, Psychologie, tel. 3881926, Dr Tans Gebouw, Dr Tanslaan 10, kr. 4.066a

Doelstellingen

- Hoe kan bij het ontwerp van machines rekening gehouden worden met de mogelijkheden en beperkingen van de menselijke geest?
- Welke benaderingen zijn er om de bruikbaarheid van systemen vast te stellen en te verhogen?

Nadere omschrijving van het blok

Mens-machine interactie, met daarbinnen mens-computer interactie, vormt een belangrijk nieuw multidisciplinair werkkterrein voor de cognitieve psychologie. In dit blok zul je allereerst kennis maken met de theoretische achtergronden, belangrijke benaderingen, en mogelijkheden en tekortkomingen van systemen in relatie tot de menselijke informatieverwerking. Vanuit deze basis wordt toegewerkt naar methoden en technieken om de bruikbaarheid (usability) van een systeem te kunnen toetsen in een specifieke context voor een specifieke doelgroep, met als uiteindelijk doel natuurlijk het ontwerpen of optimaliseren van systemen opdat de interactie met mensen zo natuurlijk, efficiënt en effectief mogelijk verloopt. Thema's die onder andere aan de orde zullen komen zijn: Het spanningsveld tussen theorie, empirie en praktijk; visuele waarneming; motoriek; aandacht en vigilantie (signaal-detectie theorie); mentale belasting en workload; en meer mens-computer georiënteerde onderwerpen zoals screen/menu design, CSCW, metaforen, virtual reality, speciale doelgroepen en 'usability engineering'.

Literatuur

- Literatuurklapper.

Practicum

Coördinator: Fred Paas, Psychologie, tel. 3881911, Dr Tans Gebouw, Dr Tanslaan 10, kr. 4.059

Doelstellingen: In het practicum worden interfaces vergeleken die volgens verschillende principes zijn ontworpen (bijvoorbeeld menu- en windowstructuur) en wordt een softwarepakket geëvalueerd.

Onderwijsvorm

12 onderwijsbijeekomsten, 4 hoorcolleges, 4 practicumbijeekomsten.

Toetsvorm

Open vragen.

Het practicum wordt afgesloten met een verslag.

3.3.3 Afstudeervariant onderwijspsychologie

Onderwijs is een poging om voor mensen een omgeving te creëren die ontwikkeling stimuleert; ontwikkeling in wat ze weten, in wat ze kunnen en in wat ze voelen. De onderwijspsychologie bestudeert die veranderingen met speciale nadruk op de effecten van instructie daarop. De Maastrichtse invalshoek is sterk constructivistisch van aard (dat wil zeggen dat leren beschouwd wordt als een proces van kennisconstructie), richt zich op het leren in adequate contexten en benadrukt het sociale karakter ervan. Dat is in lijn met de uitgangspunten die ook probleemgestuurd onderwijs zelf kenmerken en waarover psychologiestudenten dus veel ervaringskennis hebben. Het eerste blok 'Leren en onderwijs' (blok 3.4.2) geeft een overzicht van onderwijsmethoden en hun toepassing. De normale intellectuele en sociale ontwikkeling van kinderen en adolescenten komen in het tweede blok (blok 3.5.2) aan de orde. Concentreert het eerste blok zich vooral op het proces van verwerving van declaratieve kennis, het derde blok 'Vaardigheden & technologie' (blok 3.6.2) richt zich in het bijzonder op het leren van procedurele kennis, ofwel vaardigheden, en de rol van technologie daarbij. Het vierde blok 'Beoordelen, testen & begeleiden' (blok 3.7.2) richt zich op het beoordelen van leerprestaties, met bijzondere aandacht voor toetsing van complexe kennis en vaardigheden in realistische settings. Een daarmee nauw verbonden thema is de rol van de psycholoog bij het onderzoek naar schoolgeschiktheid en beroepsvoorkeuren van kinderen, en de daarmee samenhangende begeleidingstaken.

3.3.3.1 Overzicht van de blokken

Blok 3.4.2 Leren & onderwijs

Blokcoördinator: Henk Schmidt, Psychologie, tel. 3881905, Dr Tans Gebouw, Dr Tanslaan 10, kr. 4.066

Doelstellingen

- Welke kenmerken heeft, en welke specifieke eisen stelt, het leren door middel van instructie?
- Welke instructievormen bestaan er?
- In het bijzonder: wat zijn kenmerken van probleemgestuurd onderwijs?

Nadere omschrijving van het blok

Onze kennis over hoe mensen leren was tot voor kort voornamelijk gebaseerd op laboratoriumexperimenten waarin proefpersonen onder streng gecontroleerde condities elementaire materialen zoals lijsten met woorden verwerken. Maar hoe leert iemand de geschiedenis van Europa te begrijpen? Of interviewtechniek? Over deze en andere vragen gaat dit blok. Het accent ligt daarbij vooral op de instructiemethoden die de laatste jaren ontwikkeld zijn, gebaseerd op onze steeds groeiende kennis van menselijke cognitie. Sociale en biologische aspecten van leren komen daarbij aan bod. Onderwerpen: leren als de constructie van mentale modellen van de werkelijkheid; het ontstaan en de instandhouding van misconcepties, in het bijzonder in de natuurwetenschappelijke vakken; connectionistische opvattingen van leren; cognitieve belasting; intrinsieke

versus extrinsieke motivatie: computerspelletjes; leren van tekst; leren van voorbeelden; leren van 'peers'; leren denken en probleemoplossen; transfer van kennis; 'cognitive apprenticeship'.

Literatuur

- Literatuurklapper.

Practicum

Coördinator: Jeroen van Merriënboer, Psychologie, tel. 3881953, Dr Tans Gebouw, Dr Tanslaan 10, kr. 4.055

Doelstellingen:

- studenten analyseren het voorkennisniveau van groepen schoolkinderen en bereiden een les voor die ze zelf vervolgens geven;
- studenten construeren taken voor een probleemgestuurd curriculum.

Onderwijsvorm

12 onderwijsbijeekomsten, 6 hoorcolleges, 6 practicumbijeekomsten.

Toetsvorm

Open vragen. Het practicum wordt afgesloten met een verslag.

Blok 3.5.2 Intellectuele en sociale ontwikkeling

Blokcoördinator: Reinout Wiers, Psychologie, tel. 3881935, Dr Tans Gebouw, Dr Tanslaan10, kr. 4.053

Doelstellingen

- Op welke wijze beïnvloedt instructie de cognitieve ontwikkeling van kinderen?
- Welke cognitieve processen liggen ten grondslag aan die ontwikkeling?
- Hoe speelt de school in op de sociale ontwikkeling van kinderen?

Nadere omschrijving van het blok

Kinderen brengen tussen hun vierde en hun achttiende ongeveer 15.000 uur in school door. In die periode voltrekken zich reusachtige veranderingen in wat zij van hun wereld en zichzelf begrijpen en in wat ze kunnen. Dit blok documenteert deze veranderingen. De nadruk ligt daarbij op de cognitieve en sociale ontwikkelingen die zich in die periode voordoen en op hoe onderwijs op die processen kan ingrijpen ten einde ze te optimaliseren. Piagets ontwikkelingstheorie wordt daarbij als uitgangspunt genomen, met nadruk op de implicaties van die theorie voor de vormgeving van instructie: kind- versus docentgecentreerd. Speciale aandacht zal worden gegeven aan de theoretische basis en praktische consequenties van cognitieve spurts waarvoor ook de biologische evidentie aan de orde komt. Tenslotte zal het blok aandacht geven aan ontwikkeling als gevolg van ervaring, toegelicht aan de hand van de ontwikkeling van expertise in allerlei domeinen. Verdere onderwerpen zijn: taalontwikkeling; ontwikkeling van de geheugencapaciteit; ontwikkeling van leerstrategieën; metacognitie; 'theory of mind' bij kinderen; ontwikkeling van sociale competentie; stokkende ontwikkeling; geestelijk gehandicapte kinderen; kinderen hun tijd vooruit, en hoogbegaafde kinderen.

Literatuur

- Literatuurklapper.

Practicum

Coördinator: Peter Muris, Psychologie, tel. 3881980, Dr Tans Gebouw, Dr Tans-iaan 10, kr. 3.013

Doelstellingen:

- studenten testen een kind met de Theory Of Mind (TOM) test teneinde de sociaal-emotionele ontwikkeling van het kind vast te stellen;
- studenten verdiepen zich in verschillende vormen van speciaal onderwijs;
- studenten brengen de sociale structuur van een klas in kaart met behulp van een sociogram.

Onderwijsvorm

12 onderwijsbijeenkomsten, 6 hoorcolleges, 2 practicumbijeenkomsten.

Toetsvorm

Open vragen. Het practicum wordt afgesloten met een verslag.

Blok 3.6.2 Vaardigheden & technologie

Blokcoördinator: Jeroen van Merriënboer, Psychologie, tel. 3881953, Dr Tans Gebouw, Dr Tanslaan 10, kr. 4.055

Doelstellingen

- Welke soorten vaardigheden zijn er?
- Hoe verwerven mensen vaardigheden? Hoe kun je vaardigheden analyseren? Hoe kunnen vaardigheden getraind of onderwezen worden?
- Hoe kan technologie het verwerven van vaardigheden ondersteunen?

Nadere omschrijving van het blok

Onderwijs richt zich niet alleen op het verwerven van kennis. Het verwerven van vaardigheden neemt eveneens een belangrijke plaats in. Vaardigheden zijn er in vele soorten en maten. Motorische vaardigheden, zoals schrijven, het aanleggen van een gipsverband, typen of het smashes van een bal. Procedureel-cognitieve vaardigheden, zoals elementair rekenen, klokkijken of het programmeren van een video. Niet-procedureel cognitieve vaardigheden, zoals het schrijven van een zakelijke brief, het maken van een tijdsplanning, of het ontwerpen van een poster ten behoeve van een presentatie. Sociale vaardigheden, zoals het voeren van een slecht-nieuws gesprek, het voorzitten van een vergadering, of het motiveren van personeel. Complexe cognitieve vaardigheden, zoals het diagnosticeren van fouten in complexe technische systemen, het programmeren van computers of het leiden van luchtverkeer. Of zelfs hogere-orde vaardigheden, zoals 'leren te leren' of het algemene vermogen om problemen op te lossen. Dit blok gaat voor elk van deze vaardigheden in op de leerprocessen die verantwoordelijk zijn voor de kwalitatieve verschillen tussen beginners en experts. Methoden en technieken om vaardigheden te analyseren komen aan de orde. En natuurlijk wordt uitgebreid stilgestaan bij de vraag hoe vaardigheden het beste getraind en onderwezen kunnen worden: 'Makes practice perfect'? Daarbij wordt speciale aandacht besteed aan de rol die technologie, in de vorm van computers, simulaties, en simulatoren daarbij kan spelen.

Literatuur

- Literatuurklapper.
- Van Merriënboer, J.J.G. (1997). Training complex cognitive skills: A four-component instructional design model for technical training. Englewood Cliffs, NJ: Educational Technology Publications.

Practicum

Coördinator: Willem de Grave, Onderwijsontwikkeling en Onderwijsresearch, tel. 3881117, Universiteitssingel 50, kr. 5.109

Doelstellingen:

- het leren analyseren van probleemoplosvaardigheden middels protocolanalyse;
- het systematisch evalueren van een training in het skillslab.

Onderwijsvorm

12 onderwijsbijeenkomsten, 5 hoorcolleges, 6 practicumbijeenkomsten en een excursie.

Toetsvorm

Open vragen. Practicum wordt afgesloten met een verslag.

Blok 3.7.2 Beoordelen, testen & begeleiden

Blokcoördinator: Jeroen van Merriënboer, Psychologie, tel. 3881953, Dr Tans Gebouw, Dr Tanslaan 10, kr. 4.055

Doelstellingen

- Welke modellen, theorieën en aanpakken zijn er om de kwaliteit van onderwijs- of instructiesystemen te evalueren? Hoe kunnen evaluatieresultaten gebruikt worden om deze systemen te optimaliseren?
- Welke modellen, theorieën en aanpakken zijn er om te bepalen of lerenden leren wat zij geacht worden te leren? Hoe kan deze informatie gebruikt worden om lerenden feedback te geven en te ondersteunen in hun leerproces?
- Hoe begeleid je leerlingen in hun proces van studie- en beroepskeuze?

Nadere omschrijving van het blok

Dit blok handelt over evaluatie. Allereerst gaat het over de evaluatie van onderwijs en instructie. Is een bedrijfstraining goed als cursisten tevreden zijn maar het bedrijf waar zij werken toch failliet gaat? Is universitair onderwijs slecht als er veel studenten afhaken in het eerste jaar? En hoe gebruik je de resultaten uit een evaluatie? Is verbetering mogelijk zonder evaluatie? Naast instructie worden ook studenten voortdurend geëvalueerd. Dit blok behandelt de verschillende domeinen waarin studieprestaties moeten worden vastgesteld en de verschillende soorten instrumenten die daarvoor ontwikkeld zijn of worden. Speciale aandacht gaat uit naar twee thema's die van betrekkelijk recente aard zijn: Realistische beoordeling ('authentic assessment') en automatisering van beoordeling van studentgeproduceerde producten. Het gaat over de pogingen om criteriumgedrag in een realistische omgeving te beoordelen. Het gaat daarbij in het bijzonder om simulaties, zoals de simulatiestations die in het medisch onderwijs gebruikt worden voor het toetsen van vaardigheden. Het tweede thema richt zich op methoden die gebruikt kunnen worden bij het met behulp van de computer beoordelen van allerlei vaardigheden, maar ook van de antwoorden op essayvragen of de kwaliteit van onderzoeksverslagen. Een nauw daarmee samenhangend thema is de rol van de psycholoog bij het beoordelen van schoolgeschiktheid en beroepskeuze. Studenten maken kennis met de meest gebruikte tests op dit terrein. Daarmee samenhangend komt ook de begeleidingsproblematiek van leerlingen aan de orde: Kinderen hebben soms leerproblemen of hebben achterstanden opgelopen. De onderwijspsycholoog heeft een belangrijke taak bij het uitstippelen van plannen om die problemen te remediëren.

Literatuur

- Literatuurklapper.

Practicum

Coördinator: Henk van Berkel, Onderwijsontwikkeling en Onderwijsresearch, tel. 3881116, Universiteitssingel 50, kr. 5.108

Doelstellingen:

- studenten ontwerpen een serie stations voor de beoordeling van beroepskeuze-adviseurs in spe;
- studenten ontwikkelen een 'authentieke test' voor dit blok, inclusief richtlijnen voor beoordeling en een voorstudie naar betrouwbaarheid.

Onderwijsvorm

12 onderwijsbijeenkomsten, 6 hoorcolleges, 6 practicumbijeenkomsten.

Toetsvorm

Open vragen. Practicum wordt afgesloten met een verslag.

3.4 DE AFSTUDEERRICHTING BIOLOGISCHE PSYCHOLOGIE

3.4.1 Basisprogramma biologische psychologie

De actuele biologische revolutie in de psychologie is (vergelijkbaar met de voorafgaande cognitieve revolutie) van doorslaggevend belang voor het huidige 'gezicht' van de psychologie. Binnen de biologische psychologie staat 'de mens als informatieverwerkend systeem' centraal, waarbij het bij de bestudering van het psychologisch of cognitief functioneren van belang is om biologische factoren in ogenschouw te nemen. Zo is de manier waarop wij waarnemen, onthouden, spreken en bewegen o.a. bepaald door de werking van het zenuwstelsel en van de fase van ontwikkeling. Op een computer wordt informatie vaak radicaal anders verwerkt dan wij mensen dat zouden doen en kleuters hebben andere cognitieve vaardigheden dan kinderen of ouderen.

Na de drie basisblokken biologische psychologie kunnen studenten kiezen voor de afstudeervarianten neuropsychologie of ontwikkelingspsychologie. De afstudeervariant neuropsychologie richt zich op de bestudering van hersenen-gedrag-relaties en de toepassing daarvan op problemen rond gezondheid en cognitief functioneren. De afstudeervariant ontwikkelingspsychologie richt zich op veranderingen in het biologisch en cognitief-emotioneel functioneren gedurende de levensspanne.

Basisboeken

- Kandel, E.R., Schwartz, J.H. & Jessell, T.H. (1995). Essentials of neural science and behavior. Prentice Hall. (Onder voorbehoud; alternatief: Principles of neural science, 3rd edition, 1991).
- Rugg, M. (Ed.), (1997). Cognitive neuroscience. Sussex: Psychology Press (paperback).
- Kosslyn, S.M. (1996). Image and brain. Cambridge MA: MIT-press (paperback).

Neuropsychologie

- Walsh, K. (1995). Neuropsychology: A clinical approach. Churchill Livingstone.
- Birren, J.E. & Schaie, K.E. (1996). Handbook of the neuropsychology of aging (4th edition). New York: Academic Press.

Ontwikkelingspsychologie

- Bremner, J.G. (1994) Infancy. Oxford UK: Blackwell.

3.4.1.1 Overzicht van de blokken

De drie basisblokken van de afstudeerrichting biologische psychologie bouwen voort op de basale kennis, verkregen in de eerste- en tweedejaarsblokken, en bieden een gestructureerd programma om zich de basiskennis eigen te maken die nodig is om beide biologische afstudeervarianten te kunnen volgen. In het eerste basisblok 'basale neurowetenschap' wordt de kennis van functionele anatomie, fysiologie en plasticiteit van het zenuwstelsel verdiept. Het tweede basisblok 'Neurocognitie: theorie & methode' behandelt de belangrijkste onderzoeksmethoden binnen de cognitieve neurowetenschappen en hun samenhang met de theorievorming binnen deze discipline. Het derde basisblok 'Waarneming, voorstelling & hersenen' geeft een uitgebreide demonstratie van een multidisciplinaire benadering van theorieconstructie binnen de biologische psychologie.

Blok 3.1.B Basale neurowetenschap

Blokcoördinator: Wijnand Raaijmakers, Psychologie, tel. 3881880, Dr Tans Gebouw, Dr Tanslaan 10, kr. 3.002A

Doelstellingen

Verkrijgen van kennis van en inzicht in:

- de structuur en werking van de hersenen en de ontwikkeling ervan;

- de organisatie van de belangrijkste functionele systemen welke ten grondslag liggen aan perceptie, bewegen, emotie en motivatie;
- neurale plasticiteit en herstel van functie.

Nadere omschrijving van het blok

Het blok is opgebouwd rond enkele centrale thema's. Aan de hand van de ontwikkeling van het zenuwstelsel zullen algemene organisatieprincipes besproken worden. In het bijzonder wordt ingegaan op de bouw van de cerebrale cortex en die van het cerebellum alsmede hun functionele interacties. Daarbij worden de neurale systemen besproken welke ten grondslag liggen aan waarneming en motoriek, thema's welke in de blokken 3.2.B en 3.3.B ook aan de orde komen.

Een tweede thema betreft de neurobiologie van emotie en motivatie. De anatomie en neurochemie van het limbisch systeem vormt het uitgangspunt voor de bestudering van de neurale organisatie van emoties zoals angst, en motivationele systemen zoals beloning.

Het derde thema betreft de relatie tussen plasticiteit van het zenuwstelsel en herstel van functie. Ingegaan zal worden op de biologische factoren welke plasticiteit bepalen.

Literatuur

- Kandel, E.R., Schwartz, J.H. & Jessell, T.H. (1995). Essentials of neural science and behavior. Prentice Hall. (Onder voorbehoud; alternatief: Principles of neural science, 3rd edition, 1991).
- Literatuurklapper.

Practicum

Coördinatoren: Wijnand Raaijmakers, Psychologie, tel. 3881880, Dr Tans Gebouw, Dr Tanslaan 10, kr. 3.002a en Harry Steinbusch, Psychiatrie en Neuropsychologie, tel 3881021, Universiteitssingel 50 kr. 1.101A

Doelstellingen: Neuroanatomie leer je het beste door hersenstructuren in hun ruimtelijke samenhang te bestuderen. In de practica van dit blok gaan we dit op drie manieren doen: zelf snijden van schapen- en rattenhersenen, een demonstratie met humane hersenen, en het bestuderen van hersenmodellen.

Onderwijsvorm

10 onderwijsbijeenvkomsten, 5 hoorcolleges, 4 practicum-bijeenvkomsten.

Toetsvorm

Open vragen.

Blok 3.2.B Neurocognitie: theorie & methode

Blokcoördinator: Leo Blomert, Psychologie, 3881949, Dr Tans Gebouw, Dr Tans-laan 10, kr. 4.011

Doelstellingen

Kennis van:

- theoretische benaderingen in de cognitieve neurowetenschappen;
- methoden en technieken in de cognitieve neurowetenschappen.

Nadere omschrijving van het blok

Het doel van de cognitieve neurowetenschappen is inzicht te verkrijgen in de wijze waarop onze hersenen cognitieve functies mogelijk maken. Dit relatief nieuwe wetenschapsgebied is per definitie interdisciplinair en maakt gebruik van concepten en methoden uit de cognitiewetenschappen, neurowetenschappen, cognitieve neuropsychologie en de computerwetenschappen. Geen van deze benaderingen heeft het primaat en elk draagt bij aan een dynamische interactie van diverse kennisbronnen.

De cognitieve neurowetenschappen slaan een expliciete brug tussen de functionele en de neuronale architectuur van menselijke cognitie. Dit is mogelijk geworden door fundamentele doorbraken in de neurowetenschap, maar vooral ook door de ontwikkeling van beeldvormende technieken voor de bestudering van hersenactiviteit gekoppeld aan cognitieve processen in zowel gezonde als hersenbeschadigde subjecten. Deze

electrofysiologische, metabole en electromagnetische methoden zijn onontbeerlijk voor het testen en beperken van theoretische modellen van cognitieve functies. Functionele neuro-imaging technieken vormen een belangrijke aanvulling (en correctie) op lesie onderzoek en hebben zich ontwikkeld tot onontbeerlijke theorie vormende en testende, methoden. De aandacht zal in dit blok evenredig gespreid worden over zowel de verdiensten als de fundamentele methodologische en conceptuele problemen die deze methoden kenmerken.

Naast deze experimentele benadering draagt de ontwikkeling van computationele modellen in belangrijke mate bij aan de cognitieve neurowetenschappen. PDP en connectionistische modellen worden gebruikt om hypothesen te ontwikkelen en te testen over informatieverwerking in reële neuron populaties en normale en hersenbeschadigde cognitieve systemen.

De dynamische interactie tussen theorie en methodenontwikkeling wordt kritisch geëvalueerd aan de hand van thema's uit het onderzoek van werkgeheugen, taal en motoriek.

Literatuur

- Rugg, M. (Ed.), (1997), Cognitive neuroscience. Sussex: Psychology Press (paperback).
- Literatuurklapper.

Practicum

Coördinatoren: Bernadette Schmitt, Psychologie, tel. 3881949, Dr Tans Gebouw, Dr Tanslaan 10, kr. 4.011 en Hans Stauder, Psychologie, tel. 3881933, Dr Tans Gebouw, Dr Tanslaan 10, kr. 3.008

Doelstellingen: participatie in en analyse en verslaglegging van een 1) topografisch ERP experiment en 2) een netwerksimulatie van een neuronpopulatie.

Onderwijsvorm

12 onderwijsbijeenkomsten, 6 colleges, 2 practicumbijeenkomsten.

Toetsvorm

Open vragen.

Blok 3.3.B Waarneming, voorstelling & hersenen

Blokcoördinator: Leo Blomert, Psychologie, tel. 3881949, Dr Tans Gebouw, Dr Tanslaan 10, kr. 4.011

Doelstellingen

Kennis van:

- theorieën over hogere-ordewaarneming en mentale voorstellingen;
- de neurobiologische organisatie van waarnemings- en voorstellingsprocessen.

Nadere omschrijving van het blok

Stel je voor, iemand vraagt je om een beschrijving van je fiets of om een beschrijving van je fiets als deze in volle vaart een muur geraakt zou hebben. Het zal niet moeilijk zijn beide vragen in detail te beantwoorden. Je kunt dus blijkbaar mentale representaties genereren van bestaande en niet-bestaande zaken en bent in staat deze te inspecteren en manipuleren alsof ze daadwerkelijk aanwezig waren. Deze voorstellingen vormen essentiële ingrediënten van cognitieve processen en hebben als manifestatie van niet-verbale denkprocessen een centrale rol in neurocognitief onderzoek.

In dit blok maak je eerst kennis met assumpties en concepten die ten grondslag liggen aan theorieën over cognitieve representaties en organisatie. Daarna wordt stapsgewijs een model voor hogere orde visuele waarneming ontwikkeld. Visuele mentale voorstellingen worden in deze theorie opgevat als ingrediënten van normale perceptieprocessen. Deze aandacht voor visuele processen wordt gecompliceerd door de introductie van kernbegrippen uit de auditieve waarneming en voorstelling.

Uitgangspunt bij de voorgestelde verklaringsmodellen is de intrinsieke relatie tussen cognitieve vaardigheden, cognitieve processen en hersenen. Elk nieuw onderdeel van een theorie wordt geïntroduceerd en beargumenteerd aan de hand van experimentele onderzoeksresultaten. Daar waarnemingen en mentale voorstellingen uiteindelijk een consequentie zijn van neuronale actie, worden de hersencircuits die deze functies mogelijk maken behandeld

aan de hand van neuropsychologische en functionele hersenactivatie- (neuro-imaging) studies. Omgekeerd leidt de (her)interpretatie van neuropsychologische bevindingen aan de hand van het ontwikkelde waarnemings- en voorstellingsmodel tot verrassend nieuwe inzichten in welbekende klinische symptomen en syndromen.

Presentatievorm

Blokboek, onderwijsgroepen, colleges, etc. geheel in de Engelse taal.

Literatuur

- Kosslyn, S.M. (1996). Image and brain. Cambridge MA: MIT-press (paperback).
- Literatuurklapper.

Practicum

Coördinator: Eric Postma, Informatica, tel. 3883493, St. Jakobstraat. 6, kr. 1.002

Doelstellingen: Het uitvoeren van 1) een visueel waarnemings en voorstellings- experiment en 2) een simulatie-experiment en 3) de verslaglegging van beide experimenten.

Onderwijsvorm

12 onderwijsbijeenkomsten, 6 colleges, 2 practicumbijeenkomsten.

Toetsvorm

Open vragen.

3.4.2 Afstudeervariant neuropsychologie

De afstudeervariant neuropsychologie is relevant voor mensen die geïnteresseerd zijn in de samenhang tussen lichaam en gedrag (i.h.b. hersenen & gedrag). De meeste neuropsychologen werken op het gebied van de evaluatie van functiestoornissen bij patiënten met een hersenbeschadiging of andere gedragsaandoening, de zogenaamde ‘testpsychologen’. Neuropsychologen kunnen verder werkzaam zijn in de revalidatie of training van cognitieve vaardigheden of in onderzoek (bijvoorbeeld in farmaceutische industrie of universitaire research-laboratoria).

De rode draad in de afstudeervariant is het psychologisch functioneren en de biologische aspecten daarvan. Het eerste blok ‘Hersenletsel’ richt zich op de belangrijkste functiestoornissen als gevolg van een hersenbeschadiging. Het tweede blok ‘Gedragsstoornissen’ gaat in op stoornissen in gedrag en beleving waarbij ook op psychotherapeutische en farmacologische interventie ingegaan zal worden. In het derde blok ‘Activatie, arousal en psychofarmaca’ gaat het vooral over de samenhang tussen alertheid en cognitieve prestaties en de fysiologische en farmacologische hersenprocessen die hierbij betrokken zijn. Tenslotte, blok vier, ‘Neuropsychologie van de veroudering’, gaat in op cognitieve en emotionele veranderingen bij normale veroudering alsook neuropsychologische functiestoornissen bij verschillende vormen van pathologische veroudering

3.4.2.1 Overzicht van de blokken

Blok 3.4.3 Hersenletsel

Blokcoördinator: Martin van Boxtel, tel. 3881028, Psychiatrie & Neuropsychologie, Universiteitssingel 50, kr. 1.108

Doelstellingen

Het blok beoogt, kennis aan te reiken omtrent hersenen-gedrag-relaties aan de hand van stoornissen in het psychologisch functioneren die optreden na hersenletsels. Het gaat er uiteindelijk om dat de student inzicht krijgt in de taxonomie van de belangrijkste neuropsychologische syndromen.

Nadere omschrijving van het blok

Veel kennis omtrent cognitief en affectief functioneren en gedrag is verkregen door analyse van de veranderingen die optreden na hersenletsel. Het blok gaat in op de functiestoornissen die optreden na focale letsels in de verschillende delen van de hersenschors, in de verbindingsbanen en in limbische en andere subcorticale hersendelen. De nadruk ligt op het verkrijgen van inzicht in mechanismen. Het blok start met een bespreking van de algemene effecten van hersenletsel en de verschillende oorzaken van hersenletsel. Vervolgens worden de algemene en specifieke dysfuncties in het psychologisch functioneren besproken die samenhangen met letsels op niveau van hersenstam, diencephalon en ascenderend banensysteem. Dysfuncties na letsels in de posterieure neocortex komen aan de orde in relatie tot perceptie, ruimtelijke oriëntatie en taal. Dysfuncties na letsel in de anterieure neocortex worden besproken aan de hand van veranderingen in plannings- en stuurfuncties. Stoornissen in geheugen en affectieve functies komen aan de orde in relatie tot letsels in het limbisch systeem. Na het blok heeft de student een overzicht over de functionele hersenanatomie en hersenfysiologie en omtrent de specifieke relatie tussen hersen-structuur en psychologisch functioneren. Ook is de student dan bekend met de mechanismen die ten grondslag liggen aan hersenplasticiteit en regeneratie en met de kernprincipes die ten grondslag liggen aan functieherstel na hersenletsel.

Literatuur

- Walsh, K. (1995). Neuropsychology: A clinical approach. Churchill Livingstone.
- Literatuurklapper.

Practicum

Coördinator: Martin van Boxtel, tel. 3881028, Psychiatrie & Neuropsychologie, Universiteitssingel 50, kr. 1.108
Doelstellingen: Het practicum neuropsychologische diagnostiek richt zich op het verkrijgen van praktische vaardigheden in de uitvoering van een screenend neuropsychologisch onderzoek en de verslaglegging daarover. Het gaat om vier dagdelen waarin de student oefent in neuropsychologisch testonderzoek en zich verdiept in de verschillende methoden voor screenende en verdiepende neuropsychologische diagnostiek.

Onderwijsvorm

12 onderwijsbijeenkomsten, 6 hoorcolleges, 4 practicummiddagen.

Toetsvorm

Open vragen.

Blok 3.5.3 Gedragsstoornissen

Blokcoördinator: Harald Merckelbach, Psychologie, tel. 3881945, Dr Tans Gebouw, Dr Tanslaan 10, kr. 3.018

Doelstellingen

Het blok beoogt kennis over te dragen met betrekking tot cognitieve dysfuncties bij belangrijke neuropsychiatrische en neurologische aandoeningen en inzicht te geven in biologische mechanismen en interventiemogelijkheden bij deze aandoeningen.

Nadere omschrijving van het blok

Het blok richt zich op veranderingen in het psychologisch functioneren die zich voordoen bij een aantal veel voorkomende hersenaandoeningen. De bedoeling is dat de student inzicht krijgt in de typerende verschijningsvorm van gedragsproblemen en cognitieve functiestoornissen en in de hersenen en gedragsmechanismen die hieraan ten grondslag liggen. De nadruk in het blok ligt op problematiek bij neuropsychiatrische beelden zoals schizofrenie, dwangverschijnselen, epilepsie en stemmingsstoornissen. Ook neuropsychiatrische problematiek bij enkele voor psychologen belangrijke neurologische beelden komt aan de orde. Zo wordt aandacht gegeven aan psychologische problematiek bij cerebrovasculaire stoornissen, dementie en licht hersentrauma. Ten aanzien van mechanismen die ten grondslag liggen aan de gedrags- en cognitieve stoornissen wordt ingegaan op zowel biologische als psychologische factoren.

Literatuur

- Literatuurklapper.
- Diverse handboeken.

Practicum

Coördinator: Geke Blok, Onderwijsontwikkeling en Onderwijsresearch, tel. 388112/3881135, Universiteitssingel 50, kr. 5.127

Doelstellingen: Het practicum beoogt de student praktische vaardigheid te geven in het afnemen van een anamnese bij neuropsychiatrische aandoeningen. Zowel de algemene anamnese (probleeminventarisatie, geschiedenis, psychosociale factoren) als de speciële neuropsychologische anamnese worden geoefend. Er wordt gebruik gemaakt van simulatiepatiënten.

Onderwijsvorm

12 onderwijsbijeekkomsten, 6 hoorcolleges, 3 practicumbijeekkomsten.

Toetsvorm

Open vragen.

Blok 3.6.3 Activatie, arousal en psychofarmaca

Blokcoördinator: Wim Riedel, Psychiatrie en Neuropsychologie, tel. 3881027, Universiteitssingel 50, kr. 1.106

Doelstellingen

- verdieping van kennis over het verband tussen de mate van waakzaamheid of alertheid en cognitieve prestaties en over neurofysiologische en neurofarmacologische processen in het centrale zenuwstelsel welke betrokken zijn bij de regulatie van waakzaamheid en alertheid;
- kennis over het verband tussen verstoringen in de regulatie van waakzaamheid (o.a. door nachtwerk en gebruik psychofarmaca) en ongelukken (human factors).

Nadere omschrijving van het blok

Voor het beschrijven van de menselijke waakzaamheidsfunctie zijn in de psychologische literatuur vele begrippen gebruikt zoals: activatie, arousal, effort, inhibitie, vigilantie, alertheid en intensiteit en selectiviteit van aandacht. De intensiteit van aandacht verwijst naar de zgn. energetische processen nodig voor informatieverwerking. Op gedragsniveau zijn deze energetische processen in te delen naar hun plaats in de informatieverwerkingsketen. Met arousal wordt stimulus-gerelateerde alertheid bedoeld, met activatie wordt responsbereidheid bedoeld. Effort is de verbindende schakel, dit begrip verwijst naar bewuste aandacht. Daarnaast is er nog een inhibitor systeem. Op farmacologisch niveau worden deze processen vooral gestuurd door respectievelijk noradrenaline, dopamine, acetylcholine en serotonine. Op neurofysiologisch niveau beginnen de banen van al deze systemen laag in de hersenen en projecteren ze diffuus door de cortex. In het blok wordt veel aandacht besteed over hoe psychofarmaca die een werkingsmechanisme hebben in één van de bovengenoemde neurotransmitters, de menselijke aandacht beïnvloeden. Enerzijds gaat het daarbij om het gebruik van psychofarmaca als methode om gedrag en cognitieve processen te bestuderen, anderzijds staat kennis over de (bij-)werkingen van psychofarmaca centraal.

Verder wordt aandacht besteed aan de neurofysiologische regulatie van waakzaamheid, en hoe deze samenhangt met de regulatie van autonome processen zoals hartslag en ademhaling. Deze relatie stelt ons in staat menselijke waakzaamheid of alertheid door middel van psychofysiologische metingen in praktijksituaties, zoals het verkeer, te volgen.

Literatuur

- Artikelklapper en hoofdstukken uit de volgende boeken (studielandschap):
- Sanders, A.F. (1997). Elements of human performance. New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates
- Eling, P. & Brouwer, W, (1995). Aandachtsstoornissen: Een neuropsychologisch handboek. Lisse: Swets & Zeitlinger

- Gazzaniga, M. (1995). The cognitive neurosciences. Cambridge MA: MIT Press.

Practicum

Coördinator: Eric Vuurman, Psychiatrie en Neuropsychologie, tel. 3886147 Debyelaan 25, lab B1

Doelstellingen: Het opdoen van ervaring in experimentele beïnvloeding van arousal d.m.v. taakvariabelen en/of farmaca. Het verrichten van psychofysiologische metingen die arousal en activatie indiceren, alsmede opdoen van ervaring met subjectieve indicatoren van activatie en arousal.

Onderwijsvorm

12 onderwijsbijeekomsten, 6 colleges, 4 practicumbijeekomsten

Toetsvorm

Open vragen.

Blok 3.7.3 Neuropsychologie van de veroudering

Blokcoördinator: Peter Houx, Psychologie, tel. 3881902, Dr Tans Gebouw, Dr Tanslaan 10, kr. 3.001

Doelstellingen

Het blok beoogt kennis aan te reiken over de cognitieve, emotionele en gedragsveranderingen die optreden bij het normale ouder worden. Evenzo dient kennis verworven te worden over neuropsychologische functiestoornissen die optreden bij ziekelijke vormen van veroudering, en over de biologische en psychosociale mechanismen die hieraan ten grondslag liggen.

Nadere omschrijving van het blok

Veel ouderen klagen over het cognitief functioneren, en objectief is ook vast te stellen dat diverse cognitieve processen achteruitgaan met het klimmen der jaren. Al vanaf de vierde decade treedt een duidelijke vertraging op. Toch zijn er grote verschillen tussen mensen in de mate waarin de cognitieve functies en vaardigheden achteruitgaan. Sommige mensen worden succesvol oud, terwijl bij anderen functiestoornissen optreden die in het dagelijks leven tot veel hinder kunnen leiden. Ook kunnen er ernstige veranderingen optreden, zoals bij ziekelijke vormen van hersenveroudering. Vormen van demantie, en diverse neuro-psychiatrische ziektebeelden zijn hier een voorbeeld van. Het blok wil een overzicht geven van welke psychologische 'modules' vanaf het 25ste levensjaar achteruitgaan bij de normale veroudering, en wat er gebeurt bij ziekelijke vormen van cognitieve veroudering. Belangrijke vragen zijn dan ook, wanneer in het leven veranderingen plaatsvinden, en hoe snel. De nadruk ligt daarbij op de neuropsychologie en de cognitieve gerontologie en op de bestudering van de samenhang tussen biologische-, psychologische en sociale factoren bij het ouder worden. De relatieve bijdrage van genoemde factoren verandert met de levensfasen. Fysiologische verouderingstheorieën passeren de revue (zoals o.a. genetica, vrije radicalentheorie, en de hersenreservetheorie). Neuropsychologische stoornissen worden bestudeerd in relatie tot neuropsychiatrische- en neurologische beelden. Zo komen demantie (i.h.b. de ziekte van Alzheimer), ziekte van Parkinson, leeftijdgerelateerde cognitieve stoornissen, angst en depressie bij ouderen aan de orde. Diagnostiek en classificatie alsmede biologische en psychologische vormen van behandeling en zorg worden daarbij besproken. Ook wordt ingegaan op cognitieve theorieën: Is het vooral de teruggelopen snelheid die verantwoordelijk is voor de objectieve en subjectieve achteruitgang, of de achteruitgang van de zintuigen? Welke meetbare cognitieve dysfunctie gaat vooraf aan geheugenproblemen en -klachten? Ook sociale en culturele invloeden worden besproken evenals de rol van gezondheidsproblemen.

Literatuur

- Birren, J.E. & Schaie, K.E. (1996). Handbook of the neuropsychology of aging (4th edition). New York: Academic Press.
- Artikelen uit Handbook of neuropsychology en literatuurklapper.

Practicum

Coördinator: Simon Ponten, Psychologie, tel. 3881939, Dr Tans Gebouw, Dr Tanslaan 10, kr. 3.005

Doelstellingen: De studenten krijgen een onderzoekspracticum waarin ze de gehele wetenschappelijke cyclus dienen te doorlopen en 'hands on' ervaring krijgen in onderzoeksuitvoering: het practicum beoogt de student praktische ervaring te geven in het uitvoeren van een cross-sectioneel wetenschappelijk onderzoek waarin cognitieve vaardigheden en subjectieve cognitieve klachten worden gemeten. Inzicht in basaal neurowetenschappelijk onderzoek wordt daarmee beoogd.

Onderwijsvorm

12 onderwijsbijeenkomsten, 6 colleges, 4 practicumbijeenkomsten.

Toetsvorm

Open vragen.

3.4.3 Afstudeervariant ontwikkelingspsychologie

De afstudeervariant ontwikkelingspsychologie is relevant voor studenten die geïnteresseerd zijn in het werken met en het psychologisch evalueren en behandelen van kinderen, jeugdigen en ouderen. Een belangrijk deel van de ontwikkelingspsychologen richten zich op mogelijke oorzaken en gevolgen van gedragsveranderingen gedurende de levensloop. Hierbij moet men denken aan het bepalen van het ontwikkelingsniveau en maken van prognoses over mogelijke latere consequenties. Deze ontwikkelingspsychologen werken vooral in het onderwijs, schooladviesdiensten, en voorlichting en beleid. Ligt de nadruk meer op de gestoorde ontwikkeling dan werkt men vooral in de gezondheidszorg en RIAGG's voor kinderen, volwassenen en ouderen, verstandelijk-gehandicaptenzorg, enz. Daarnaast kunnen ontwikkelingspsychologen werkzaam zijn in universitair en/of industrieel onderzoek.

De variant ontwikkelingspsychologie aan deze universiteit richt zich, meer dan ontwikkelingspsychologische opleidingen elders, op de samenhang tussen biologische en psychosociale factoren van gedrag. Het eerste blok 'De baby' richt zich op de samenhang tussen biologische en psychologische factoren van de vroege ontwikkeling, waarbij tevens hun invloed op de latere ontwikkeling belicht zal worden. Het tweede blok 'Waarneming, attentie & motorische ontwikkeling' handelt over normale en pathologische veranderingen in perceptie, aandacht en motoriek in de levensloop. Het derde blok 'Ontwikkeling van cognitie & taal' betreft de normale en gestoorde levensloopontwikkeling van het denkvermogen en de taal. Het laatste blok behandelt de 'Sociaal-emotionele ontwikkeling'. In alle blokken zal naast de nadruk op biologische ontwikkelingsmechanismen en theorieën aandacht besteed worden aan de evaluatie, onderzoek en de behandeling van ontwikkelingsstoornissen.

3.4.3.1 Overzicht van de blokken

Blok 3.4.4 De baby

Blokcoördinator: Hans Stauder, Psychologie, tel. 3881933, Dr Tans Gebouw, Dr Tanslaan 10, kr. 3.008

Doelstellingen

Het blok beoogt inzicht te geven in de huidige stand van kennis t.a.v. biologische en gedragsprocessen die van invloed zijn op de vroege menselijke ontwikkeling. Tevens zullen de invloeden van het vroege ontwikkelingsverloop op de latere ontwikkeling belicht worden.

Nadere omschrijving van het blok

De vroege ontwikkeling is de meest dynamische periode in de menselijke ontogenese. Door de bijzondere kenmerken van de theorie van en het onderzoek naar de vroege ontwikkeling heeft dit blok een formaat dat afwijkt van de vervolgblokken in de afstudeervariant ontwikkelingspsychologie. In tegenstelling tot de verdere blokken, die een thematische oriëntatie hebben over de gehele levensloop ('life-span'), is het blok 'De baby' gericht op de vroegste levensfase. Dit betekent echter niet dat de relatie tussen de vroege ontwikkeling en latere ontwikkeling niet aan de orde komt. Zo zal blijken dat op het eerste gezicht onbeduidende endogene (genetische) en/of omgevingsinvloeden een belangrijk effect kunnen hebben op de verdere ontwikkeling. Toch is de vroege

ontwikkeling ook gekenmerkt door grote plasticiteit, zowel wat betreft de fysiologie als het gedrag. Zo hoeft zelfs het verwijderen van een complete hemisfeer tijdens de vroege ontwikkeling niet noodzakelijkerwijs te leiden tot een gestoorde verdere ontwikkeling. Onderwerpen die verder nog aan de orde komen zijn o.a.: hersenen-gedrag-relaties in de vroege ontwikkeling, aangeboren reflexen die weer verdwijnen, effecten van drugsgebruik door de moeder op de baby, de vraag wat een zuigeling kan waarnemen en weten, sprongen in de vroege ontwikkeling en de grenzen tussen normale en abnormale vroege ontwikkeling. Naast het gebruik van een basisboek wordt de verplichte literatuur aangevuld met recente artikelen.

Literatuur

- Bremner, J.G. (1994). *Infancy*. Oxford UK: Blackwell.

Practicum

Coördinator: Hans Stauder, Psychologie, tel. 3881933, Dr Tans Gebouw, Dr Tanslaan 10, kr. 3.008

Doelstelling: Opdoen van ervaring met het evalueren van reflexen bij zuigelingen en het bepalen van het cognitieve ontwikkelingsniveau bij baby's en jonge kinderen met behulp van Bayley's ontwikkelingschalen.

Onderwijsvorm

12 onderwijsbijeenkomsten, 4 colleges, 2 practica.

Toetsvorm

Open vragen.

Blok 3.5.4 Waarneming, attentie & motorische ontwikkeling

Blokcoördinator: Lisa Jonkman, Psychologie, tel. voorlopig 3881933, Dr Tans Gebouw, Dr Tanslaan 10, kr. 3.008

Doelstellingen

Dit blok beoogt een overzicht te geven van en inzicht in de menselijke ontwikkeling van waarneming, attentie en motorfuncties vanaf de vroege ontwikkeling tot en met de veroudering. Hierbij ligt de nadruk op de normale ontwikkeling. De belangrijkste ontwikkelingsstoornissen in perceptuele, attentie- of motorische functies zullen afgezet worden tegen het normale ontwikkelingsverloop.

Nadere omschrijving van het blok

Hoewel waarneming, attentie en motorische ontwikkeling het meest spectaculair veranderen tijdens de babytijd, zijn deze functies gedurende de gehele levensduur aan verandering onderhevig. Daarnaast zal bij de behandeling van theorieën de nadruk liggen op biologische en fysiologische modellen. Een stoornis in een of meerdere van deze functies kan zeer uiteenlopende gevolgen hebben, afhankelijk van de leeftijd waarop deze plaatsvinden. Zo is bijvoorbeeld doof geboren zijn iets heel anders dan doof worden op latere leeftijd. Tijdens het blok zal snel blijken dat ontwikkelingstheorieën over waarneming en motoriek niet los te koppelen zijn van attentie en attentieontwikkeling. De belangrijkste stoornissen die met waarneming, attentie en motoriek te maken hebben, komen aan de orde en worden in een ontwikkelingsperspectief geplaatst. Het bestuderen van stoornissen vanuit een ontwikkelingsperspectief kan tot opvallende inzichten leiden, zoals hypothesen over hersenactivatie en waarnemingsstoornissen die de basis lijken te vormen voor het ontwikkelen van autisme. Onderwerpen die verder aan de orde komen zijn o.a. de ontwikkeling van 'bottom-up' versus 'topdown' attentieprocessen, inhibitieontwikkeling en de frontale cortex, de ontwikkeling van motorfuncties, ADD en ADHD en de ziekte van Parkinson.

Literatuur

- Wordt nader bekend gemaakt.

Practicum

Coördinatoren: Lisa Jonkman, Psychologie, tel. voorlopig 3881933, Dr Tans Gebouw, Dr Tanslaan 10, kr. 3.008 en Fren Smulders, Psychologie, tel. 3881909, Dr Tans Gebouw, Dr Tanslaan 10, kr. 3.012

Doelstellingen: Ervaring opdoen met de klinische en neuropsychologische evaluatie van waarneming, attentie en motoriek bij kinderen en volwassenen. In een aansluitend practicum zal aandacht besteedt worden aan verschillende experimentele en psychofysiologische onderzoeksopzetten om deze functies te evalueren.

Onderwijsvorm

12 onderwijsbijeenkomsten, 4 colleges, 2 practica

Toetsvorm

Open vragen.

Blok 3.6.4 Ontwikkeling van cognitie & taal

Blokcoördinator: Hans Stauder, Psychologie, tel. 3881933, Dr Tans Gebouw, Dr Tanslaan 10, kr. 3.008

Doelstellingen

Verkrijgen van inzicht in de ontwikkeling van cognitie en taal gedurende de levensloop met een nadruk op onderliggende biologische mechanismen. Stoornissen in cognitie en taalontwikkeling zullen afgezet worden tegen het normale ontwikkelingsverloop.

Nadere omschrijving van het blok

Terwijl zich al tijdens de babytijd de basale cognitieve en taalfuncties ontwikkelen, manifesteren zij zich pas tegen het eind van de kindertijd in min of meer volwassen vorm. Deze relatief langzame ontwikkeling geeft veel kans aan culturele en omgevingsfactoren om invloed uit te oefenen op de ontwikkeling. Echter, het resultaat van deze vertraagde ontwikkeling zijn cognitieve en communicatieve vermogens die hun weerga niet kennen. Tijdens de ontwikkeling is er niet alleen sprake van een toename in algemene verwerkingssnelheid doch ook van kwalitatieve veranderingen in informatieverwerking die in sommige gevallen sprongsgewijs lijken te verlopen. Bij normale veroudering is er weer een afname in verwerkingssnelheid, maar het is nog niet duidelijk of er bij veroudering sprake is van een kwalitatieve verandering of zelfs van een omgekeerde ontwikkeling. Wat betreft dit laatste wordt vaak gesproken over het 'last to come, first to go' principe. Een beter begrip van de cognitieve en taalontwikkeling is niet alleen belangrijk 'an sich' maar ook voor een beter inzicht in de volwassen cognitie. Onder de vele theorieën over cognitieve en taalontwikkeling zal een nadruk liggen op de modellen met biologische of fysiologische implicaties. Daarnaast zal er door het blok heen ingegaan worden op de belangrijkste stoornissen in relatie met cognitie en taalontwikkeling.

Literatuur

- Wordt nader bekend gemaakt.

Practicum

Coördinatoren: Bernadette Schmitt, Psychologie, tel. voorlopig 3881949, Dr Tans Gebouw, Dr Tanslaan, kr. 4.011 en Lisa Jonkman, Psychologie, tel. voorlopig 3881933, Dr Tans Gebouw, Dr Tanslaan 10, kr. 3.008

Doelstellingen: Ervaring opdoen met het afnemen van intelligentietests. In een tweede practicum zal aandacht besteedt worden aan experimenteel en psychofysiologisch taalonderzoek.

Onderwijsvorm

12 onderwijsbijeenkomsten, 4 colleges, 2 practica.

Toetsvorm

Open vragen.

Blok 3.7.4 Sociaal-emotionele ontwikkeling

Blokcoördinator: Peter Muris, Psychologie, tel. 3881980, Dr Tans Gebouw, Dr Tanslaan 10, kr. 3.013

Doelstellingen

Het blok beoogt een beeld te geven van de sociale en emotionele ontwikkeling van baby tot oudere. Hierbij ligt de nadruk op biologische ontwikkelingstheorieën over effecten van een gestoorde vroege ontwikkeling op de latere sociaal-emotionele ontwikkeling.

Nadere omschrijving van het blok

Ondanks dat iedereen het belang van de sociaal-emotionele ontwikkeling erkent blijkt het niet eenvoudig te zijn om sociale en emotionele aspecten van ontwikkeling te operationaliseren en/of te meten. Zo zijn er bijvoorbeeld geen standaard intelligentietesten die sociaal-emotionele intelligentie meten. Daarentegen beschrijft de literatuur wel zeer uiteenlopende vormen van sociaal-emotionele ontwikkeling. In het huidige blok komen onder andere de volgende thema's aan bod: de relatie tussen hersenen en bewustzijnsontwikkeling, ontwikkeling van vriendschapsrelaties, morele ontwikkeling en de ontwikkeling van zgn. complexe emoties. Naast het beschrijven van mogelijke relaties tussen sociaal-emotionele en de cognitieve ontwikkeling zullen vooral ook stoornissen in sociaal-emotionele ontwikkeling bestudeerd worden. De nadruk zal hierbij vooral liggen op de onderliggende biologische mechanismen en processen.

Literatuur

- Wordt nader bekend gemaakt.

Practicum

Coördinator: Peter Muris, Psychologie, tel. 3881980, Dr Tans Gebouw, Dr Tans-laan 10, kr. 3.013

Doelstellingen: Verrichten van een laboratoriumexperiment waarbij psychofysiologische maten van emoties (bijvoorbeeld huidgeleiding) worden gebruikt. Aversieve dia's (Peter Lang) bekijken en beoordelen eventueel met en zonder stemmingsinductie (met behulp van muziek), proefpersonen worden fysiologisch on-line gemeten.

Onderwijsvorm

12 onderwijsbijeenkomsten, 4 colleges, 2 practica.

Toetsvorm

Open vragen.

3.5 HET AFSTUDEERTRAJECT PSYCHOPATHOLOGIE

3.5.1 Basisprogramma psychopathologie

Bij de opzet van de studierichting is in eerste instantie geen aandacht gegeven aan een sterke oriëntatie op het veld van de geestelijke gezondheid, hoewel het profiel van de studierichting uiteraard in hoge mate relevant is voor tal van functies op dat toepassingsgebied. Studenten zijn in dat gebied geïnteresseerd en laten thans blijken meer duidelijkheid te willen over de mogelijkheden en onmogelijkheden die Maastricht in deze biedt. Naast de afstudeervariant neuropsychologie, waarin gezondheid een belangrijke rol heeft, kunnen studenten eigen keuzepad ontwikkelen. Een van die mogelijkheden bestaat uit het volgen van (delen van) het kerncurriculum en blokken keuzeonderwijs van geestelijke gezondheidkunde van de faculteit der gezondheidswetenschappen.

Psychologiestudenten die dit programma hebben gevolgd, hebben daarmee aan alle beginvereisten voldaan die in andere universiteiten onderdeel zijn van een afstudeervariant klinische psychologie. Een afgestudeerde die dat programma binnen de opleiding psychologie heeft gevolgd, heeft daarmee een toegangsbewijs voor alle vervolgopleidingen in het veld.

Van het programma geestelijke gezondheidkunde zijn zes blokken relevant voor psychologiestudenten: 'Stemmingsstoornissen', 'Angst', 'Seksualiteit', 'Psychodiagnostiek', 'Illusies en wanen' en 'Psychosomatiek'

met de bijbehorende practica en vaardigheidstrainingen. Alleen met deze zes blokken komen studenten in aanmerking voor alle instroomeisen voor vervolgoopleidingen. Studenten die dit afstudeertraject psychopathologie volgen, moeten verplicht de blokken 'Stemmingsstoornissen', 'Angst', 'Seksualiteit' en 'Psychodiagnostiek' doen. Studenten zijn vrij om in het vierde jaar 'Illusies en wanen' en 'Psychosomatiek' te volgen dan wel ander keuzeonderwijs.

3.5.1.1 Overzicht van de blokken

Blok 3.4.5 Stemningsstoornissen

Blokcoördinator: Susan Bögels, Differentiële en Experimentele Psychologie, tel. 3881609, Universiteitssingel 50, kr. 1.357

Doelstellingen

Dit blok gaat over stoornissen in de stemming (depressie, manie).

Nadere omschrijving van het blok

Het thema wordt vanuit verschillende perspectieven (sociaal; cognitief, farmacologisch enz.) benaderd. De volgende onderwerpen komen o.a. aan bod:

- normale en abnormale stemmingsfluctuaties;
- epidemiologie;
- diagnostiek;
- biologische, psychologische en sociale verklaringsmodellen;
- behandelingsopties.

Relevante disciplines: sociale en biologische psychiatrie, cognitieve psychologie.

Literatuur

- Wordt nader bekend gemaakt.

Practicum

Coördinator: Tessa van Mourik, Onderwijsontwikkeling en Onderwijsresearch, tel. 3881125, Universiteitssingel 50, kr. 5.142

Doelstellingen: Anamnese. Een anamnestic interview is een gesprek met een nauwkeurig omschreven doel: het verzamelen van informatie die bijdraagt aan de totstandkoming van een diagnose. In deze training komen de verschillende fasen van het anamnestic interview bij geestelijke gezondheidsproblemen aan de orde. Daarnaast wordt ingegaan op de vraag hoe men op grond van de gespreks- en observatiegegevens een diagnose stelt. De training bestaat uit zes bijeenkomsten van drie uur en een nabespreking. De vaardigheden worden geëvalueerd door middel van een simulatiecontact.

Practicum

Coördinator: Madelon Peters, Differentiële en Experimentele Psychologie, tel. 3881603, Universiteitssingel 50, kr. 1.344

Doelstellingen: Experimentele Psychopathologie. Dit kort practicum bestaat uit een experiment dat de studenten zelf uitvoeren. Het experiment gaat over de invloed van stemming op prestaties.

Onderwijsvorm

12 onderwijsbijeenkomsten, 6 hoorcolleges, 8 + 1 practicumbijeenkomsten.

Toetsvorm

Open vragen alsmede het schrijven van een practicumverslag.

Blok 3.5.5 Angst

Blokcoördinator: Merel Kindt, Differentiële en Experimentele Psychologie, tel. 3881610, Universiteitssingel 50, kr. 1.359

Doelstellingen

Het verwerven van kennis over het ontstaan, de verschijningsvormen, het natuurlijk beloop en de therapie van (pathologische) angst.

Nadere omschrijving van het blok

De volgende thema's passeren de revue:

- nosologie en prevalentie/incidentie van de meest voorkomende angststoornissen;
- experimentele modellen van angst;
- cognitieve gedragstherapie;
- psychofarmaca.

Literatuur

- Wordt nader bekend gemaakt.

Practicum

Coördinator: Geke Blok, Onderwijsontwikkeling en Onderwijsresearch, tel. 3881121/3881135, Universiteitssingel 50, kr. 5.127

Doelstellingen: Gedragsdiagnose en gedragstherapie. In deze training komen naast diagnostiek op leertheoretische basis (onder andere het opstellen van een functionele analyse) verschillende gedragstherapeutische principes aan de orde. De training bestaat uit zes bijeenkomsten van drie uur, een simulatiecontact en een nabespreking hiervan.

Onderwijsvorm

12 onderwijsbijeenkomsten, 8 hoorcolleges, 8 practicumbijeenkomsten.

Toetsvorm

Open vragen, ook over de collegestof.

Blok 3.6.5 Seksualiteit

Blokcoördinator: Helga Nauta, Gezondheidsvoorlichting, tel. 3882397, P. Debyeplein 1, kr. 1.044

Doelstellingen

- kennis van de biologische basis van zowel normaal als afwijkend seksueel gedrag;
- kennis van de psychologische basis van zowel normaal als afwijkend seksueel gedrag;
- kennis van de relationele context van zowel normaal als afwijkend seksueel gedrag;
- kennis van de maatschappelijke context van zowel normaal als afwijkend seksueel gedrag, inclusief wetgeving;
- kennis van de diagnostische criteria van seksuele stoornissen;
- kennis van de verschillende behandelingsmogelijkheden van seksueel geweld;
- kennis van preventieve strategieën ten aanzien van seksualiteit;
- kennis van de onderzoeksmethoden ten aanzien van seksualiteit;
- inzicht in de eigen attitudes ten aanzien van seksualiteit.

Nadere omschrijving van het blok

Dit blok gaat over seksualiteit in het algemeen en seksuologische problemen waarmee de gedragswetenschapper in de praktijk geconfronteerd kan worden in het bijzonder. Naast onderwerpen die handelen over biologische grondslagen van seksueel gedrag komen met name thema's aan de orde die direct aansluiten bij de

beroepsuitoefening van de gedragswetenschapper: (geestelijke) gezondheidszorg, onderzoek en preventie. De aangeboden casuïstiek wordt vanuit verschillende referentiekaders benaderd (psychodynamisch, systeemtheoretisch, leertheoretisch en feministisch). Dit blok is van belang voor die GGK- studenten die toegelaten willen worden tot de postdoctorale RINO-opleiding tot psychotherapeut.

Literatuur

- Wordt nader bekend gemaakt.

Practicum

Doelstellingen: Bijzondere werkvormen/vaardigheidstraining. Uitgangspunt in de training is dat iedereen met seksualiteit te maken heeft. Als sociaal wetenschapper heb je dus ook grote kans dat je te maken krijgt met de seksualiteit van mensen. Er bestaan echter zoveel verschillende ideeën, normen, standpunten, en belevingen van seksualiteit, dat het een bepaalde houding vereist om er professioneel mee om te kunnen gaan. Het is daarvoor noodzakelijk om inzicht te verwerven in eigen houding, normen, gedrag en emoties tegenover thema's uit de seksualiteit. In de training wordt aan de hand van rollenspel, tijdschriftartikelen, stellingen en ervaringsoefeningen deze thematiek aan de orde gesteld. Aandacht wordt besteed aan het leren benoemen van en vragen naar opvattingen, emoties en gedrag ten aanzien van seksualiteit. Er wordt tevens kennisgemaakt met de seksuele anamnese; een professioneel gesprek om iemands seksuele geschiedenis in kaart te brengen. Opbouw van de training: de training bestaat uit vijf bijeenkomsten van drie uur. In de laatste bijeenkomst wordt de training afgesloten met enkele casuspresentaties door de studenten.

Onderwijsvorm

12 onderwijsbijeenkomsten, 5 practicumbijeenkomsten.

Toetsvorm

Wordt nog bekend gemaakt.

Blok 3.7.5 Psychodiagnostiek

Blokcoördinator: Cor Meesters, Medische Psychologie/Differentiële en Experimentele Psychologie, tel. 3881488, Universiteitssingel 50, kr. 1.324

Doelstellingen

Dit blok beoogt een verdere theoretische verdieping van psychodiagnostische kennis voor GGK-studenten.

Nadere omschrijving van het blok

Het blok sluit aan en bouwt voort op de blokken 2.1.G (Persoonlijkheid en gedrag) en 3.3.5 (Psycho-organische stoornissen) en de daarbij behorende training (respectievelijk 'Het meten van persoonlijkheidskenmerken' en 'Inleiding in de testdiagnostiek'). Het blok kent als startpunt de historie en plaatsbepaling van de psychodiagnostiek, ethiek en testtheorie. Vervolgens zal aan de hand van casuïstiek het psychodiagnostische onderzoek van de intelligentie, persoonlijkheid en functies worden behandeld. Tevens zal psychodiagnostisch onderzoek worden geïllustreerd aan de hand van de verschillende fasen van de menselijke levensloop (kindertijd en jeugd, volwassenheid en ouderdom). Verder dient elke student een praktijkopdracht uit te voeren. Deze bestaat uit het doen van een onderzoek naar de psychometrische kwaliteiten van een persoonlijkheidsvragenlijst. Vaardigheden die in het kader van deze opdracht zullen worden geoefend zijn: het invoeren van gegevens, het inlezen van gegevens in een SPSS-file, het uitvoeren van statistische analyses en het verslag doen van de uitkomsten van het onderzoek in de vorm van een werkstuk. Relevante wetenschapsgebieden zijn: psychometrie, persoonlijkheidsleer, neuropsychologie en ontwikkelingspsychologie.

Het belang van dit blok is voorts gelegen in het feit dat het een noodzakelijke voorwaarde vormt om in aanmerking te komen voor de zogenaamde 'Aantekening testdiagnostiek', een certificaat dat aangeeft dat men zich tijdens de opleiding tot geestelijke gezondheidkundige zowel theoretisch als praktisch heeft bekwaamd in de psychodiagnostiek. Dit certificaat wordt samen met het doctoraal diploma uitgereikt.

Literatuur

- Wordt nader bekend gemaakt.

Onderwijsvorm

12 onderwijsbijeenkomsten, 5 à 6 hoorcolleges.

Toetsvorm

Wordt nog bekend gemaakt.

3.6 Niet-blokgebonden programma derde jaar

In het derde studiejaar wordt het niet-blokgebonden onderwijs zoals statistiek en computervaardigheidsonderwijs alleen aangeboden in de eerste drie blokken (dat wil zeggen de basisblokken van cognitieve en biologische psychologie). Voor alle studenten is dit onderwijs hetzelfde. Daarnaast wordt als onderdeel van het schrijfonderwijs in jaar 3 van studenten verwacht dat zij een jaarwerkstuk schrijven.

3.6.1 Computervaardigheidsonderwijs III: Visueel programmeren met Delphi

Coördinator: Robert van Doorn, Psychologie, tel. 3881926, Dr Tans Gebouw, Dr Tanslaan 10, kr. 4.066a

Doelstelling

Verwerven van kennis en vaardigheden om zelfstandig applicaties te kunnen bouwen m.b.v. de programmeeromgeving Delphi.

Nadere omschrijving van het programma

Delphi maakt het mogelijk om op een moderne manier, efficiënt te programmeren.

Programma's die met behulp van Delphi zijn gemaakt onderscheiden zich qua uiterlijk vaak in niets van andere Windows 95 applicaties. Het systeem bouwt voort op de taal Pascal, maar biedt daarbovenop de mogelijkheid om vrij moeiteloos grafische interfaces te bouwen, waarmee de toekomstige gebruiker het programma gaat aansturen. Een grafische interface kan gezien worden als een venster met daarop componenten (knoppen, plaatjes, teksten, etc.) die door de gebruiker gemanipuleerd kunnen worden.

Tijdens practicumssessies traint de student zich in het zogenaamde visueel programmeren. Een volleerde programmeur zal altijd eerst een schermindeling maken en pas daarna de nodige programmeercode invoeren. Tijdens de practica zal ook de student uitvoering oefenen met de mogelijke componenten (vensters, knoppen, tekstvelden, etc.) met al hun eigenschappen (positie, grootte, kleur, inhoud, etc.). Wanneer het grafische aspect goed wordt beheerst, zal ook steeds meer geëist worden van de aanwezige kennis van Pascal en vaardigheden om uiteindelijk te komen tot goedwerkende applicaties.

Literatuur

- Beekelaar, R. (1993 of latere versie). Schoolboek Pascal en Turbo Pascal 7.0. Soest: Sybex.

Onderwijsvorm

4 colleges zullen vooral worden besteed aan het geven van demonstraties en nuttige tips; 7 verplichte practica.

Toetsvorm

Opdrachten en eindtoets.

3.6.2 Statistiek III

Coördinator: Gerard van Breukelen, Methodologie en Statistiek, tel. 3882274, P. Debyeplein 1, kr. 2.064

Doelstellingen

Voortbouwend op de in het tweede studiejaar behandelde technieken komen in het derde jaar enige in psychologisch onderzoek veelgebruikte geavanceerde statistische technieken aan bod. Hierbij staan begrip van het onderliggende statistische model, interpretatie van met software verrichte analyses, en inzicht in de toepassingsmogelijkheden centraal. De rekentechnische kant van deze technieken is te complex om er lang bij stil te staan.

Nadere omschrijving van het programma

De stof omvat drie onderwerpen. Eerst wordt factoranalyse besproken, een veelgebruikte techniek voor de analyse van vragenlijsten en tests. Daarna logistische regressie, een aan zowel kruistabelanalyse als lineaire regressie verwante methode voor dichotome (0/1) afhankelijke variabelen. Tot slot komt de voor laboratorium- en veldexperimenten zeer relevante analyse van herhaalde metingen aan bod.

Literatuur

- Factoranalyse: Hoofdstuk 24 uit Kleinbaum, Kupper & Muller (zie statistiek IIa).
- Logistische regressie: Hoofdstuk 13 uit van de Brink & Koele (zie statistiek I), Hoofdstuk 4 uit de SPSS Advanced Statistics Student Guide (studielandschap).
- Herhaalde metingen: wordt bij aanvang van de cursus bekend gemaakt.

Onderwijsvorm

6 hoorcolleges, 6 werkcolleges en 6 SPSS-practica, 1 responsie- en evaluatiecollege.

Toetsvorm

20 vierkeuze vragen. Open boek toets.

3.6.3 Schrijfonderwijs III

Coördinator: Peter Vermeer, Psychologie, tel. 3881895, Dr Tans Gebouw, Dr Tanslaan 10, kr. 4.005

Aard werkstuk

Alle studenten dienen tijdens hun doctoraalfase een jaarwerkstuk te schrijven. Goedkeuring voor het stage onderzoek wordt pas verleend, zodra het ingeleverde werkstuk met een voldoende is beoordeeld. Studenten die hun onderzoeksstage in het buitenland willen doen, moeten hun jaarwerkstuk in het Engels schrijven.

De keuze van het onderwerp

Er zijn werkstukklappers aanwezig bij Anita Kessen, bureau onderwijs Psychologie, tel. 3882175, Dr Tanslaan 10, kr. 4.031 en op het studielandschap. In deze werkstukklappers zijn onderwerpen voor werkstukken opgenomen waaruit de studenten kunnen kiezen. Bij het onderwerp staat aangegeven welke medewerker het werkstuk zal begeleiden en beoordelen. Als een student een jaarwerkstuk wil schrijven over een onderwerp dat niet in de werkstukklapper staat, moet deze student zelf vooraf een begeleider/beoordelaar voor dit werkstuk zoeken.

Begeleiding bij het jaarwerkstuk

De medewerker die als beoordelaar van het jaarwerkstuk fungeert zal tevens begeleiding bij het maken van het jaarwerkstuk geven. Omdat docenten slechts enkele uren begeleiding kunnen geven, is het verstandig van te voren afspraken te maken op dit punt.

Waar aan voldaan moet worden

Werkstukken worden in drievoud tezamen met een annotatieformulier ingeleverd bij Anita Kessen van het bureau onderwijs. Ze dienen persoonlijk te worden afgegeven.

Op de titelpagina moet behalve de titel zijn aangegeven:

- de naam van de samensteller;
- het ID-nummer;

- de naam van de inhoudelijke begeleider.

Een werkstuk wordt individueel gemaakt.

De omvang van het werkstuk bedraagt minimaal vijftien pagina's, exclusief titelpagina, bronvermelding, tabellen, bijlagen e.d. De maximale omvang is vijftientwintig pagina's. Overschrijding van de benedengrens is niet toegestaan. Overschrijding van de bovengrens moet in het voorwoord met redenen omkleed worden. De omvang van het werkstuk wordt dan ook bij de beoordeling van de vormaspecten meegeteld.

Werkstukken dienen enkelzijdig te zijn getypt op papier van A4-formaat, met regelafstand anderhalf en marges van ongeveer drie cm rondom.

Lijst met beoordelingsaspecten

De jaarwerkstukken worden beoordeeld op inhouds- en vormaspecten (probleemstelling, argumentatie, vakinhoudelijke aspecten en vormaspecten). De aspecten worden afzonderlijk gewaardeerd. De vier aspecten wegen bij de beoordeling even zwaar. De scores op de aspecten worden bij elkaar opgeteld en gemiddeld tot een totaalscore. Deze eindscore dient voldoende te zijn. Voor verdere uitwerking van de beoordelingsaspecten kun je de 'handleiding schrijfvaardigheidsonderwijs' raadplegen.

Afhandeling

Een student levert drie werkstukken in bij Anita Kessen, bureau onderwijs Psychologie, tel. 3882175, Dr Tanslaan 10, kr. 4.031. Deze stuurt de jaarwerkstukken met een beoordelingsformulier naar de begeleider. Die stuurt binnen twintig werkdagen de beoordeling terug naar het bureau. Een exemplaar, eventueel voorzien van commentaar, wordt teruggegeven aan de student. Een ander exemplaar wordt ter beoordeling aan een onafhankelijke docent toegestuurd.

Desgewenst kunnen studenten, voor een nabespreking van de waardering, contact opnemen met de betreffende beoordelaar.

HOOFDSTUK 4

Overzicht onderwijs jaar 4

4 Het vierde studiejaar

4.1 ALGEMEEN

Het laatste jaar van het onderwijsprogramma van de studie psychologie bestaat uit het volgen van keuzeonderwijs, het doen van een onderzoeksstage en de verslaglegging hiervan: het afstudeerwerkstuk. In de eerste drie blokperiodes van het jaar wordt keuzeonderwijs aangeboden door de faculteit der psychologie. Het is altijd mogelijk om keuzeonderwijs bij andere faculteiten binnen of buiten de Universiteit Maastricht te volgen. Hiervoor geldt wel dat vooraf bij de examencommissie toestemming moet worden gevraagd.

4.2 KEUZEONDERWIJS

Het derde jaar van de opleiding psychologie staat in het teken van de differentiatie van het curriculum, en van specialistisch onderwijs binnen de verschillende differentiaties. In de eerste helft van het vierde jaar is keuzeonderwijs voorzien, waardoor studenten hun programma zowel kunnen verbreden als nader kunnen specialiseren. Dat alles vraagt om een breed aanbod aan keuzeonderwijs. Om dit te realiseren is een bijzondere opzet gekozen, waarbij het klassieke PGO deels wordt losgelaten.

Organisatie keuzeonderwijs

Dit onderdeel van het curriculum is in handen van de commissie keuzeonderwijs (voorzitter: Louis Boon) en bestaat uit de volgende personen:

Cluster en coördinator

- Onderwijs en ontwikkeling
Peter Houx, Psychologie, tel. 3881902, Dr Tans Gebouw, Dr Tanslaan 10, kr. 3.001
- Gezondheid en ziekte
Ineke Wessel, Psychologie, tel. 3881941, Dr Tans Gebouw, Dr Tanslaan 10, kr. 3.007
- Theoretische aspecten van de psychologie
Louis Boon, Psychologie, tel. 3881885, Dr Tans Gebouw, Dr Tanslaan 10, kr. 4.018
- Werk, organisatie & technologie
Jeroen van Merriënboer, Psychologie, tel. 3881953, Dr Tans Gebouw, Dr Tanslaan 10, kr.4.055

Opzet keuzeonderwijs

Het keuzeonderwijs bestaat uit twee compartimenten. Ten eerste een groot aantal ‘individuele’ onderwerpen; ten tweede een gezamenlijk deel. Over beide volgt enige uitleg.

De individuele onderwerpen

Het keuzeonderwijs bestaat uit een groot aanbod van individuele onderwerpen. Dit zijn onderwerpen die door docenten worden aangedragen. Van elk onderwerp wordt in een klapper voor het keuzeonderwijs opgenomen: een korte omschrijving van het thema, een lijst van te bestuderen literatuur en de manier waarop zal worden getoetst (bijvoorbeeld essay of mondeling tentamen, opdracht etc.). Waar gewenst kan ook nog worden aangegeven welke praktische oefeningen deel uitmaken van de onderwijseenheid, hoe het computerlandschap wordt gebruikt en dergelijke.

De aangeleverde onderwerpen worden ondergebracht in clusters. Er worden vier clusters onderscheiden: onderwijs en ontwikkeling, gezondheid, arbeid en organisatie en theoretische en methodologische aspecten van de psychologie. Deze clusters weerspiegelen voornamelijk werkvelden binnen de psychologie.

De individuele cursussen hebben een duur van zes weken en kunnen door een of meerdere studenten worden gedaan.

Gezamenlijke activiteiten

Naast de activiteiten die bij een individueel onderwerp horen, neemt de student ook deel aan verplichte gezamenlijke activiteiten binnen het gekozen cluster. De beslaan ongeveer 25 tot 30 procent van de tijd, tegenover 75 tot 70 procent voor het individuele onderwerp. De gezamenlijke activiteiten kunnen verschillende vormen aannemen. Voorbeelden:

1. een wekelijks seminar, waarop verslag wordt gedaan over een eigen onderwerp;
2. leesgroepen. Alle studenten lezen een binnen het cluster belangrijk werk.
3. een wekelijks college (hoorcolleges zijn waarschijnlijk niet van toepassing tenzij georganiseerd voor een breed publiek);
4. een gezamenlijk practicum.

Studenten moeten aan het begin van het vierde jaar drie eenheden keuzeonderwijs volgen. Hieronder volgt een korte beschrijving van de gezamenlijke activiteiten voor de perioden 1 tot en met 3 van het vierde jaar 1998-'99. Per cluster worden tevens de titels van de aangeboden onderwerpen gegeven. Voor een nadere omschrijving van deze onderwerpen wordt verwezen naar de klapper met keuzeonderwerpen.

CLUSTER ONDERWIJS EN ONTWIKKELING

Periode 4.1: Psychologisch testonderzoek bij ontwikkelingsstoornissen en pathologische veroudering

Coördinator: Jelle Jolles, Psychologie, tel. 3881912, Dr Tans Gebouw, Dr Tans-laan 10, kr. 3.002

Doelstellingen

- het ontwikkelen van (meer) kennis terzake neuropsychologische aspecten van stoornissen in de ontwikkeling en bij veroudering;
- bekend raken met de toepassing van meetinstrumenten voor psychotechniek en klinische settings.

Nadere omschrijving

Gedurende het curriculum is er enige ervaring opgedaan met veelgebruikte methoden van neuropsychologisch onderzoek. Voorbeelden zijn neurocognitief testwerk, vragenlijstgebruik, anamnese-afname, of beoordeling van emotie en gedrag. Dit clusterthema is erop gericht, de kennis over testonderzoek in psychotechnische (personeelselectie of schoolkeuze) en klinische settings flink uit te breiden. Gezien de inhoud van het cluster wordt er speciale aandacht geschonken aan ontwikkelingspathologie aan beide einden van de leeftijdsrange. Wat betreft kinderen worden classificatie en diagnostiek van stoornissen als ADHD, leerstoornissen, autisme en verwante stoornissen behandeld. Bij middelbaren en ouderen wordt de klinisch psycholoog geconfronteerd met specifieke leeftijds- en fase-gerelateerde problemen. Dit alles wordt veel gedetailleerder behandeld dan eerder in het curriculum.

Literatuur

- Reader.

Onderwijsvorm

Zelfstudie, wekelijkse bijeenkomst, lezingen, workshop.

Toetsvorm

Open vragen.

Periode 4.2: Valkuilen bij veldonderzoek naar ontwikkeling en veroudering

Coördinator: Peter Houx, Psychologie, tel. 3881902, Dr Tans Gebouw, Dr Tans-laan 10, kr. 3.001

Doelstellingen

- uitbreiden van kennis over methodologie van ontwikkelingspsychologisch onderzoek;
- theoretische training in het opzetten en interpreteren van quasi-experimenteel onderzoek.

Nadere omschrijving

Onderzoekers op de gebieden van ontwikkeling en veroudering moeten bekend zijn met de verschillende methoden van veldonderzoek, zoals longitudinaal onderzoek, met alle mogelijke tekortkomingen. Cross-sectionele designs zijn echter evenzeer behept met validiteitsproblemen. Voor- en nadelen van zowel cross-sectioneel en longitudinaal onderzoek worden besproken. Gemengde designs kunnen wel een aantal problemen wegnemen, maar hebben weer hun eigen bijzonderheden. Onderwerpen als drop-out, non-compliance en (item-) non-response worden aangestipt. Hoe kunnen deze bedreigingen voor de validiteit het hoofd geboden worden? Ook worden strategieën voor de verbetering van de kwaliteit van de gegevens behandeld. Eigenschappen van vaak gebruikte methoden worden besproken: testonderzoek, vragenlijsten, observatietechnieken. Tenslotte worden valkuilen bij de analyse van cross-sectionele en longitudinale gegevens kort doorgenomen.

Literatuur

- Recent standaard leerboek (nog niet bekend).

Onderwijsvorm

Zelfstudie, wekelijkse leesgroep, lezingen.

Toetsvorm

Paper.

Periode 4.3: Naïeve theorieën en misvattingen

Coördinator: Reinout Wiers, Psychologie, tel 3881953, Dr Tans Gebouw, Dr Tanslaan 10, kr. 4.053

Doelstelling

Studenten dienen inzicht te krijgen in hoe theoretische concepten en experimentele methoden uit de cognitieve psychologie gebruikt worden bij de studie van emotionele stoornissen.

Nadere omschrijving

Niet alleen experts houden er theorieën op na, leken ook. Onderzoek in het afgelopen decennium heeft laten zien dat deze naïeve theorieën samenhangende verklarende raamwerken vormen, die niet makkelijk veranderen, net als theorieën van experts. Onbekendheid met naïeve theorieën bij experts belemmert de overdracht van informatie op diverse gebieden, zoals opvoeding, of arts-patiënt-communicatie.

Literatuur

- Recente literatuur wordt bestudeerd en besproken.

Onderwijsvorm

Lezingen: experts laten recente bevindingen zien en bespreken lopend onderzoek.

Toetsvorm

Paper, in de vorm van een onderzoeksopzet.

Onderwerpen

1. Expertise, creativiteit, probleemoplossen

2. Motivationaleel ontwerp van leren en taakomgevingen
3. Ontwikkeling en cognitieve ontwikkeling
4. Onderzoek in de cognitieve psychologie
5. Cognitieve ontwikkeling en cognitieve veroudering
6. Veroudering
7. Leerstoornissen: dyslexie, ADHD en verwante problemen

CLUSTER GEZONDHEID EN ZIEKTE

Periode 4.1: Leertheorie en gedragstherapie

Coördinator: Robert Horselenberg, Psychologie, tel. 3881924, Dr Tans Gebouw, Dr Tanslaan 10, kr. 3.013

Doelstellingen

- verdiepen van de kennis van leertheoretische principes;
- inzicht verwerven in de toepassing van die principes in de (psycho) therapeutische praktijk.

Nadere omschrijving

Gedurende de studie psychologie hebben studenten al kennis kunnen maken met principes uit de leertheorie (bijvoorbeeld klassieke conditionering). In deze cursus wordt de gelegenheid geboden om de kennis van theorieën rond gedrag en leren flink uit te breiden. De connectie tussen leertheoretische inzichten en hun praktische toepassing in de gedragstherapie zal met name worden benadrukt. Gedragstherapeutische technieken kunnen worden gebruikt bij een grote variëteit aan problemen. Hierbij valt te denken aan zowel klachten van neuropsychologische (bijvoorbeeld milde cognitieve stoornissen, whiplash syndroom) als psychopathologische aard (bijvoorbeeld angststoornissen).

Literatuur

- Literatuurklapper.

Onderwijsvorm

Zelfstudie, wekelijks 1 onderwijsbijeenkomst, colleges, workshop.

Toetsvorm

Open vragen.

Periode 4.2: Psychologisch testen

Coördinator: Ingrid Candel, Psychologie, tel. 3881943, Dr Tans Gebouw, Dr Tanslaan 10, kr. 3.012

Doelstellingen

- verdieping van de kennis van psychometrie;
- praktische training in testafname, scores en interpretatie van psychologische tests.

Nadere omschrijving

Veel psychologen, ongeacht hun werkveld, krijgen te maken met psychologische tests.

Vaak gaat het daarbij om al bestaande testen, maar soms moet een nieuw instrument ontwikkeld worden. Er zijn veel zaken die een rol spelen bij het gebruiken en construeren van psychologische tests. Daarbij moet gedacht worden aan de betrouwbaarheid en validiteit van het instrument, het verzamelen van normgegevens en de interpretatie en generaliseerbaarheid van de test- scores. In deze cursus krijgen studenten de gelegenheid hun kennis over die aspecten van psychologisch testen uit te breiden. Een belangrijk thema is psychometrie. Bovendien komen zowel het meten van persoonlijkheid, neuropsychologische functies als beroepskeuze aan de orde.

Literatuur

- Recent standaard boek op het gebied van psychologisch testen; syllabus.

Onderwijsvorm

Zelfstudie; maken van opdrachten, wekelijks 1 onderwijsbijeenkomst, vaardigheidstraining, college(s).

Toetsvorm

Opdracht.

Periode 4.3: Experimentele psychopathologie

Coördinator: Ineke Wessel, Psychologie, tel 3881941, Dr Tans Gebouw, Dr Tans-laan 10, kr. 3.007

Doelstelling

Het verwerven van inzicht in de wijze waarop theoretische principes en experimentele methoden uit de cognitieve psychologie worden toegepast bij de bestudering van emotionele stoornissen.

Nadere omschrijving

Vaak wordt in onderzoek naar emotionele stoornissen (bijvoorbeeld angststoornissen, depressie) gebruik gemaakt van vragenlijsten. Vanwege de nadelen die aan vragenlijstonderzoek kleven, hebben nogal wat onderzoekers hun toevlucht gezocht in de experimentele methodes uit de cognitieve psychologie. Deze cursus gaat in op zowel de theorieën als de experimentele paradigma's die in dit veld gehanteerd worden. Relevante thema's zijn (onbewuste) informatieverwerking en vertekeningen in aandacht, geheugen en oordeelsvorming bij diverse emotionele stoornissen.

Literatuur

- Williams, J.M.G., Watts, F.N., MacLeod, C., & Mathews, A. (1997). Cognitive psychology and emotional disorders. Chichester: Wiley.

Onderwijsvorm

Wekelijkse discussiegroep, workshops over experimentele paradigma's, colleges.

Toetsvorm

Werkstuk.

Onderwerpen

1. Dissociatie, trauma en geheugen
2. Emotietheorie
3. Psychologisch trauma en geheugen (Posttraumatic Stress Disorder)
4. Experimentele psychopathologie en angststoornissen
5. Eetstoornissen
6. Verslaving
7. Klinische neuropsychologie
8. Toegepaste psychofarmacologie
9. Klinische kinderneuropsychologie
10. Humane psychofarmacologie
11. Hormonen en gedrag
12. Medische neuropsychologie
13. Veroudering
14. Leerstoornissen: dyslexie, ADHD en verwante problemen
15. Dementie en leeftijdsgebonden cognitieve achteruitgang
16. Immunologie en de hersenen
17. Depressie

18. Schizofrenie
19. Obsessieve dwangstoornissen
20. Agressie
21. Persoonlijkheidsstoornissen

CLUSTER THEORETISCHE EN METHODOLOGISCHE ASPECTEN

Periode 4.1: Bewustzijn en het lichaam-geest-probleem

Coördinator: Louis Boon, Psychologie, tel. 3881885, Dr Tans Gebouw, Dr Tans-laan 10, kr. 4.018

Doelstelling

Inzicht in fundamentele kwesties met betrekking tot bewustzijn en het lichaam- geest-probleem.

Nadere omschrijving

Het lichaam-geest-probleem is het meest centrale grondslagenprobleem van de psychologie en is nauw verbonden met de vraag: Wat is bewustzijn? Hoe leiden fysische processen in de hersenen tot de subjectieve ervaringen uit het bewustzijn.

In het gezamenlijk deel van de eerste periode in het cluster theoretische en methodologische aspecten van de psychologie staat een recente theorie over deze vragen centraal: de theorie die David Chalmers heeft ontwikkeld in 'The conscious mind: In search of a fundamental theory'. In dit boek komt hij tot de conclusie dat de hedendaagse cognitiewetenschap en neurowetenschap niet in staat zijn om een bevredigende verklaring te geven van het bewustzijn. Chalmers beargumenteert dat het bewustzijn moet worden gezien als een niet verder reduceerbare entiteit. Het bewustzijn is niet reduceerbaar tot andere, eenvoudiger processen. In die zin beschouwt Chalmers zijn theorie over het bewustzijn als een 'fundamentele theorie'.

In het gezamenlijk deel van periode 1 wordt dit boek van Chalmers gelezen en worden colleges verzorgd die de ideeën van Chalmers uitlegen, dan wel daartegen of daarvoor stelling nemen.

Literatuur

- Chalmers, D. (1995). The conscious mind. New York: Oxford University Press.

Onderwijsvorm

Wekelijks seminar over een deel van The conscious mind. Per week één college.

Toetsvorm

Toetsing vindt plaats middels een 6-tal open vragen. Colleges zijn tevens tentamenstof.

Periode 4.2: Taalproductie

Coördinator: Bernadette Schmitt, Psychologie, tel. voorlopig 3881949, Dr Tans Gebouw, Dr Tanslaan 10, kr. 4.011

Doelstelling

Kennis van de representaties en processen die samen de cognitieve architectuur vormen, die het mogelijk maakt ideeën en emoties in taal uit te drukken.

Nadere omschrijving

Denk eens na over al die uren op een dag die je pratend doorbrengt op de universiteit, thuis, op het terras en met jezelf. Deze formidabele capaciteit maakt het ons mogelijk een gedachte om te zetten in een pasklare conceptuele boodschap, waarbij we ons concentreren op de inbreng van deze gedachte in de conversatie, terwijl tegelijkertijd de uitvoering van deze boodschap, het praten zelf, ogenschijnlijk moeiteloos verloopt.

In dit thema zal getracht worden een beeld te schetsen van de complexe processen die plaatsvinden tussen de intentie en de articulatie van deze intentie. Hierbij wordt de aandacht gericht op de spreker als verwerker van informatie in interacties en vervolgens op de processen die betrokken zijn bij het genereren van spraak: het formuleren van de boodschap, de syntactische en fonologische codering en de articulatie.

De belangrijkste theoretische benaderingen en brandende controverses van dit moment zullen de revue passeren.

Literatuur

- Levelt, W.J.M. (1989). *Speaking: from intention to articulation*. Cambridge MA: MIT Press.

Onderwijsvorm

Seminars en werkcolleges.

Toetsvorm

Het schrijven van een paper.

Periode 4.3: Experimentele technieken

Coördinator: Fren Smulders, Psychologie, tel. 3881909, Dr Tans Gebouw, Dr Tanslaan 10, kr. 3.012

Doelstellingen

Inleiding in een aantal experimentele paradigma's die karakteristiek zijn voor latere stage of beroepsuitoefening als onderzoeker. Verder worden een aantal laboratoriumvaardigheden getraind.

Nadere omschrijving

Er is aandacht voor:

- a. de opzet van een experiment en de keuze van de juiste condities;
- b. instrumentatie: het gebruik van fysiologische meetapparatuur en een basale inleiding in de electriciteitsleer;
- c. opnametechnieken: de behandeling en het gebruik van elektroden e.d.;
- d. veiligheid en hygiëne in het lab;
- e. analyse van biologische signalen.

Verskillende response systemen passeren de revue: EEG, ERP, ECG, EMG, EGG, SCR, HR, startle-responses, oogbewegingen, ademhaling, reactietijd-studies. Inhoudelijke onderwerpen kunnen zijn: hemisferische specialisatie, aandacht, mentale chronometrie, emotie, leugendetectie, interferentie, negative priming, augmenting/reducing.

Het volgen van dit blok wordt aangeraden aan degenen die later in het jaar een stage willen doen in een van de (evt. psychofysiologische) laboratoria van psychologie.

Literatuur

- Elk onderwerp wordt vergezeld van een artikel dat de theoretische achtergrond geeft.

Onderwijsvorm

Literatuurstudie (ongeveer 50 procent), practica (ongeveer 50 procent).

Toetsvorm

Open vragen; practicumverslagen.

Onderwerpen

1. Motoriek
2. Computationale modellen
3. Linguïstiek
4. Bewustzijn en vrije wil
5. Gedrags- en neuroendocrinologie
6. Vergelijkende cognitie

7. Ontwikkelingspsychobiologie
8. Corticaal geheugen
9. Taal en hersenen
10. Theorieën over dyslexie
11. Intelligentie: theorie, ontwikkeling en biologische basis
12. Autisme in het decennium van het brein
13. Cognitieve ontwikkeling en cognitieve veroudering
14. Fundamentele psychobiologie
15. Analyse van biologische signalen

CLUSTER WERK, ORGANISATIE EN TECHNOLOGIE

Periode 4.1: Werk: beslissen (decision making)

Coördinator: Jettie Hoonhout, Psychologie, tel. 3881954, Dr Tans Gebouw, Dr Tanslaan 10, kr. 4.061

Doelstellingen

- verkrijgen van inzicht in psychologische theorieën over menselijke beslisprocessen en besluitvorming;
- vertrouwd raken met het toepassen van kennis over menselijke beslisprocessen bij het ontwerpen van besluitvormingsondersteunende systemen.

Nadere omschrijving

Het nemen van beslissingen is een activiteit die we allemaal vele keren per dag ondernemen - of het nu triviale beslissingen ('wat doe ik op mijn brood?') of niet zulke triviale beslissingen ('koop ik deze nieuwe auto?') zijn. Het nemen van beslissingen die aan het werk gerelateerd zijn gaat vaak ongemerkt, tenzij er iets verkeerd gaat. De oorsprong van het bestuderen van beslisgedrag in werksituaties ligt dan ook grotendeels bij beslissingen die op rampen uitdraaiden. Dit thema legt de nadruk op de cognitieve processen die een rol spelen bij het nemen van beslissingen of besluiten, en op vragen die betrekking hebben op de factoren die het proces beïnvloeden, op de indicatoren voor de kwaliteit van een beslissing, en op de strategieën die mensen hanteren bij het nemen van beslissingen. Daarnaast wordt aandacht besteed aan besluitvorming door teams en beslissingsondersteunende systemen ('decision support tools').

Literatuur

- Alle deelnemers bestuderen een selectie van artikelen (literatuurklapper) en/of een monografie.

Onderwijsvorm

Wekelijkse discussiesessies voor bespreking van de literatuur; lezingen door experts op het gebied van beslissen en besluitvorming, mogelijk een bezoek aan een onderzoeksinstituut.

Toetsvorm

Studenten schrijven een paper over één van de onderwerpen die in dit thema aan de orde gesteld zijn.

Periode 4.2: Organisatie: systeemdenken (systems thinking)

Coördinator: Jeroen van Merriënboer, Psychologie, tel. 3881953, Dr Tans Gebouw, Dr Tanslaan 10, kr. 4.055

Doelstellingen

- verkrijgen van inzicht in de systeemleer, in het bijzonder van theorieën omtrent systeemdenken en systeemdynamica, en hun toepassing bij beleidsanalyse binnen menselijke organisaties;
- vertrouwd raken met simulatietechnieken ten behoeve van beleidsanalyse.

Nadere omschrijving

Dit thema richt zich op organisatievraagstukken en de vraag hoe 'beleid' het functioneren en de output van (menselijke) organisaties kan beïnvloeden. Hierbij worden de systeemleer en het systeemdenken als invalshoek genomen. Met betrekking tot beleid wordt speciale aandacht besteed aan beleid dat gerelateerd is aan Human Resource Development (HRD): training, beloning, communicatie, personeelsselectie, outplacement, werkorganisatie, werkomstandigheden en zo verder. Als onderdeel van dit cluster zullen de deelnemers een model ontwikkelen van het functioneren van een werkorganisatie, daarbij gebruik makend van 'causal loop diagramming techniques'. Dit model dient technisch geïmplementeerd te worden in een simulatie-omgeving (bijvoorbeeld Dynamo, VENSIM) zodat de effecten van HRD-beleid op basis van simulaties kunnen worden onderzocht.

Literatuur

- Literatuurklapper, delen uit Richardson & Pugh: System dynamics modeling with dynamo en Peter Senge: The fifth discipline.

Onderwijsvorm

Leesgroep, practicum, een klein aantal lezingen door experts op het betreffende gebied.

Toetsvorm

Studenten schrijven een paper waarin een beschrijving gegeven wordt van een simulatiemodel voor een eenvoudige organisatie.

Periode 4.3: Technologie: mens & automatisering (man & automation)

Coördinator: Robert van Doorn, Psychologie, tel. 3881926, Dr Tans Gebouw, Dr Tanslaan 10, kr. 4.066a

Doelstellingen

- studenten raken vertrouwd met recente ontwikkelingen op het gebied van mens en automatisering;
- studenten verkrijgen inzicht in het spanningsveld tussen theorie en praktijk, voor zover dat betrekking heeft op mens en automatisering.

Nadere omschrijving

Dit thema gaat in op recente gezichtspunten, inzichten en ontwikkelingen op het onderzoeksterrein dat zich bezig houdt met mens en automatisering. De nadruk ligt daarbij op de relaties tussen psychologische theorieën en modellen enerzijds, en toegepast onderzoek en ontwikkelwerk (R&D) anderzijds. Experts op het gebied zullen verslag doen van hun recente onderzoeksresultaten en een discussie op gang brengen over toekomstige onderzoeklijnen en ontwikkelingen. Als voorbereiding op deze lezingen zal een selectie uit de recente literatuur bestudeerd en bediscussieerd worden.

Literatuur

- Literatuurklapper.

Onderwijsvorm

Discussiegroepen, lezingen.

Toetsvorm

Studenten schrijven een paper over één van de onderwerpen die in dit thema aan de orde gesteld zijn.

Onderwerpen

1. Fysische ergonomie
2. Menselijke fouten
3. Simulatie in training en menselijke prestatie
4. Geavanceerd programmeren

5. Multimedia toepassingen
6. Onderzoek in de cognitieve psychologie
7. Verkeerspsychologie
8. Luchtvaartpsychologie

4.3 ONDERZOEKSSTAGE EN AFSTUDEERWERKSTUK

In jaar 4 zijn vier blokperioden gereserveerd voor stage en afstudeerwerkstuk. Als afronding van hun academische opleiding wordt van studenten verwacht dat zij zelfstandig een afgeperkt onderzoek kunnen opzetten, uitvoeren en evalueren en hiervan in hun afstudeerwerkstuk verslag van doen. De gekozen onderzoeksstage zal nauw aansluiten bij de gekozen afstudeerrichting en specialisatie. Ook voor de stage geldt dat deze door een redelijk aantal studenten in het buitenland kan worden gedaan.

Afhankelijk van afstudeervariant en keuzeonderwijs kunnen studenten stage lopen in het onderwijs (schoolbegeleidingsdiensten, schoolartsendiensten en gespecialiseerde instituten) en in het bedrijfsleven (farmaceutische industrie, industriële researchlaboratoria, TNO, etc.). Studenten met een 'gezondheids' invulling van het onderwijs zullen in RIAGG's, psychiatrische en algemene ziekenhuizen, revalidatieinstellingen, verpleeghuizen terecht kunnen. Verder kan de stage ook op het terrein van centra voor alcohol en drugs, medische kleuterdagverblijven en verwante instellingen liggen.

Die studenten uit het GGK-traject en de afstudeervariant neuropsychologie die zich voorbereiden op een werkring op het gebied van de gezondheidszorg, dienen ervaring in een relevante gezondheidszorgsetting op te doen. Van psychologiestudenten die deze blokken hebben afgerond kan worden gevraagd dat zij hun onderzoeksstage in een klinische setting uitvoeren en klinisch inkleuren.

De keuze van stage en afstudeerwerkstuk geeft meteen het scala van mogelijke werkvelden aan.

Bij het bureau onderwijs is een stageklapper beschikbaar waarin studenten mogelijke stageplaatsen kunnen vinden. In deze klapper wordt per stage een korte omschrijving gegeven van wat deze inhoudt, wat voor soort onderzoek gedaan kan worden, de naam van de instelling, de naam van de contactpersoon van de faculteit der psychologie en de naam van de contactpersoon in de instelling. Er komt zowel voor de Nederlandse stages als de buitenlandse stages een dergelijk overzicht. Voor praktische informatie ten aanzien van buitenlandse stages kan men terecht bij Ina Engelen, medewerker internationalisering, tel. 3881920, Dr Tanslaan 10, kr. 4.017.

Voor alle overige informatie en hulp bij het maken van een keuze kan men in eerste instantie terecht bij Wijnand Raaijmakers (stagecoördinator), Psychologie, tel. 3881880, Dr Tans Gebouw, Dr Tanslaan 10, kr. 3.002a, Spreekuur: woensdag van 11.00-12.00 uur.

HOOFDSTUK 5

Examens

5 Onderwijs- en Examenregeling

5.1 ONDERWIJS- EN EXAMENREGELING

Onderwijs- en Examenregeling voor het studiejaar 1998/1999 voor de opleiding psychologie van de faculteit der psychologie, zoals bedoeld in artikel 7.13 van de Wet op het Hoger Onderwijs en Wetenschappelijk Onderzoek (WHW), vastgesteld door de raad van de faculteit der psychologie van de Universiteit Maastricht.

PARAGRAAF 1 ALGEMENE BEPALINGEN

Artikel 1 Toepasselijkheid van de regeling

Deze regeling is van toepassing op het onderwijs en de examens van de voltijdse opleiding psychologie, verder te noemen: de opleiding. De opleiding wordt verzorgd door de faculteit der psychologie, verder te noemen: de faculteit.

Artikel 2 Begripsbepalingen

In deze regeling wordt verstaan onder:

- a. de wet: de Wet op het Hoger Onderwijs en Wetenschappelijk Onderzoek;
- b. student: persoon die is ingeschreven aan de Universiteit Maastricht voor het volgen van het onderwijs en/of het afleggen van de tentamens en de examens van de opleiding;
- c. onderdeel: een onderwijseenheid van de opleiding als bedoeld in artikel 7.3 en 7.4 van de wet;
- d. praktische oefeningen: vaardigheidstrainingen en practica als bedoeld in artikel 7.13 van de wet;
- e. practica: vaardigheidstrainingen in het kader van het blokgebonden onderwijs;
- f. niet-blokgebonden onderwijs: al het onderwijs dat buiten het blok verzorgd wordt;
- g. propedeuse: de studiefase als bedoeld in artikel 7.8 van de wet en die samenvalt met het eerste studiejaar;
- h. doctoraal: de postpropedeutische fase die samenvalt met het tweede, derde en vierde studiejaar;
- i. de examencommissie: de commissie als bedoeld in artikel 7.12 van de wet;
- j. het faculteitsbestuur: het dagelijks bestuur van de faculteit der psychologie van de Universiteit Maastricht;
- k. College van Beroep: het college van beroep voor de examens als bedoeld in artikel 7.60 van de wet;
- l. Regels en Richtlijnen: de door de examencommissie vastgestelde regels met betrekking tot de goede gang van zaken tijdens de toetsen en richtlijnen met betrekking tot de beoordeling van degene die de toets aflegt en met betrekking tot de vaststelling van de uitslag van de toetsen en de examens als bedoeld in artikel 7.12 lid 4 van de wet;
- m. blok: een onderwijseenheid als bedoeld in artikel 7.3 lid 2 van de wet;
- n. toets: een tentamen als bedoeld in artikel 7.3 lid 3 van de wet;
- o. examiner: een lid van de wetenschappelijke staf die namens de examencommissie is belast met het afnemen van examens;
- p. blokcoördinator c.q. practicumcoördinator: een examiner die inhoudelijk verantwoordelijk is voor een bepaald blok c.q. de practica in een bepaald blok;
- q. studiepunt: een studielast van 40 uren studie. Conform artikel 7.4 WHW wordt de studielast van een opleiding uitgedrukt in studiepunten. De studielast van een opleiding bedraagt 168 studiepunten.

Artikel 3 Doel van de opleiding

Met de opleiding wordt beoogd zodanige kennis, vaardigheden en inzicht bij te brengen op het gebied van de psychologie, meer in het bijzonder op de gebieden cognitieve psychologie dan wel biologische psychologie, dat de afgestudeerde in staat is tot zelfstandige beroepsuitoefening, en in aanmerking komt voor een eventuele vervolgopleiding, bijvoorbeeld tot wetenschappelijk onderzoeker.

Artikel 4 De examens

In de opleiding kunnen de volgende examens worden afgelegd:

- a. het propedeutisch examen als bedoeld in artikel 7.8 van de wet;
- b. het afsluitend (doctoraal) examen als bedoeld in artikel 7.20 van de wet.

PARAGRAAF 2 PROPEDEUSE

Artikel 5 Samenstelling

De propedeuse omvat het in de studiegids van de faculteit der psychologie 1998/1999 voor het reguliere propedeuse opgenomen onderwijsprogramma, waarvan de omschrijving moet worden geacht op deze plaats te zijn ingelast.

Artikel 5a Blokgebonden onderwijs

Het blokgebonden onderwijs omvat de volgende onderdelen (inclusief de bijbehorende practica en onderwijsbijeenvolgen; voor blok 1.5 en 1.6 bovendien inclusief twee uur proefpersoonverplichting) met de daarbij vermelde studielast:

- het blok 1.1 'Sociaal gedrag'	4 studiepunten
- het blok 1.2 'Ontwikkeling & groei'	4 studiepunten
- het blok 1.3 'Lichaam en gedrag'	4 studiepunten
- het blok 1.4 'Verschillen tussen mensen'	4 studiepunten
- het blok 1.5 'Waarnemen'	4 studiepunten
- het blok 1.6 'Menselijk kennen'	4 studiepunten
- het blok 1.7 'Geschiedenis en theorie van de psychologie'	4 studiepunten

Artikel 5b Niet-blokgebonden onderwijs

Het niet-blokgebonden onderwijs omvat de volgende onderdelen (inclusief de bijbehorende practica en onderwijsbijeenvolgen) met de daarbij vermelde studielast:

- computervaardigheidsonderwijs I	1 studiepunt
- statistiek Ia	3 studiepunten
- statistiek Ib	3 studiepunten
- methoden & technieken Ia	3 studiepunten
- methoden & technieken Ib	2 studiepunten
- schrijfonderwijs I: refereren en essay	2 studiepunten

Artikel 6 Het propedeutisch examen

1. Het propedeutisch examen psychologie bestaat uit:
 - a. het deelnemen aan de zeven bloktoetsen van het eerste studiejaar;
 - b. het deelnemen aan de practica en de daarbij behorende opdrachten behorende bij de blokken als bedoeld onder a;

- c. het deelnemen aan het niet-blokgebonden onderwijs alsmede de bijbehorende toetsen:
 - computervaardigheidsonderwijs I
 - statistiek Ia en Ib
 - methoden & technieken Ia en Ib
 - schrijfonderwijs I;
 - d. het deelnemen aan de onderwijsbijeenkomsten;
 - e. het deelnemen aan maximaal drie voortgangstoetsen psychologie;
 - f. het deelnemen aan vier uur proefpersoonverplichting.
2. De examencommissie stelt met inachtneming van deze regeling voor elk van de in lid 1 bedoelde examenonderdelen regels met betrekking tot de normering en beoordeling vast. Deze regels worden opgenomen in de Regels en Richtlijnen voor het propedeutisch examen psychologie van de faculteit der psychologie voor het studiejaar 1998/1999, verder te noemen Regels en Richtlijnen voor het propedeutisch examen. Deze Regels en Richtlijnen voor het propedeutisch examen worden bij aanvang van het studiejaar op duidelijke wijze aan de studenten bekend gemaakt.

PARAGRAAF 3 DOCTORAAL (POSTPROPEDEUSE)

Artikel 7 Samenstelling

De doctoraal omvat het in de studiegids van de faculteit der psychologie 1998/1999 voor het reguliere doctoraal opgenomen onderwijsprogramma, waarvan de omschrijving moet worden geacht op deze plaats te zijn ingelast.

PARAGRAAF 3.1 TWEDE STUDIEJAAR

Artikel 7a Blokgebonden onderwijs

Het blokgebonden onderwijs van het tweede studiejaar omvat de volgende onderdelen (inclusief de bijbehorende practica en onderwijsbijeenkomsten) met de daarbij vermelde studielast:

- het blok 2.1 'Evolutie en gedrag' 4 studiepunten
- het blok 2.2 'Psychopathologie' 4 studiepunten
- het blok 2.3 'Geheugen' 4 studiepunten
- het blok 2.4 'Taal' 4 studiepunten
- het blok 2.5 'Rekenen' 4 studiepunten
- het blok 2.6 'Problemen rond het bewustzijn' 4 studiepunten
- het blok 2.7: de student kiest één van de navolgende blokken:
 - oriëntatie cognitieve psychologie:
 - 2.7.A 'Het ontwerp van ons dagelijks leven' 4 studiepunten
 - oriëntatie biologische psychologie:
 - 2.7.B 'Cerebrale asymmetrie' 4 studiepunten

Artikel 7b Niet-blokgebonden onderwijs

Het niet-blokgebonden onderwijs omvat de volgende onderdelen (inclusief de bijbehorende practica en onderwijsbijeenkomsten) met de daarbij vermelde studielast:

- computervaardigheidsonderwijs II 3 studiepunten
- statistiek IIa 3 studiepunten
- statistiek IIb 2 studiepunten
- schrijfonderwijs IIa: presenteren en essay 3 studiepunten
- schrijfonderwijs IIb: Engels en essay 3 studiepunten

PARAGRAAF 3.2 DERDE EN VIERDE STUDIEJAAR

Artikel 8 Afstudeerrichtingen

Het derde en vierde studiejaar kennen twee verschillende afstudeerrichtingen naar keuze van de student:

- A. cognitieve psychologie
- B. biologische psychologie

PARAGRAAF 3.2.A AFSTUDEERRICHTING COGNITIEVE PSYCHOLOGIE

Artikel 9 Samenstelling

De afstudeerrichting ‘cognitieve psychologie’ omvat de volgende onderdelen met de daarbij vermelde studielast:

Artikel 9a Blokgebonden onderwijs jaar drie

Het blokgebonden onderwijs van het derde studiejaar (eerste semester) omvat de volgende onderdelen (inclusief de bijbehorende practica en onderwijsbijeenkomsten) met de daarbij vermelde studielast:

- het blok 3.1.A ‘Recht en redeneren’ 4 studiepunten
- het blok 3.2.A ‘Propaganda’ 4 studiepunten
- het blok 3.3.A ‘Werk’ 4 studiepunten

Artikel 9b Niet-blokgebonden onderwijs jaar drie (eerste semester)

- statistiek III 3 studiepunten
- computervaardigheidsonderwijs III 3 studiepunten
- schrijfonderwijs III: jaarwerkstuk 4 studiepunten

Artikel 10 Afstudeervarianten

De student met de afstudeerrichting ‘cognitieve psychologie’ dient een keuze te maken uit een van de onderstaande afstudeervarianten:

1. cognitieve ergonomie
2. onderwijspsychologie

Artikel 10a Cognitieve ergonomie

De afstudeervariant ‘cognitieve ergonomie’ omvat de volgende onderdelen (inclusief de bijbehorende practica en onderwijsbijeenkomsten) met de daarbij behorende studielast:

- het blok 3.4.1 ‘Informatie-ontwerp’ 5 studiepunten
- het blok 3.5.1 ‘Multimedia’ 5 studiepunten
- het blok 3.6.1 ‘Omgevingspsychologie’ 5 studiepunten
- het blok 3.7.1 ‘Mens-machine interactie’ 5 studiepunten

Artikel 10b Onderwijspsychologie

De afstudeervariant ‘onderwijspsychologie’ omvat de volgende onderdelen (inclusief de bijbehorende practica en onderwijsbijeenkomsten) met de daarbij behorende studielast:

- het blok 3.4.1 ‘Leren & onderwijs’ 5 studiepunten
- het blok 3.5.2 ‘Intellectuele en sociale ontwikkeling’ 5 studiepunten

- het blok 3.6.2 'Vaardigheden & technologie' 5 studiepunten
- het blok 3.7.2 'Beoordelen, testen & begeleiden' 5 studiepunten

Artikel 11 Blokgebonden onderwijs jaar vier

Het blokgebonden onderwijs van het vierde studiejaar omvat de volgende onderdelen:

- drie blokperioden keuze-onderwijs 15 studiepunten

Artikel 12 Stage en afstudeerwerkstuk

- goedgekeurde onderzoeksopzet 3 studiepunten
- stage-aftekening 12 studiepunten
- afstudeerwerkstuk 12 studiepunten

PARAGRAAF 3.2.B AFSTUDEERRICHTING BIOLOGISCHE PSYCHOLOGIE

Artikel 13 Samenstelling

De afstudeerrichting 'biologische psychologie' omvat de volgende onderdelen met de daarbij vermelde studielast:

Artikel 13a Blokgebonden onderwijs jaar drie

Het blokgebonden onderwijs van het derde studiejaar (eerste semester) omvat de volgende onderdelen (inclusief de bijbehorende practica en onderwijsbijeenvakkomsten) met de daarbij vermelde studielast:

- het blok 3.1.B 'Basale neurowetenschap' 4 studiepunten
- het blok 3.2.B 'Neurocognitie: theorie & methode' 4 studiepunten
- het blok 3.3.B 'Waarneming, voorstelling & hersenen' 4 studiepunten

Artikel 13b Niet-blokgebonden onderwijs jaar drie (eerste semester)

- statistiek III 3 studiepunten
- computervaardigheidsonderwijs III 3 studiepunten
- schrijfonderwijs III: jaarwerkstuk 4 studiepunten

Artikel 14 Afstudeervarianten

De student met afstudeerrichting 'biologische psychologie' dient een keuze te maken uit een van de onderstaande afstudeervarianten:

1. neuropsychologie
2. ontwikkelingspsychologie

Artikel 14a Neuropsychologie

De afstudeervariant 'neuropsychologie' omvat de volgende onderdelen (inclusief de bijbehorende practica en onderwijsbijeenvakkomsten) met de daarbij vermelde studielast:

- het blok 3.4.3 'Hersenletsel' 5 studiepunten
- het blok 3.5.3 'Gedragsstoornissen' 5 studiepunten
- het blok 3.6.3 'Activatie, arousal en psychofarmaca' 5 studiepunten
- het blok 3.7.3 'Neuropsychologie van de veroudering' 5 studiepunten

Artikel 14b Ontwikkelingspsychologie

De afstudeervariant ‘ontwikkelingspsychologie’ omvat de volgende onderdelen (inclusief de bijbehorende practica en onderwijsbijeenkomsten) met de daarbij vermelde studielast:

- het blok 3.4.4 ‘De baby’ 5 studiepunten
- het blok 3.5.4 ‘Waarneming, attentie & motorische ontwikkeling’ 5 studiepunten
- het blok 3.6.4 ‘Ontwikkeling van cognitie & taal’ 5 studiepunten
- het blok 3.7.4 ‘Sociaal-emotionele ontwikkeling’ 5 studiepunten

Artikel 15 Blokgebonden onderwijs jaar vier

Het blokgebonden onderwijs van het vierde studiejaar omvat de volgende onderdelen:

- drie blokperiodes keuze-onderwijs 15 studiepunten

Artikel 16 Stage en afstudeerwerkstuk

- goedgekeurde onderzoeksopzet 3 studiepunten
- stage-aftekening 12 studiepunten
- afstudeerwerkstuk 12 studiepunten

PARAGRAAF 3.3 Afstudeertraject psychopathologie

Artikel 17 Samenstelling

Het afstudeertraject ‘psychopathologie’ omvat de volgende onderdelen met de daarbij vermelde studielast:

Artikel 17a Blokgebonden onderwijs jaar drie

Het blokgebonden onderwijs van het derde studiejaar omvat de volgende onderdelen (inclusief de bijbehorende practica en onderwijsbijeenkomsten) met de daarbij vermeldestudielast:

- de blokken 3.1.A, 3.2.A, 3.3.A van de afstudeerrichting cognitieve psychologie (voor omschrijving: zie artikel 9a) óf 3.1.B, 3.2.B, 3.3.B van de afstudeerrichting biologische psychologie (voor omschrijving: zie artikel 13a)
- het blok 3.4.5 ‘Stemmingsstoornissen’ 5 studiepunten
- het blok 3.5.5 ‘Angst’ 5 studiepunten
- het blok 3.6.5 ‘Seksualiteit’ 5 studiepunten
- het blok 3.7.5 ‘Psychodiagnostiek’ 5 studiepunten

Artikel 17b Niet-blokgebonden onderwijs jaar drie (eerste semester)

- statistiek III 3 studiepunten
- computervaardigheidsonderwijs III 3 studiepunten
- schrijfonderwijs III: jaarwerkstuk 4 studiepunten

Artikel 18 Blokgebonden onderwijs jaar vier

Het blokgebonden onderwijs van het vierde studiejaar omvat de volgende onderdelen:

- drie blokperiodes keuze-onderwijs 15 studiepunten

Artikel 19 Stage en afstudeerwerkstuk

- goedgekeurde onderzoeksopzet	3 studiepunten
- stage-aftekening	12 studiepunten
- afstudeerwerkstuk	12 studiepunten

PARAGRAAF 3.4 HET DOCTORAAL (POSTPROPEDEUSE) EXAMEN

Artikel 20

1. Het doctoraalexamen psychologie bestaat uit:
 - a. het deelnemen aan 17 bloktoetsen in de doctoraalfase, te weten:
 - 7 blokken in het tweede studiejaar
 - 3 blokken van de gekozen afstudeerrichting
 - 4 blokken van de gekozen afstudeervariant
 - 3 keuzeblokken;
 - b. het deelnemen aan de practica en de daarbij behorende opdrachten behorende bij de blokken als bedoeld onder a;
 - c. het deelnemen aan het niet-blokgebonden onderwijs in jaar twee en drie alsmede de bijbehorende toetsen:
 - computervaardigheidsonderwijs II en III
 - statistiek IIa, IIb, III
 - schrijfonderwijs IIa, IIb, III;
 - d. het deelnemen aan de onderwijsbijeenkomsten in het tweede, derde en vierde studiejaar;
 - e. het maken van een onderzoeksopzet, het uitvoeren van de stage en het maken van het afstudeerwerkstuk;
 - f. het deelnemen aan 9 voortgangstoetsen psychologie.
2. In afwijking van het bepaalde in artikel 17, lid 1, bestaat het doctoraalexamen voor studenten die zijn toegelaten tot het vrijstellingenprogramma psychologie voor GGK studenten, uit:
 - a. het deelnemen aan zes bloktoetsen te weten:
 - drie blokken in de propedeuse (de blokken 1.5, 1.6 en 1.7)
 - drie afstudeerrichting-specifieke blokken; naar keuze de blokken van de afstudeerrichting cognitieve psychologie (de blokken 3.1.A, 3.2.A en 3.3.A) of van de afstudeerrichting biologische psychologie (de blokken 3.1.B, 3.2.B en 3.3.B);
 - b. het deelnemen aan de practica en de daarbij behorende opdrachten behorende bij de blokken als bedoeld onder a;
 - c. het deelnemen aan het computervaardigheidsonderwijs II, alsmede de bijbehorende toetsen;
 - d. het schrijven van een jaarwerkstuk;
 - e. het deelnemen aan de onderwijsbijeenkomsten van de blokken als bedoeld onder a;
 - f. voor het maken van een onderzoeksopzet, het uitvoeren van de stage en het maken van het afstudeerwerkstuk gecombineerd met GGK, is goedkeuring van de examencommissie van psychologie vereist;
 - g. het deelnemen aan drie voortgangstoetsen psychologie.
3. De examencommissie stelt met inachtneming van de onderwijs- en examenregeling voor elk van de bedoelde onderdelen regels met betrekking tot de normering en beoordeling vast. Deze regels worden opgenomen in de Regels en Richtlijnen voor het doctoraalexamen psychologie van de faculteit der psychologie voor het studiejaar 1998/1999, verder te noemen Regels en Richtlijnen voor het doctoraalexamen psychologie. Deze Regels en Richtlijnen voor het doctoraalexamen psychologie worden bij aanvang van het studiejaar op duidelijke wijze aan de studenten bekendgemaakt.

PARAGRAAF 4 TOETSEN; TENTAMINERING

Artikel 21 De voortgangstoets

1. De examencommissie kan bepalen dat, naast de tentamens op grond van artikel 7.10 lid 2 van de wet, het examen, zowel het propedeutisch als het doctoraal, een door haar te verrichten onderzoek omvat in de vorm van een voortgangstoetsing.
2. Iedere voortgangstoets psychologie bestaat uit vragen van het type juist/onjuist met vraagtekenoptie.
3. De voortgangstoets psychologie wordt driemaal per jaar op nader vast te stellen data afgenomen. Deze data worden bij aanvang van het studiejaar door het bureau onderwijs bekend gemaakt.
4. De samenstelling van elke voortgangstoets wordt door de examencommissie geregeld in de Regels en Richtlijnen voor het propedeutisch examen, respectievelijk voor het doctoraalexamen.
5. De vaststelling van de uitslag en de daarbij behorende normering van elke voortgangstoets worden door de examencommissie geregeld in de Regels en Richtlijnen voor het propedeutisch examen, respectievelijk voor het doctoraalexamen.
6. Studenten die niet hebben deelgenomen aan een voortgangstoets, zijn verplicht uiterlijk binnen één week na de datum waarop de voortgangstoets is afgenomen, aan de examencommissie schriftelijk mededeling te doen van de reden(en) van afwezigheid. De examencommissie besluit over de verontschuldigheid uiterlijk binnen twee weken na de datum waarop de voortgangstoets is afgenomen, op basis van de hiervoor genoemde schriftelijke mededeling.
7. De examencommissie bepaalt de beoordelingsprocedure, het aantal vragen en de categorieën van de vragen voor de voortgangstoets

Artikel 22 De bloктоetsen

1. In de propedeuse worden zeven bloктоetsen afgenomen naar aanleiding van de onderwerpen die in het bij die bloктоets behorende blok aan de orde zijn gesteld.
2. In de doctoraal fase worden maximaal zeventien bloктоetsen afgenomen naar aanleiding van de onderwerpen die in het bij die bloктоets behorende blok aan de orde zijn gesteld.
3. Voorwaarde voor het kunnen afleggen van bloктоetsen is, dat voldaan is aan de in artikel 26 opgenomen minimale deelname aan de onderwijsgroepen.
4. De samenstelling van de bloктоetsen zoals bedoeld in lid 1 en lid 2 geschiedt door de examinator (i.c. de blokcoördinator) die verantwoordelijk is voor het desbetreffende examenonderdeel, bij voorkeur in overleg met andere docenten die betrokken zijn bij het programma-onderdeel waarop de bloктоets betrekking heeft.
5. Voor zowel het propedeutisch examen als het doctoraalexamen geldt dat de bloктоets summatief is. De examencommissie stelt vast welke score minimaal vereist is om in aanmerking te komen voor een blokaftekening, waaruit blijkt dat voldaan is aan de gestelde eisen.
6. De bloктоetsen worden schriftelijk afgenomen. In de propedeuse bestaat de bloктоets òf uit geheel open vragen, òf uit een combinatie van open en juist-onjuist vragen. In dat laatste geval dienen minimaal 5 open vragen en 50 juist-onjuist vragen te worden gesteld. Beide delen wegen voor 50% in de uiteindelijke bloктоetsscore. In de doctoraal bestaat de bloктоets uit open vragen. De examencommissie is bevoegd in bijzondere omstandigheden een andere vorm toe te staan.
7. De vaststelling van de uitslag en de daarbij behorende normering van elke bloктоets worden door de examencommissie geregeld.

Artikel 23 Toetsen blokgebonden practica

1. Voor de propedeuse bepaalt de examencommissie voor de blokgebonden practica en de daarbij behorende toetsen de vorm en inhoud van de betreffende examenonderdelen, de data waarop ze worden afgenomen, alsmede de wijze waarop een aftekening kan worden verkregen.

2. Voor de doctoraal fase bepaalt de examencommissie voor de blokgebonden practica en de daarbij behorende toetsen de vorm en inhoud van de desbetreffende examenonderdelen, de data waarop ze worden afgenomen, alsmede de wijze waarop een aftekening kan worden verkregen.

Artikel 24 Toetsen niet-blokgebonden onderwijs

1. Voor de propedeuse bepaalt de examencommissie voor het niet-blokgebonden onderwijs en de daarbij behorende toetsen de vorm en inhoud van de betreffende examenonderdelen, de data waarop ze worden afgenomen, alsmede de wijze waarop een aftekening kan worden verkregen.
2. Voor de doctoraal fase bepaalt de examencommissie voor het niet-blokgebonden onderwijs en de daarbij behorende toetsen de vorm en inhoud van de desbetreffende examenonderdelen, de data waarop ze worden afgenomen, alsmede de wijze waarop een aftekening kan worden verkregen.

Artikel 25 Werkstukken

1. Voor het propedeutisch examen is verplicht:
 - het schrijven van een essay in het kader van het schrijfonderwijs I.
2. Voor het doctoraal examen is verplicht:
 - het schrijven van twee essays in het tweede jaar: één in het Nederlands (schrijfonderwijs IIa) en één in het Engels (schrijfonderwijs IIb);
 - het schrijven van een jaarwerkstuk in het derde jaar (schrijfonderwijs III) voordat de stage een aanvang neemt;
 - het schrijven van een onderzoeksvoorstel;
 - het schrijven van een afstudeerwerkstuk.
3. De examencommissie stelt de eisen vast waaraan de werkstukken moeten voldoen. Deze eisen worden bij aanvang van elk studiejaar aan de studenten bekendgemaakt.
4. De examencommissie bepaalt in welke gevallen een student de gelegenheid wordt geboden voor het geheel of gedeeltelijk herschrijven van een werkstuk

Artikel 26 Deelname aan de onderwijsgroepen

Het percentage van de verplichte minimale deelname aan de onderwijsgroepen bedraagt per blokperiode 85 procent. De examencommissie stelt vast op welke wijze de feitelijke deelname van iedere student aan het onderwijs wordt geregistreerd.

Artikel 27 Aftekening van blokken

1. Het in voldoende mate deelnemen aan de onderwijsbijeenkomsten en het met goed gevolg deelnemen aan de bloktoets en de practica (blokgebonden vaardigheidsonderwijs) wordt gehonoreerd met een aftekening van het desbetreffend blok. Een aftekening wordt verkregen nadat een examinerator of een niet tot de wetenschappelijke staf behorend lid van het personeel onder toezicht en verantwoordelijkheid van de examencommissie, heeft verklaard dat aan de eisen van dat onderdeel van het examen is voldaan. Voorwaarde voor het verkrijgen van een aftekening is dat de student heeft voldaan aan de toelatingseisen tot het desbetreffende examenonderdeel. De examencommissie kan, indien niet voldaan is aan de toelatingseisen, de beslissing van de examinerator herroepen.
2. In het geval dat de in lid 1 bedoelde functionaris twijfelt of aan de eisen voor aftekening van een blok of van de practica is voldaan, legt hij/zij dit ter beslissing voor aan de examencommissie.

Artikel 28 Stage

1. De examencommissie bepaalt in een stagereglement de eisen waaraan een stage naar aard en inhoud moet voldoen.

2. Alvorens met de stage te kunnen beginnen, dient te zijn voldaan aan:
 - een voldoende aftekening van methoden & technieken Ia en Ib;
 - een voldoende aftekening van statistiek Ia, Ib, IIa, IIb, III;
 - een voldoende aftekening van schrijfonderwijs III (jaarwerkstuk);
 - een voldoende aftekening voor de blokken van de afstudeerrichting (de blokperioden 3.1 t/m 3.3).
3. Het stagereglement is weergegeven in bijlage 6.

Artikel 29 Aangepaste vorm van de toetsen

Aan lichamelijk of zintuiglijk gehandicapte studenten wordt op verzoek van de desbetreffende studenten, de gelegenheid geboden de toetsen op een zoveel mogelijk aan hun handicap aangepaste wijze af te leggen. De examencommissie wint daartoe zonodig advies in alvorens te beslissen.

PARAGRAAF 5 UITSLAGBEPALING

Artikel 30 Vaststelling en bekendmaking uitslag van toetsen

De examencommissie stelt de uitslag van een toets vast binnen 20 werkdagen na de dag waarop de toets is afgelegd, en verschaft de administratie van de faculteit de nodige gegevens ten behoeve van de bekendmaking van de uitslag.

Artikel 31 Vaststelling en bekendmaking uitslag van examens

1. De student wordt regelmatig geïnformeerd of aan de vereisten voor het propedeutisch examen dan wel voor het doctoraalexamen is voldaan.
2. Aan de student die aan alle eisen voor het behalen van het propedeutisch examen heeft voldaan, wordt het propedeutisch examen toegekend, ten bewijze waarvan hem/haar het getuigschrift behorende bij het propedeutisch examen zal worden uitgereikt.
3. Aan de student die aan alle eisen voor het behalen van het doctoraalexamen heeft voldaan, wordt het doctoraalexamen toegekend, ten bewijze waarvan hem/haar het getuigschrift behorende bij het doctoraalexamen zal worden uitgereikt.

Artikel 32 Geldigheidsduur van examenonderdelen

1. De examenonderdelen van de propedeuse hebben een geldigheidsduur van twee jaar.
2. De examenonderdelen van de doctorale fase hebben een geldigheidsduur van vijf jaar.
3. Op verzoek van de student kan de examencommissie de geldigheidsduur zoals genoemd in het eerste en tweede lid verlengen.

Artikel 33 Fraude

1. In geval van geconstateerde fraude, waaronder in dit verband ook het plegen van plagiaat dient te worden begrepen, beslist de examencommissie over de te hanteren strafmaat. Bij het vaststellen van de strafmaat worden de ernst van het feit en de omstandigheden waaronder de fraude heeft plaatsgevonden, mede in beschouwing genomen.
2. In geval van een eerste vergrijp kan de frauderende student voor een periode van maximaal 12 maanden worden uitgesloten van deelname aan het onderwijs en aan examenonderdelen. Bij geconstateerde herhaling is de uiterste consequentie dat het recht op toelating tot het propedeutisch examen, respectievelijk het doctoraalexamen in z'n totaliteit komt te vervallen.
3. De examencommissie hanteert een regeling, de fraude richtlijn, bij zaken betreffende fraude.

Artikel 34 Inzagerecht

1. Van essays en werkstukken worden twee exemplaren aangeleverd waarvan, zo mogelijk, één in elektronische vorm (op schijf of via e-mail); de geprinte versie wordt na correctie, voorzien van kanttekeningen en beoordeling van de examinerator aan de student geretourneerd. Uiterlijk 20 werkdagen na de datum waarop het essay of werkstuk is ingeleverd, moet de uitslag van de beoordeling bekend zijn gemaakt.
2. Practicumverslagen worden aan de student, voorzien van beoordeling en met bijvoeging van een modelverslag, geretourneerd uiterlijk 20 werkdagen na de datum waarop het practicumverslag werd ingeleverd.
3. Binnen een termijn van 20 werkdagen, die aanvangt op de dag van de bekendmaking van de uitslag, kan degene die heeft deelgenomen aan een bloktoets, inzage verkrijgen in zijn beoordeelde werk op een door de coördinator nader vastgesteld tijdstip.
4. Bij inzage van een bloktoets is er een antwoordsleutel voorhanden.

PARAGRAAF 6 VRIJSTELLING

Artikel 35 Vrijstelling van toets

1. De examencommissie is bevoegd een examinandus voor bepaalde examenonderdelen geheel of gedeeltelijk vrijstelling te verlenen. Een daartoe strekkend verzoek dient uiterlijk zes weken voor aanvang van de activiteit waarop het examenonderdeel betrekking heeft, bij de examencommissie te worden ingediend. In de regel zal de examencommissie, alvorens een beslissing te nemen, eerst de voor het bewuste onderdeel verantwoordelijke docent(en) consulteren.
2. Voor die examenonderdelen waarvoor vrijstelling wordt verleend, worden geen studiepunten toegekend.

PARAGRAAF 7 AFLEGGEN VAN EXAMENS

Artikel 36 Volgorde toetsen

1. Examinandi zijn onvoorwaardelijk toelaatbaar tot de examenonderdelen behorende bij het doctoraalexamen, nadat zij voor het propedeutisch examen zijn geslaagd.
2. Examinandi zijn voorwaardelijk toegelaten tot de examenonderdelen behorende bij het doctoraalexamen aan de hand van de volgende criteria:
 - a. studenten die één blok uit de propedeuse niet hebben behaald zijn voorwaardelijk toelaatbaar tot alle blokken van het doctoraalexamen;
 - b. studenten die meer dan één blok uit de propedeuse niet hebben behaald zijn voorwaardelijk toelaatbaar tot onderdelen van het doctoraalexamen met dien verstande dat slechts toelating wordt verkregen tot die onderdelen die staan geprogrammeerd op tijdstippen welke niet overeenkomen met de tijdstippen waarop de onderdelen van de propedeuse waarvoor de student is gezakt c.q. niet geslaagd, staan geprogrammeerd.
3. Aan het computervaardigheidsonderwijs III kan niet eerder worden deelgenomen dan nadat van het computervaardigheidsonderwijs II voldaan is aan de volgende eisen:
 - aftekening van de aanwezigheidsverplichting;
 - aftekening van de opdrachten behorende bij het onderdeel.
4. De eerste drie blokken van het derde jaar beslaan de twee afstudeerrichtingen cognitieve psychologie en biologische psychologie. De afstudeerrichting cognitieve psychologie is specifiek voorbereidend voor de afstudeervarianten: cognitieve ergonomie, onderwijspsychologie en psychopathologie. De afstudeerrichting biologische psychologie is specifiek voorbereidend voor de afstudeervarianten: ontwikkelingspsychologie, neuropsychologie en psychopathologie.

Om te kunnen afstuderen in één van bovengenoemde afstudeerrichtingen is het noodzakelijk dat een aftekening is behaald voor de blokken van een bij een afstudeerrichting behorende afstudeervariant.

5. Voor studenten die tijdens het volgen van blokken behorende bij een afstudeerrichting (de blokperioden 3.1 t/m 3.3) willen overstappen naar de andere afstudeerrichting geldt de volgende regeling:
 - het is toegestaan met behoud van examenpunten over te stappen naar de andere afstudeerrichting, indien men niet meer dan één blok bij de andere afstudeerrichting heeft gevolgd. Dit betekent dat men van de afstudeerrichting waarvoor men uiteindelijk kiest tenminste twee blokperioden moet hebben gevolgd.
6. Aan de stage kan niet eerder worden deelgenomen dan nadat is voldaan aan de volgende eisen:
 - aftekening van methoden & technieken Ia en Ib;
 - aftekening van statistiek Ia, Ib, IIa, IIb, III;
 - aftekening van schrijfonderwijs III (jaarwerkstuk);
 - aftekening voor de blokken van de afstudeerrichting (de blokperioden 3.1 t/m 3.3).

Artikel 37 Tijdvakken en frequentie toetsen

Tot het afleggen van toetsen wordt tenminste één keer per studiejaar de gelegenheid gegeven indien het bijbehorend onderwijs in dat bepaalde jaar is gegeven.

Artikel 38 Herkansing/extra opdracht

1. Voor elke bloktoets waarvoor de student een onvoldoende heeft behaald worden twee herkansingen aangeboden: één gedurende het studiejaar en één extra herkansingsronde net voor aanvang van het volgende studiejaar.
2. Voor de overige toetsen waarvoor een student een onvoldoende heeft behaald wordt één herkansing aangeboden.
3. In afwijking van het bepaalde in lid 2 wordt bij een onvoldoende voortgangs-toetsscore een opdracht verstrekt.
4. Voor een onvoldoende waardering voor een practicum of werkstuk wordt één extra opdracht aangeboden.

PARAGRAAF 8 COLLOQUIUM DOCTUM

Artikel 39 Colloquium doctum

1. Bij het toelatingsonderzoek, als bedoeld in artikel 7.29 van de wet, worden de volgende eisen gesteld:
 - a. voldoende beheersing van de Nederlandse taal en schrijfvaardigheid;
 - b. kennis van VWO-wiskunde A;
 - c. receptieve beheersing van de Engelse taal.
 - d. Het toelatingsonderzoek wordt afgenomen door een door het instellingsbestuur in te stellen commissie, de colloquium doctum commissie.
3. Er is een 'Regeling voor het colloquium doctum', alsmede een beoordelingsreglement. Gegadigden die via de colloquium doctum regeling toelating verlangen tot de studie psychologie, kunnen de reglementen en het aanmeldingsformulier via de medewerker voorlichting en werving van de faculteit der psychologie bemachtigen.

PARAGRAAF 9 STUDIEVOORTGANG

Artikel 40 Voortgang; advies

1. Het dagelijks bestuur draagt zorg voor een zodanige registratie van de studieresultaten dat tenminste eenmaal per kwartaal aan elke student een overzicht kan worden gegeven van de door hem/haar behaalde resultaten in relatie tot het onderwijs- en examenprogramma van de opleiding.
2. Het dagelijks bestuur draagt zorg voor studiebegeleiding van de studenten, die voor de opleiding zijn ingeschreven, mede ten behoeve van hun oriëntatie op de mogelijke studiewegen in en buiten de opleiding.
3. De examencommissie brengt iedere student aan het eind van diens eerste jaar van inschrijving voor de propedeutische fase advies uit over de voortzetting van zijn studie binnen of buiten de opleiding.

PARAGRAAF 10 SLOT- EN INVOERINGSBEPALINGEN

Artikel 41 Wijziging

1. Wijzigingen van deze regeling worden door de raad, de examencommissie en de opleidingscommissie gehoord, bij afzonderlijk besluit vastgelegd.
2. Geen wijzigingen vinden plaats die van toepassing zijn op het lopende studiejaar, enzij de belangen van de studenten daardoor redelijkerwijs niet worden geschaad.
3. Wijzigingen kunnen voorts niet ten nadele van de studenten van invloed zijn op:
 - de goedkeuring, die krachtens deze regeling op verzoek van de student ten aanzien van keuzeblokken is verkregen;
 - elke andere beslissing, die krachtens deze regeling door de examencommissie is genomen ten aanzien van een student.

Artikel 42 Bekendmaking

Het dagelijks bestuur draagt zorg voor de bekendmaking van het Onderwijs- en Examenreglement, van de Regels en Richtlijnen, alsmede van wijzigingen die in de loop van het studiejaar worden vastgesteld.

Artikel 43 Bevoegdheden

De in deze regeling genoemde bevoegdheden van de examencommissie kan de examencommissie mandateren aan haar voorzitter of aan een ander lid van de commissie dat examenbevoegd is.

Artikel 44 Onvoorziene gevallen

In de gevallen waarin dit reglement niet voorziet, beslist de examencommissie, tenzij het een bevoegdheid van het faculteitsbestuur betreft. Het besluit is gemotiveerd. Van het besluit wordt mededeling gedaan aan het faculteitsbestuur, zonedig voorzien van een voorstel tot wijziging van dit reglement.

Artikel 45 Deficiënties

Studenten met een deficiënte vooropleiding worden in de gelegenheid gesteld de verschillende examenonderdelen af te leggen. De examencommissie bepaalt de uitslag van het propedeutisch examen echter pas, nadat de deficiënties zijn weggewerkt.

Artikel 46 Bekendmaking toetsdata

Bekendmaking van de datum waarop en de plaats waar de verschillende examenonderdelen kunnen worden afgelegd, geschiedt via het blokboek en/of de onderwijsagenda (mededelingenrubriek Observant) en/of het daarvoor bestemde mededelingenbord, uiterlijk vier weken tevoren.

Artikel 47 Beroep

Bij de mededeling van de uitslag die studenten behalen voor (onderdelen van) toetsen, wijst de examencommissie op het inzagerecht, op de mogelijkheid tegen de beslissing beroep in te stellen bij het College van Beroep voor de Examens als bedoeld in artikel 7.60 van de wet, en op de termijn waarbinnen dit beroep moet worden ingesteld.

Artikel 48 Inwerkingtreding

Deze regeling treedt in werking op 1 september 1998.

Aldus vastgesteld door de raad van de faculteit der psychologie in haar vergadering van 14 mei 1998.

BIJLAGE 1 OVERGANGSREGELINGEN

1. Het in paragraaf 2 gestelde ten aanzien van de inrichting en omvang van het propedeutisch examen psychologie is van toepassing voor studenten die in het studiejaar 1998/1999 met de propedeuse een aanvang maken. Voor studenten die vóór 1 augustus 1998 met de propedeuse zijn begonnen, blijven in principe de op dat moment vigerende regels van kracht voorzover zij inpasbaar zijn binnen de huidige wettelijke regelgeving.
2. Het in paragraaf 3 gestelde ten aanzien van de inrichting en omvang van het doctoraalexamen psychologie is uitsluitend van toepassing voor studenten die in het studiejaar 1998/1999 met de doctoraalfase een aanvang maken.
3. In voorkomende gevallen waarin het 'oude' examenreglement zich niet laat inpassen in de huidige wettelijke regeling, beslist de examencommissie. Het besluit wordt gemotiveerd aan betrokkenen medegedeeld.

BIJLAGE 2 HARDHEIDSCLAUSULE

De examencommissie heeft het recht om in individuele gevallen op verzoek van de student(e) af te wijken van het in het reglement bepaalde, indien een strikte toepassing van de regels zou leiden tot onbillijkheid en/of onredelijkheid. Bij haar beoordeling van individuele gevallen gaat de examencommissie uit van het algemeen geldende rechtsprincipe dat het gelijke gelijk en het ongelijke ongelijk behandeld dient te worden. De examencommissie hanteert hierbij als ontvankelijkheids criterium het zogenaamde overmachtsprincipe.

5.2 REGELS EN RICHTLIJNEN VOOR HET PROPEDEUTISCH EXAMEN

Regels en Richtlijnen voor het propedeutisch examen psychologie, zoals bedoeld in artikel 7.12 lid 4 van de Wet op het Hoger Onderwijs en Wetenschappelijk Onderzoek (WHW) (1992), voor het studiejaar 1998/1999, vastgesteld door de examencommissie van de opleiding psychologie van de Universiteit Maastricht.

Artikel 1 Examencommissie

Het propedeutisch examen wordt afgenomen door de examencommissie psychologie. De examencommissie draagt zorg voor de uitvoering van de regeling voor het propedeutisch examen en zijn onderdelen, rekening houdend met de wet en met de onderwijs- en examenregeling over de inrichting en omvang van de examens van de opleiding psychologie van de faculteit der psychologie. De examencommissie wijst examinatoren aan die namens de examencommissie bevoegd zijn tentamens af te nemen. In voorkomende gevallen kan de examencommissie beslissingen van examinatoren vernietigen en opnieuw een beslissing nemen. Dit geldt in het bijzonder wanneer de student niet heeft voldaan aan de toelatingseisen tot het afgelegde examenonderdeel.

Artikel 2 Samenstelling van het propedeutisch examen

Het propedeutisch examen bestaat uit de onderdelen:

- a. het deelnemen aan drie voortgangstoetsen psychologie;
- b. het deelnemen aan zeven bloктоetsen;
- c. het deelnemen aan de blokgebonden practica en de daarbij behorende opdrachten;
- d. het deelnemen aan de onderwijsbijeenkomsten;
- e. Het deelnemen aan de proefpersoonverplichting;
- f. het deelnemen aan het niet-blokgebonden onderwijs, alsmede aan de bij dit onderwijs behorende toetsen:
 - computervaardigheidsonderwijs I;
 - statistiek Ia en Ib;
 - methoden en technieken Ia en Ib;
 - schrijfonderwijs I.

Artikel 3 Aftekeningen

lid 1: Voortgangstoetsen (VGT)

Een aftekening wordt toegekend op grond van een voldoende eindscore voor de drie voortgangstoetsen die gedurende het propedeutisch jaar worden afgenomen. Deze eindscore wordt voor elke student als volgt berekend:

- iedere voortgangstoets resulteert in een score op de volgende schaal:

onvoldoende	= 'o' =	1 VGT-punt
twijfelachtig	= 't' =	2 VGT-punten
voldoende	= 'v' =	3 VGT-punten
goed	= 'g' =	4 VGT-punten
- de behaalde VGT- punten worden gesommeerd, waarbij de resultaten van de drie toetsen worden gewogen als 1:2:2. Derhalve kunnen maximaal twintig en minimaal vijf VGT-punten worden gescoord;
- een VGT-eindscore in het bereik van dertien tot en met twintig punten geldt als een voldoende eindscore en levert dus een aftekening op. Een eindscore in het bereik van vijf tot en met twaalf VGT-punten geldt als een onvoldoende eindscore;
- studenten die naar het oordeel van de examencommissie zonder verschoonbare reden afwezig zijn bij een voortgangstoets, worden geacht aan de desbetreffende toets niet deelgenomen te hebben. Studenten die met instemming van de examencommissie afwezig zijn, ontvangen voor de desbetreffende toets één VGT-punt.

De globale samenstelling van iedere voortgangstoets is weergegeven in bijlage 1.

Beoordeling en punttoekenning per toets geschieden volgens de daartoe door de examencommissie vastgestelde regels. Deze regels zijn weergegeven in bijlage 2.

lid 2: Blokgebonden toetsen

Voor elk van de blokken geldt dat een student een aftekening verkrijgt indien voldaan is aan elk van de volgende eisen:

- a. toelaatbaarheid tot de bloктоetsen; de student moet bij minimaal 85% van de onderwijsbijeenkomsten aanwezig zijn geweest om aan de toets te mogen deelnemen. Indien niet aan de aanwezigheidsplicht is voldaan, is de student voorwaardelijk toegelaten tot de bloктоets. Binnen twee weken na afloop van het blok dient de student in dat geval schriftelijk aan de blokcoördinator toe te lichten, waarom meer dan het

toegestane aantal onderwijsbijeenkomsten zijn gemist. Indien een student een naar het oordeel van de blokcoördinator verschoonbare reden heeft voor het niet hebben voldaan aan het aanwezigheidspercentage, wordt hem/haar een vervangende opdracht verstrekt welke in verhouding staat tot de gemiste onderwijsbijeenkomsten. De student dient binnen 5 weken de gemaakte opdracht te hebben ingeleverd bij de betreffende blokcoördinator. Bij voldoende aftekening van deze vervangende opdracht zal de voorwaardelijke bloktoets geldig worden verklaard. Naast toelaatbaarheid tot de bloktoets moet de student toelaatbaar zijn tot het propedeutisch examen;

- b. een voldoende beoordeling voor de practica;
- c. minimaal een voldoende beoordeling voor de afsluitende bloktoets.

Iedere bloktoets resulteert in een score op de tien-puntsschaal. Een blokbeoordeling van een vijf kan gecompenseerd worden door een blokbeoordeling van een acht. Compensatie is mogelijk voor maximaal één onvoldoende blokbeoordeling met een vijf. Een blokbeoordeling van een vier of lager is niet compenseerbaar. Aftekening van onvoldoende beoordeelde blokken via compensatie vindt alleen plaats indien voldaan is aan de aanwezigheidseis.

lid 3: Statistiek Ia en Ib (zie ook bijlage 3)

Voor de onderdelen 'statistiek Ia en Ib' geldt dat een aftekening verkregen wordt als voldaan is aan elk van de volgende eisen:

- a. de student moet bij minimaal 85% van de bijbehorende groepsbijeenkomsten aanwezig zijn geweest. Een student die niet heeft voldaan aan de aanwezigheidseis dient binnen twee weken de coördinator schriftelijk de reden(en) van afwezigheid toe te lichten. Indien de student een naar het oordeel van de coördinator verschoonbare reden heeft voor het niet hebben voldaan aan het aanwezigheidspercentage, krijgt hij/zij een extra opdracht, die binnen 5 weken dient te worden ingeleverd;
- b. een voldoende beoordeling voor eventuele praktische oefeningen behorende bij het onderdeel;
- c. minimaal een voldoende beoordeling voor de afsluitende toets.

lid 4: Methoden & Technieken (M&T) Ia en Ib (zie ook bijlage 4)

Voor de onderdelen 'M&T Ia en Ib' geldt dat een aftekening verkregen wordt als voldaan is aan elk van de volgende eisen:

- a. de student moet bij minimaal 85% van de bijbehorende groepsbijeenkomsten aanwezig zijn geweest. Een student die niet heeft voldaan aan de aanwezigheidseis dient binnen twee weken de coördinator schriftelijk een toelichting te geven over de reden(en) van afwezigheid. Indien de student een naar het oordeel van de coördinator verschoonbare reden heeft voor het niet hebben voldaan aan het aanwezigheidspercentage, krijgt hij/zij een extra opdracht, die binnen 5 weken dient te worden ingeleverd;
- b. een voldoende beoordeling voor eventuele praktische oefeningen behorende bij het onderdeel;
- c. minimaal een voldoende beoordeling voor de afsluitende toets.

lid 5: Schrijfonderwijs I

Voor het onderdeel 'schrijfonderwijs I' geldt dat een aftekening wordt verkregen als voldaan is aan de volgende eisen:

- a. de student dient aanwezig te zijn bij de bijeenkomst die gewijd is aan het refereren van eigen en andermans essay. Een student die niet heeft voldaan aan de aanwezigheidseis dient binnen twee weken de coördinator schriftelijk een toelichting te geven over de reden(en) van afwezigheid. Indien de student een naar het oordeel van de coördinator verschoonbare reden heeft voor het niet hebben voldaan aan het aanwezigheidspercentage, krijgt hij/zij een extra opdracht, die binnen 5 weken dient te worden ingeleverd;
- b. minimaal een voldoende beoordeling van het essay;
- c. de beoordeling heeft betrekking op zowel de vorm als de inhoud van het werkstuk;
- d. een student die verzaakt een essay tijdig en conform de vastgestelde richtlijnen in te leveren, krijgt geen beoordeling.

De desbetreffende eisen worden bij aanvang van het onderdeel door de verantwoordelijke docent bekend gemaakt.

lid 6: Computervaardigheidsonderwijs I

Voor het onderdeel 'computervaardigheidsonderwijs I' geldt dat een aftekening verkregen wordt als voldaan is aan elk van de volgende eisen:

- a. de student moet bij minimaal 100% van de bijbehorende groepsbijeenkomsten aanwezig zijn geweest. Een student die niet heeft voldaan aan de aanwezigheidseis dient binnen twee weken de coördinator schriftelijk een toelichting te geven over de reden(en) van afwezigheid. Indien de student een naar het oordeel van de coördinator verschoonbare reden heeft voor het niet hebben voldaan aan het aanwezigheidspercentage, krijgt hij/zij een extra opdracht, die binnen 5 weken dient te worden ingeleverd;
- b. een voldoende beoordeling voor eventuele praktische oefeningen behorende bij het onderdeel;
- c. minimaal een voldoende beoordeling voor de afsluitende toets.

lid 7: Proefpersoonverplichting

Voor het onderdeel 'proefpersoonverplichting' geldt dat een aftekening verkregen wordt als voldaan is aan elk van de volgende eisen:

- a. de student moet zowel in blok 1.5 als in blok 1.6 voldoen aan twee uur proefpersoonverplichting;
- b. in het geval een student binnen bovengenoemde blokperioden niet heeft kunnen voldoen aan in totaal vier uur proefpersoonverplichting, kan de zevende blokperiode benut worden om alsnog te voldoen aan de proefpersoonverplichting.

Artikel 4 Deelnameverplichting

1. Voor elk studiejaar geldt een deelnameverplichting aan drie voortgangstoetsen psychologie.
2. Voor de blokgebonden practica geldt een deelnameverplichting van 100%.
3. Met betrekking tot de onderwijsbijeenkomsten geldt een deelnameverplichting van 85% per blok:
 - op een totaal van 12 bijeenkomsten: tenminste 10 bijeenkomsten;
 - op een totaal van 11 of 10 bijeenkomsten: tenminste 9 bijeenkomsten;
 - op een totaal van 9 bijeenkomsten: tenminste 8 bijeenkomsten;
 - op een totaal van 8 bijeenkomsten: tenminste 7 bijeenkomsten;
 - op een totaal van 7 bijeenkomsten: tenminste 6 bijeenkomsten;
 - op een totaal van 6 bijeenkomsten: tenminste 5 bijeenkomsten.
5. Met betrekking tot de groepsbijeenkomsten van het niet-blokgebonden onderwijs (statistiek Ia en Ib, computervaardigheidsonderwijs I en methoden & technieken Ia en Ib) geldt een deelnameverplichting van 85% per onderdeel:
 - op een totaal van 18 bijeenkomsten: tenminste 15 bijeenkomsten;
 - op een totaal van 17 of 16 bijeenkomsten: tenminste 14 bijeenkomsten;
 - op een totaal van 15 bijeenkomsten: tenminste 13 bijeenkomsten;
 - op een totaal van 14 bijeenkomsten: tenminste 12 bijeenkomsten;
 - op een totaal van 13 bijeenkomsten: tenminste 11 bijeenkomsten.
6. De deelname aan de praktische oefeningen en de onderwijsbijeenkomsten wordt per onderwijsgroep op een formulier geregistreerd.
7. Wanneer een student niet heeft voldaan aan de deelnameverplichting, en de afwezigheid naar het oordeel van de examencommissie niet verontschuldikbaar is, wordt het desbetreffende blok, de praktische oefening, het onderdeel van het niet-blokgebonden onderwijs of de voortgangstoets, niet afgetekend.

Artikel 5 Eisen propedeutisch examen

Toekenning van het propedeutisch examen en het bij dit examen behorende getuigschrift vindt plaats, wanneer aftekeningen zijn behaald voor alle in artikel 2 genoemde examenonderdelen:

1. deelname aan drie voortgangstoetsen psychologie met minimaal een voldoende eindscore (13 VGT-punten);
2. minimaal een voldoende voor elk van de toetsen van het blokgebonden onderwijs.
Een vijf kan worden gecompenseerd door een acht. Deze compensatieregeling kan slechts eenmaal worden toegepast;
3. minimaal een voldoende voor elk van de onderstaande onderdelen van het niet-blokgebonden onderwijs:

- computervaardigheidsonderwijs I
 - statistiek Ia en Ib
 - methoden en technieken Ia en Ib
 - schrijfonderwijs I;
4. een aftekening hebben verkregen voor alle praktische oefeningen die deel uitmaken van het blokgebonden en het niet-blokgebonden onderwijs;
 5. voldaan hebben aan vier uur proefpersoonverplichting.

Artikel 6 Herkansingsregeling

Voor studenten die in eerste instantie niet voor een onderdeel van het propedeutisch examen zijn geslaagd, gelden de volgende herkansingsregelingen.

De desbetreffende herkansingen staan uitsluitend open voor studenten die hebben voldaan aan de aanwezigheidsplicht.

lid 1: Onderwijsblokken

Aan de student die voor een onderwijsblok een onvoldoende heeft behaald wordt in dat studiejaar één herkansing aangeboden. Een cijfer groter of gelijk zes wordt niet herkanst. Bij herkansingen geldt het hoogste cijfer.

lid 2: Blokgebonden practica

Aan de student die voor een vaardigheidsoefening of practicum een onvoldoende heeft behaald wordt in dat studiejaar één extra opdracht aangeboden.

lid 3: Niet-blokgebonden onderwijs

Voor ieder onderdeel van het niet-blokgebonden onderwijs geldt dat één herkansingsmogelijkheid wordt geboden in dat desbetreffende studiejaar, met dien verstande dat een cijfer groter of gelijk zes niet wordt herkanst. Voor de onderdelen 'statistiek Ia en Ib' en 'methoden en technieken Ia en Ib' bestaat de herkansing uit een toets. Voor de onderdelen 'computervaardigheidsonderwijs I' en 'schrijfonderwijs I' bestaat de herkansing uit een extra opdracht.

lid 4: Voortgangstoetsen

Studenten die voor het onderdeel voortgangstoetsen geen voldoende eindscore (13 punten) hebben behaald, dienen één of meer extra werkstuk(ken) te maken handelend over onderwerpen op die terreinen van de psychologie dat blijkt de voortgangstoetsen het minst beheerst wordt. De examencommissie stelt het onderwerp van het werkstuk vast. Het aantal werkstukken is afhankelijk van de eindscore:

- bij een eindscore van 11-12 VGT-punten dient één werkstuk te worden gemaakt van 2000 woorden (5 A4);
- bij een eindscore van 8-10 VGT-punten dient één werkstuk te worden gemaakt met een omvang van 3200 woorden (8 A4);
- bij een eindscore van 5-7 VGT-punten dienen twee werkstukken te worden gemaakt met voor elk werkstuk een omvang van 2000 woorden (5A4).

Een voldoende beoordeling van ieder werkstuk leidt tot aftekening voor het onderdeel voortgangstoets.

Artikel 7 Vrijstellingen

1. Een verzoek tot vrijstelling van het afleggen van een examen of een examenonderdeel op grond van het bepaalde bij of krachtens de wet wordt ingediend bij de examencommissie. Bij het verzoek dienen schriftelijke bewijsstukken te worden overlegd die het verzoek kunnen schragen.
2. De examencommissie neemt een gemotiveerde beslissing binnen één maand na ontvangst van het verzoek. De examencommissie kan besluiten de termijn van 30 dagen te verlengen met een door haar te bepalen termijn. De student wordt het besluit schriftelijk medegedeeld.

Artikel 8 Toelating tot de doctoraalfase

Voor de propedeuse-studenten worden met het oog op de toelating tot (onderdelen van) het doctoraalexamen psychologie de volgende criteria gehanteerd:

lid 1: Onvoorwaardelijke toelating

Indien de student voor elk onderdeel van het propedeutisch examen een voldoende heeft behaald. Daarnaast dient de student te hebben deelgenomen aan drie voortgangstoetsen psychologie.

lid 2: Voorwaardelijke toelating

- a. studenten die één blok niet hebben behaald zijn toelaatbaar tot alle onderdelen van het doctoraalexamen. Zij kunnen door middel van het dubbel volgen van onderwijsblokken, de opgelopen achterstand inlopen;
- b. studenten die meer dan één blok niet hebben behaald zijn toelaatbaar tot onderdelen van het doctoraalexamen met dien verstande dat slechts toelating wordt verkregen tot die onderdelen die staan geprogrammeerd op tijdstippen welke niet overeenkomen met de tijdstippen waarop de onderdelen van de propedeuse waarvoor de student is gezakt c.q. niet geslaagd, staan geprogrammeerd.
Een voorbeeld maakt dit duidelijk. Wanneer een student is gezakt c.q. niet geslaagd voor het tweede, vierde en vijfde blok, is de student toelaatbaar tot doctoraalblokken die staan geprogrammeerd in de eerste, derde, zesde en zevende blokperiode (en dus niet aan de doctoraalblokken in de tweede, vierde en vijfde periode). Ook mag de student niet deelnemen aan de blokgebonden practica die in die perioden staan geprogrammeerd;
- c. voor de gevolgen van ontbrekende aftekeningen van het niet-blokgebonden onderwijs gelden individuele regelingen afhankelijk van de aard van de ontbrekende aftekening;
- d. het recht op voorwaardelijke toelating vervalt na één jaar. Het recht op onvoorwaardelijke toelating wordt alsnog verworven, zodra de resterende deficiënties zijn weggewerkt.

Artikel 9 Wijzigingen

Wijzigingen van deze Regels en Richtlijnen, die van toepassing zijn op het studiejaar 1998/1999, vinden niet plaats, tenzij de belangen van de studenten hierdoor redelijkerwijs niet worden geschaad.

Artikel 10 Uitvoering en inwerkingtreding

1. In de gevallen waarin de Regels en Richtlijnen niet voorzien, beslist de examencommissie.
 2. Deze Regels en Richtlijnen treden in werking met ingang van 1 augustus 1998.
- Aldus vastgesteld door de examencommissie psychologie in haar vergadering van 7 mei 1998.

BIJLAGEN

- Bijlage 1 Samenstelling van de voortgangstoets
- Bijlage 2 Beoordelingsprocedure voortgangstoets
- Bijlage 3 Procedure aftekening statistiek Ia en IIb
- Bijlage 4 Procedure aftekening methoden & technieken Ia en IIb
- Bijlage 5 Fraude richtlijn

BIJLAGE 1 SAMENSTELLING VAN DE VOORTGANGSTOETS

Iedere voortgangstoets bestaat in principe uit 220 vragen. Uit het totale bestand dient iedere student ter beantwoording die vragen te selecteren welke appelleren aan haar of zijn individuele domein van kennis en interesse. De vragen in de toets zijn volgens een vaste sleutel verdeeld over achttien veld- en vakdisciplines die

samen borg staan voor een representatieve afspiegeling van de inhoud van de opleiding Psychologie. De bijbehorende blauwdruk is als volgt samengesteld:

Specificaties	Aantal items
Evolutie, genetica en sociobiologie	10
Grondslagen en geschiedenis	15
Human factors	10
Informatica en kunstmatige intelligentie	15
Kennis en denken	10
Klinische psychologie en psychopathologie	15
Leren en geheugen	15
Methodologie en statistiek	15
Motivatie, emotie, aandacht en bewustzijn	10
Neuroanatomie	15
Neurochemie en psychofarmacologie	15
Neurofysiologie en psychofysiologie	15
Neuropsychologie	10
Onderwijs en vaardigheden	10
Ontwikkelingspsychologie	10
Sociale- en persoonlijkheidspsychologie	10
Taal	10
Waarnemen en handelen	10

BIJLAGE 2 BEOORDELINGSPROCEDURE VOORTGANGSTOETS

1. Vaststellen van de referentiegroep

Op basis van de studiefase waarin men zich bevindt, worden alle deelnemers verdeeld over vier verschillende referentiegroepen: jaargroep 1, jaargroep 2, jaargroep 3 en jaargroep 4.

2. Berekening van de individuele (G-F)-score

Elke voortgangstoets resulteert voor iedere student allereerst in een 'ruwe' score. Dit is de zogenaamde '(goed min fout)'-score of (G-F)-score. De (G-F)-score wordt als volgt berekend, uitgaande van de goedgekeurde items in de toets:

$$\frac{[(\text{aantal correct beantwoorde items}) - (\text{aantal niet-correct beantwoorde items})]}{\text{totaal aantal goedgekeurde items in de VGT}}$$

De met een '?' beantwoorde items (= 'weet niet') en de onbeantwoorde items (= 'niet bekeken') worden dus niet in beschouwing genomen bij de berekening van de individuele (G-F)-score. Aan elk van de items uit de toets wordt bij het berekenen van de (G-F)-score een identiek gewicht toegekend. Het aantal goedgekeurde items wordt vastgesteld na het uitvoeren van een voorlopige item-analyse en na het verwerken van de commentaren op de toets. Het bereik van de individuele (G-F)-scores loopt van 0 -100%. Bijvoorbeeld voortgangstoets oorspronkelijk bestaande uit 220 items: 20 items zijn verwijderd; beantwoording van de resterende 200 items door student A: 61 correct, 29 niet-correct, 110 'vraagteken' of 'weet niet'; (G-F)-score = $[(61 - 29)/200] \times 100\% = 16\%$.

3. Relateren van de individuele (G-F)-scores aan de verdeling van (G-F)-scores binnen de referentiegroep

Door middel van relatieve normering wordt vervolgens voor elke student de individuele (G-F)-score getransformeerd naar een bijbehorende puntenscore. De procedure is voor een willekeurige student als volgt:

- allereerst wordt de relevante referentiegroep vastgesteld;
- vervolgens wordt de individuele (G-F)-score gerelateerd aan de verdeling van (G-F)-scores van alle studenten behorende bij de referentiegroep: voor iedere score wordt de bijbehorende percentiel-waarde (P) bepaald. Dit is een cijfer dat aangeeft hoeveel procent van de studenten uit de referentiegroep een lagere (G-F)-score heeft behaald dan de desbetreffende student;
- afhankelijk van de percentiel-zone waartoe de berekende percentiel-waarde behoort, worden vervolgens VGT-punten toegekend:
0% < P 15 % = 'o' = 1 punt
15% < P 30% = 't' = 2 punten
30% < P 80% = 'v' = 3 punten
80% < P 100% = 'g' = 4 punten

Met andere woorden, de 20% studenten met de hoogste score verkrijgen vier VGT-punten, de daaropvolgende 50% drie VGT-punten, de daaropvolgende 15% twee VGT-punten en de overige 15% één VGT-punt.

BIJLAGE 3 PROCEDURE AFTEKENING STATISTIEK IA EN IB

1. Voor elk van de onderdelen 'statistiek Ia en Ib' geldt dat een aftekening kan worden verkregen op grond van:
 - a. een voldoende eindscore voor beide onderdelen;
 - b. participatie aan tenminste 85% van de groepsbijeenkomsten.
2. Elk van beide onderdelen bestaat uit twee deoltoetsen.
3. Aftekening van het onderwijsprogramma voor het betreffende onderdeel wordt bepaald aan de hand van een eindscore; deze eindscore wordt berekend op basis van het gemiddelde van de gesommeerde scores op de twee deoltoetsen. Aan alle toetsen wordt een gelijk gewicht toegekend. De uitslag van de eindscore wordt uitgedrukt op een tienpuntsschaal.
4. Voor elk van beide onderdelen geldt dat er één herkansingstoets is.

BIJLAGE 4 PROCEDURE AFTEKENING METHODEN & TECHNIKEN IA EN IB

1. Voor het onderdeel 'methoden & technieken Ia en Ib' geldt dat een aftekening wordt verkregen op grond van:
 - a. een voldoende score voor beide onderdelen
 - b. participatie aan tenminste 85% van de groepsbijeenkomsten.
2. Voor elk van beide onderdelen geldt dat er één herkansingstoets is.

BIJLAGE 5 FRAUDE RICHTLIJN

De examencommissie psychologie heeft, ter nadere uitwerking van artikel 33 van de onderwijs en examenregeling (OER), in zijn vergadering van 14 juni 1995 de volgende richtlijn inzake examenfraude vastgesteld. De richtlijn maakt deel uit van de Regels en Richtlijnen.

Artikel 1

Onder fraude als bedoeld in artikel 33 van de OER, wordt in elk geval verstaan:

- a. handelen of nalaten van een examinandus dat het vormen van een juist oordeel omtrent kennis, inzicht of vaardigheid van de examinandus geheel of gedeeltelijk onmogelijk maakt.
- b. handelen of nalaten van een examinandus dat het vormen van een juist oordeel omtrent kennis, inzicht of vaardigheid van een mede-examinandus respectievelijk geheel of gedeeltelijk onmogelijk maakt.

Artikel 2

Onder fraude in de zin van artikel 33 van de OER wordt tevens verstaan: poging tot fraude.

Artikel 3

Als handelen of nalaten bedoeld in artikel 1 van deze richtlijn wordt onder meer beschouwd:

- a. in verband met het schrijven van werkstukken: het letterlijk dan wel geparafraseerd overnemen van passages uit andere schriftelijke werkstukken c.q. mondelinge teksten op een zodanige wijze dat de indruk ontstaat dat sprake is van eigen werk.
- b. in verband met het afleggen van toetsen en daarmee vergelijkbare tentamens en examens:
 - het voor gebruik beschikbaar hebben, op of in de nabijheid van de tafel waaraan de examinandus is gezeten bij het afleggen van de toets, dan wel op een andere voor de examinandus toegankelijke plaats, van andere teksten dan waarvan het gebruik uitdrukkelijk wordt toegestaan;
 - het uitwisselen van informatie met een mede-examinandus tijdens de toets, waar en op welke wijze dan ook.

Artikel 4

Indien naar het oordeel van een examiner sprake is van een geval van (mogelijke) fraude, treedt deze in beginsel als volgt op:

- a. in geval de (mogelijke) fraude wordt vastgesteld tijdens het afleggen van de toets:
 - de examiner stelt de examinandus op de hoogte van de geconstateerde (mogelijke) fraude;
 - een eventuele tekst die de examinandus ten onrechte voor gebruik beschikbaar heeft gehad, wordt ingenomen;
 - de examinandus wordt in de gelegenheid gesteld om de toets verder af te leggen, tenzij de examiner anders beslist;
 - de examiner gaat over tot uitsluiting van verdere deelname indien de examinandus zich verzet tegen de inname van een eventueel ten onrechte voor gebruik beschikbaar gehouden tekst;
 - een ingenomen tekst wordt na beëindiging van de toets niet geretourneerd aan de examinandus, tenzij de examiner anders beslist;
 - de examiner legt de relevante gegevens in verband met de geconstateerde fraude schriftelijk vast en stuurt dit onverwijld naar de examencommissie psychologie, onder bijvoeging van de eventueel ingenomen teksten;
- b. in geval de (mogelijke) fraude wordt vastgesteld tijdens of na de correctie van een toets dan wel examen:
 - de examiner stelt de examencommissie psychologie onverwijld schriftelijk op de hoogte van de (mogelijke) fraude, onder toevoeging van de relevante stukken;
 - de examencommissie psychologie stelt de examinandus op de hoogte van de geconstateerde (mogelijke) fraude.

Artikel 5

Gevallen van mogelijke fraude behandelt de examencommissie psychologie in beginsel als volgt:

- a. de van fraude verdachte persoon wordt opgeroepen voor een gesprek; van de zijde van de examencommissie zullen aan dat gesprek deelnemen de voorzitter en de ambtelijk secretaris van de examencommissie, dan wel hun plaatsvervangers, en - zo mogelijk - een ander lid van de examencommissie;

- b. mede op basis van de resultaten van het onder lid a bedoelde gesprek beslist de examencommissie of er sprake is van fraude;
- c. in elk geval van fraude als bedoeld onder artikel 1, lid a, wordt de betreffende toets ongeldig verklaard;
- d. in elk geval van fraude legt de examencommissie een sanctie op, daarbij onder meer lettend op de aard en de ernst van de gepleegde fraude overeenkomstig het gesteld in artikel 33 van de OER;
- e. de betrokkene wordt zo spoedig mogelijk van de beslissing van de examencommissie op de hoogte gesteld;
- f. van een ongeldigheidsverklaring en van een opgelegde sanctie wordt een aantekening gemaakt in het dossier van betrokkene;
- g. ingenomen teksten worden - na een betreffend verzoek - door de examencommissie aan betrokkene geretourneerd, indien de examencommissie beslist dat zij niet langer beschikbaar dienen te blijven in verband met de (verdere) behandeling van de zaak;
- h. de examencommissie kan besluiten om haar beslissing en de daaraan ten grondslag liggende feiten en omstandigheden geanonimiseerd openbaar te maken.

Artikel 6

Tegen beslissingen die de examencommissie neemt in het kader van fraude, is binnen dertig dagen beroep mogelijk bij het college van beroep voor de examens.

5.3 REGELS EN RICHTLIJNEN VOOR HET DOCTORAALLEXAMEN

Regels en Richtlijnen voor het doctoraalexamen psychologie, zoals bedoeld in artikel 7.12 lid 4 van de Wet op het Hoger Onderwijs en Wetenschappelijk Onderzoek (WHW) (1992), voor het studiejaar 1998/1999, vastgesteld door de examencommissie van de opleiding psychologie van de Universiteit Maastricht.

Artikel 1 Examencommissie

Het doctoraalexamen wordt afgenomen door de examencommissie psychologie. De examencommissie draagt zorg voor de uitvoering van de regeling voor het doctoraalexamen en zijn onderdelen, rekening houdend met de wet en met de onderwijs- en examenregeling over de inrichting en omvang van de examens van de opleiding psychologie van de faculteit der psychologie. De examencommissie wijst examinatoren aan die namens de examencommissie bevoegd zijn tentamens af te nemen. In voorkomende gevallen kan de examencommissie beslissingen van examinatoren vernietigen en opnieuw een beslissing nemen. Dit geldt in het bijzonder wanneer de student niet heeft voldaan aan de toelatingseisen tot het afgelegde examenonderdeel.

Artikel 2 Samenstelling van het doctoraalexamen

1. Het doctoraalexamen psychologie bestaat uit de onderdelen:
 - a. het deelnemen aan maximaal negen voortgangstoetsen psychologie;
 - b. het deelnemen aan zeventien bloktoetsen in de doctoraalfase;
 - c. het deelnemen aan de blokgebonden practica;
 - d. het deelnemen aan de onderwijsbijeenkomsten in het tweede, derde en vierde studiejaar;
 - e. het deelnemen aan het niet-blokgebonden onderwijs, inclusief de bij dit onderwijs behorende toetsen:
 - computervaardigheidsonderwijs II en III
 - statistiek IIa, IIb, III
 - schrijfonderwijs IIa, IIb, III;
 - f. het maken van een onderzoeksvoorstel;
 - g. het uitvoeren van de stage;
 - h. het maken van het afstudeerwerkstuk.
2. In afwijking van het bepaalde in art.2, lid 1, bestaat het doctoraalexamen voor studenten die zijn toegelaten tot het vrijstellingenprogramma psychologie voor GGK-studenten, uit:

- a. het deelnemen aan drie voortgangstoetsen psychologie;
- b. het deelnemen aan zes bloktoetsen;
- c. het deelnemen aan de blokgebonden practica;
- d. het deelnemen aan de onderwijsbijeenkomsten behorende bij de blokken bedoeld onder b;
- e. het deelnemen aan het computervaardigheidsonderwijs II, inclusief de bij dit onderwijs behorende toetsen;
- f. het schrijven van een jaarwerkstuk;
- g. het maken van een onderzoeksvoortsel, eventueel gecombineerd met GGK;
- h. het uitvoeren van de stage, eventueel gecombineerd met GGK;
- i. het maken van een afstudeerwerkstuk, eventueel gecombineerd met GGK.

Artikel 3Aftekeningen

lid 1: Voortgangstoetsen (VGT, zie ook bijlage 1 en 2)

- a. Een aftekening voor de VGT in de doctoraalfase wordt toegekend op grond van een voldoende eindscore voor de voortgangstoetsen die gedurende de doctoraalstudie dienen te worden afgelegd. De score wordt voor elke student als volgt berekend:
 - Iedere voortgangstoets resulteert in een score op de volgende schaal:

onvoldoende	('o') =	1 VGT-punt
twijfelachtig	('t') =	2 VGT-punten
voldoende	('v') =	3 VGT-punten
goed	('g') =	4 VGT-punten
 - De behaalde VGT- punten worden over de opeenvolgende toetsmomenten heen gesommeerd, waarbij alle toetsen een identiek gewicht krijgen. Uitgaande van een driejarig doctoraalprogramma en negen voortgangstoetsen kunnen derhalve maximaal 36 en minimaal 9 VGT-punten worden vergaard.
 - Het over negen voortgangstoetsen gesommeerde aantal VGT-punten correspondeert als volgt met een VGT-eindscore:

onvoldoende	('o') =	9-15 VGT-punten
twijfelachtig	('t') =	16-21 VGT-punten
voldoende	('v') =	22-31 VGT-punten
goed	('g') =	32-36 VGT-punten
 - Studenten die naar het oordeel van de examencommissie zonder verschoonbare reden verstek laten gaan bij een voortgangstoets, worden geacht niet aan de voortgangstoets te hebben deelgenomen. Studenten die met instemming van de examencommissie afwezig zijn, ontvangen voor de desbetreffende toets een beoordeling 'o' (één VGT-punt).
- b. In afwijking van het bepaalde onder lid 1a wordt een aftekening voor de VGT voor studenten die zijn toegelaten tot het vrijstellingenprogramma psychologie voor GGK, toegekend op grond van een voldoende eindscore voor de drie voortgangstoetsen die dienen te worden afgelegd. De score wordt als volgt berekend:
 - iedere voortgangstoets resulteert in een score op de volgende schaal:

onvoldoende	= 'o' =	1 VGT-punt
twijfelachtig	= 't' =	2 VGT-punten
voldoende	= 'v' =	3 VGT-punten
goed	= 'g' =	4 VGT-punten
 - de behaalde VGT- punten worden gesommeerd, waarbij de resultaten van de drie toetsen worden gewogen als 1:2:2. Derhalve kunnen maximaal twintig en minimaal vijf VGT-punten worden gescoord;
 - een VGT-eindscore in het bereik van dertien tot en met twintig punten geldt als een voldoende eindscore en levert dus een aftekening op. Een eindscore in het bereik van vijf tot en met twaalf VGT-punten geldt als een onvoldoende eindscore;
 - studenten die naar het oordeel van de examencommissie zonder verschoonbare reden afwezig zijn bij een voortgangstoets, worden geacht aan de desbetreffende toets niet deelgenomen te hebben. Studenten die met instemming van de examencommissie afwezig zijn, ontvangen voor de desbetreffende toets één VGT-punt.

De globale samenstelling van iedere voortgangstoets is weergegeven in bijlage 1. Beoordeling en puntentoekenning per toets geschieden volgens de daartoe door de examencommissie vastgestelde regels. Deze regels zijn weergegeven in bijlage 2.

lid 2: Blokgebonden toetsen

Voor elk van de blokken geldt dat een student een aftekening verkrijgt indien voldaan is aan elk van de volgende eisen:

1. toelaatbaarheid tot de bloktoetsen; de student moet bij minimaal 85% van de onderwijsbijeenkomsten aanwezig zijn geweest om aan de toets te mogen deelnemen. Indien niet aan de aanwezigheidsplicht is voldaan, is de student voorwaardelijk toegelaten aan de bloktoets. Binnen twee weken na afloop van het blok dient de student in dat geval schriftelijk aan de blokcoördinator toe te lichten, waarom meer dan het toegestane aantal onderwijsbijeenkomsten zijn gemist. Indien een student een naar het oordeel van de blokcoördinator verschoonbare reden heeft voor het niet hebben voldaan aan het aanwezigheidspercentage, wordt hem/haar een vervangende opdracht verstrekt welke in verhouding staat tot de gemiste onderwijsbijeenkomsten. De student dient binnen 5 weken de gemaakte opdracht te hebben ingeleverd bij de betreffende blokcoördinator. Bij voldoende aftekening van deze vervangende opdracht zal de voorwaardelijke bloktoets geldig worden verklaard. Bovendien moet de student toelaatbaar zijn tot het doctoraalexamen;
2. een voldoende beoordeling voor de bij het blok behorende practica;
3. minimaal een voldoende beoordeling voor de afsluitende bloktoets.

Iedere bloktoets resulteert in een score op de tien-puntsschaal. Eén blokbeoordeling van vijf kan gecompenseerd worden door een blokbeoordeling van acht. Compensatie is mogelijk voor maximaal twee onvoldoende blokbeoordelingen met een vijf. Een blokbeoordeling van een vier of lager is niet compenseerbaar. Aftekening van onvoldoende beoordeelde blokken via compensatie vindt alleen plaats indien voldaan is aan de aanwezigheidseis.

lid 3: Statistiek II en III (zie ook bijlage 3)

Voor de onderdelen 'statistiek' II en III' geldt dat een aftekening verkregen wordt als voldaan is aan elk van de volgende eisen:

1. een voldoende beoordeling voor eventuele praktische oefeningen behorende bij het onderdeel;
2. minimaal een voldoende beoordeling voor de afsluitende toets.

lid 4: Computervaardigheidsonderwijs II en III

Voor de onderdelen 'computervaardigheidsonderwijs II en III' geldt dat een aftekening verkregen wordt als voldaan is aan elk van de volgende eisen:

1. de student moet bij minimaal 85% van de bijbehorende groepsbijeenkomsten aanwezig zijn geweest. Een student die niet heeft voldaan aan de aanwezigheidseis dient binnen twee weken de coördinator schriftelijk een toelichting te geven over de reden(en) van afwezigheid. Indien de student een naar het oordeel van de coördinator verschoonbare reden heeft voor het niet hebben voldaan aan het aanwezigheidspercentage, krijgt hij/zij een extra opdracht, die binnen 5 weken dient te worden ingeleverd;
2. een voldoende beoordeling voor eventuele praktische oefeningen behorende bij het onderdeel;
3. minimaal een voldoende beoordeling voor de afsluitende toets.

lid 5: Schrijfonderwijs IIa: presenteren en essay

Voor het onderdeel 'schrijfonderwijs IIa' geldt dat een aftekening verkregen wordt als voldaan is aan elk van de volgende eisen:

1. de student moet bij 100% van de groepsbijeenkomsten van de training presenteren aanwezig zijn geweest. Een student die niet heeft voldaan aan de aanwezigheidseis dient binnen twee weken de coördinator schriftelijk een toelichting te geven over de reden(en) van afwezigheid. Indien de student een naar het oordeel van de coördinator verschoonbare reden heeft voor het niet hebben voldaan aan het aanwezigheidspercentage, krijgt hij/zij een extra opdracht, die binnen 5 weken dient te worden ingeleverd;
2. een voldoende beoordeling voor eventuele praktische oefeningen behorende bij de training presenteren;
3. minimaal een voldoende beoordeling van het essay;
4. de beoordeling heeft betrekking op zowel de vorm als de inhoud van het werkstuk;

5. een student die verzaakt een essay tijdig en conform de vastgestelde richtlijnen in te leveren, krijgt geen beoordeling;
6. een aftekening voor de presentatie van het paper.

De desbetreffende eisen worden bij aanvang van het onderdeel door de verantwoordelijke docent bekend gemaakt.

lid 6: Schrijfonderwijs IIb: Engels en essay

Voor het onderdeel 'schrijfonderwijs IIb' geldt dat een aftekening verkregen wordt als voldaan is aan elk van de volgende eisen:

1. de student moet bij 85% van de groepsbijeenkomsten van de training Engels aanwezig zijn geweest. Een student die niet heeft voldaan aan de aanwezigheidseis dient binnen twee weken de coördinator schriftelijk een toelichting te geven over de reden(en) van afwezigheid. Indien de student een naar het oordeel van de coördinator verschoonbare reden heeft voor het niet hebben voldaan aan het aanwezigheidspercentage, krijgt hij/zij een extra opdracht, die binnen 5 weken dient te worden ingeleverd;
2. een voldoende beoordeling voor eventuele praktische oefeningen behorende bij de training Engels;
3. minimaal een voldoende beoordeling van het essay;
4. de beoordeling heeft betrekking op zowel de vorm als de inhoud van het werkstuk;
5. een student die verzaakt een essay tijdig en conform de vastgestelde richtlijnen in te leveren, krijgt geen beoordeling;
6. een aftekening voor de presentatie van het paper.

De desbetreffende eisen worden bij aanvang van het onderdeel door de verantwoordelijke docent bekend gemaakt.

lid 7: Schrijfonderwijs III: jaarwerkstuk

1. een aftekening voor het onderdeel 'schrijfonderwijs III' wordt toegekend op basis van minimaal een voldoende eindbeoordeling van het jaarwerkstuk;
2. de beoordeling heeft betrekking op zowel de vorm als de inhoud van het werkstuk;
3. een student die verzaakt een essay tijdig en conform de vastgestelde richtlijnen in te leveren, krijgt geen beoordeling.

De desbetreffende eisen worden bij aanvang van het onderdeel door de verantwoordelijke docent bekend gemaakt.

lid 8: Overig niet-blokgebonden onderwijs

Een aftekening voor de onderdelen van het niet-blokgebonden onderwijs, anders dan die welke genoemd zijn in lid 3 t/m 7, wordt verleend indien voldaan is aan de hierna genoemde eisen:

1. de student moet bij 85% van de bijbehorende groepsbijeenkomsten aanwezig zijn geweest. Een student die niet heeft voldaan aan de aanwezigheidseis dient binnen twee weken de coördinator schriftelijk een toelichting te geven over de reden(en) van afwezigheid. Indien de student een naar het oordeel van de coördinator verschoonbare reden heeft voor het niet hebben voldaan aan het aanwezigheidspercentage, krijgt hij/zij een extra opdracht, die binnen 5 weken dient te worden ingeleverd;
2. de student moet een voldoende beoordeling voor eventuele praktische oefeningen behorende bij het onderdeel hebben behaald;
3. de student moet minimaal een voldoende beoordeling van de afsluitende toets hebben behaald.

Artikel 4 Deelnameverplichting

1. Voor elk studiejaar geldt een deelnameverplichting aan drie voortgangs-toetsen psychologie.
2. Voor de blokgebonden practica geldt een deelnameverplichting van 100%.
3. Met betrekking tot de onderwijsbijeenkomsten geldt een deelnameverplichting van 85% per blok:
 - op een totaal van 12 bijeenkomsten: tenminste 10 bijeenkomsten;
 - op een totaal van 11 of 10 bijeenkomsten: tenminste 9 bijeenkomsten;
 - op een totaal van 9 bijeenkomsten: tenminste 8 bijeenkomsten;
 - op een totaal van 8 bijeenkomsten: tenminste 7 bijeenkomsten;

- op een totaal van 7 bijeenkomsten: tenminste 6 bijeenkomsten.
4. Met betrekking tot de groepsbijeenkomsten voor de onderdelen 'statistiek IIa, IIb en III', 'computervaardigheidsonderwijs II en III' en 'schrijfonderwijs IIb' van het niet-blokgebonden onderwijs geldt een deelnameverplichting van 85 % per onderdeel:
 - op een totaal van 18 bijeenkomsten: tenminste 15 bijeenkomsten;
 - op een totaal van 17 of 16 bijeenkomsten: tenminste 14 bijeenkomsten;
 - op een totaal van 15 bijeenkomsten: tenminste 13 bijeenkomsten;
 - op een totaal van 14 bijeenkomsten: tenminste 12 bijeenkomsten;
 - op een totaal van 13 bijeenkomsten: tenminste 11 bijeenkomsten.
 - en voor het overige zoals vermeld onder lid 3.
 5. Voor de groepsbijeenkomsten behorende bij het onderdeel 'schrijfonderwijs IIa' (training presenteren) geldt een aanwezigheidsverplichting van 100%.
 6. De deelname aan de onderwijsbijeenkomsten behorende tot het blokgebonden en het niet-blokgebonden onderwijs worden per onderwijsgroep op een formulier geregistreerd.
 7. Wanneer een student niet heeft voldaan aan de deelnameverplichting en de afwezigheid naar het oordeel van de examencommissie niet verontschuldigbaar is, wordt het desbetreffende blok, de praktische oefening, het onderdeel van het niet-blokgebonden onderwijs of de voortgangstoets, niet afgetekend.

Artikel 5 Eisen doctoraalexamen

1. Toekenning van het doctoraalexamen en het bij dit examen behorende getuigschrift vindt plaats, wanneer aftekeningen zijn behaald voor alle in artikel 2 genoemde examenonderdelen:
 - a. deelname aan negen voortgangstoetsen psychologie met minimaal een voldoende eindscore (22 VGT-punten);
 - b. minimaal een voldoende voor elk van de toetsen van het blokgebonden onderwijs.
Een vijf kan worden gecompenseerd door een acht. Deze compensatieregeling kan slechts tweemaal worden toegepast;
 - c. minimaal een voldoende aftekening voor elk van de onderstaande onderdelen van het niet-blokgebonden onderwijs:
 - computervaardigheidsonderwijs II en III
 - statistiek IIa, IIb, III
 - schrijfonderwijs IIa, IIb, III;
 - d. een aftekening hebben verkregen voor alle vaardigheids- en praktische oefeningen die deel uitmaken van het blokgebonden en het niet-blokgebonden onderwijs;
 - e. minimaal een voldoende voor het onderzoeksvoorstel;
 - f. minimaal een voldoende beoordeling voor de onderzoeksstage;
 - g. minimaal een voldoende voor het afstudeerwerkstuk.
2. In afwijking van het bepaalde in artikel 5, lid 1, vindt toekenning van het doctoraalexamen en het bij dit examen behorende getuigschrift voor studenten van het vrijstellingenprogramma psychologie voor GGK-studenten, plaats, wanneer aftekeningen zijn behaald voor alle in artikel 2 genoemde examenonderdelen:
 - a. deelname aan drie voortgangstoetsen psychologie met minimaal een voldoende eindscore (13 VGT-punten);
 - b. minimaal een voldoende voor elk van de toetsen van het blokgebonden onderwijs. Een vijf kan worden gecompenseerd door een acht. Deze compensatieregeling kan slechts eenmaal worden toegepast;
 - c. minimaal een voldoende aftekening voor het computervaardigheidsonderwijs II en schrijfonderwijs III (jaarwerkstuk);
 - d. een aftekening hebben verkregen voor alle vaardigheids- en praktische oefeningen die deel uitmaken van het blokgebonden onderwijs;
 - e. minimaal een voldoende voor het onderzoeksvoorstel, eventueel gecombineerd met GGK;
 - e. minimaal een voldoende beoordeling voor de onderzoeksstage, eventueel gecombineerd met GGK;
 - f. minimaal een voldoende voor het afstudeerwerkstuk, eventueel gecombineerd met GGK.

Artikel 6 Judicium cum laude

Aan het doctoraalexamen wordt het judicium ‘cum laude’ gehecht, indien voldaan is aan elk van de volgende eisen:

- Voortgangstoetsen: 32 punten.
- Onderwijsblokken: 50% van de verplichte bloктоetsen, exclusief de blokken welke gelden als stage, met score 8 (goed); geen enkele bloктоets met score 6.
- Afstudeerwerkstuk: score 8.

Artikel 7 Vrijstellingen

1. Een verzoek tot vrijstelling van het afleggen van een examen of een examenonderdeel op grond van het bepaalde bij of krachtens de wet wordt ingediend bij de examencommissie. Bij het verzoek dienen schriftelijke bewijsstukken te worden overlegd die het verzoek kunnen schragen.
2. Een besluit om de vrijstelling geheel of gedeeltelijk niet te verlenen wordt door de examencommissie niet genomen dan nadat de verzoekende student in de gelegenheid is gesteld te worden gehoord.
3. De examencommissie neemt een gemotiveerde beslissing binnen een maand na ontvangst van het verzoek. De examencommissie kan besluiten de termijn van 30 dagen te verlengen met een door haar te bepalen termijn. De student wordt het besluit schriftelijk medegedeeld.

Artikel 8 Herkansingsregeling

Voor studenten die in eerste instantie niet voor een onderdeel van het doctoraal- examen zijn geslaagd, gelden de volgende herkansingsregelingen.

De betreffende herkansingen staan uitsluitend open voor studenten die hebben voldaan aan de aanwezigheidsplicht.

lid 1: Onderwijsblokken

Aan de student die voor een onderwijsblok een onvoldoende heeft behaald wordt één herkansing aangeboden. Een cijfer groter of gelijk zes wordt niet herkanst. Bij herkansingen geldt het hoogste cijfer. De bloктоets van het eerstvolgende studiejaar geldt als herkansingsmogelijkheid indien voor de herkansing geen voldoende behaald wordt.

lid 2: Blokgebonden practica

Aan de student die voor een vaardigheidsoefening of practicum een onvoldoende heeft behaald wordt één extra opdracht aangeboden.

lid 3: Niet-blokgebonden onderwijs

Voor ieder onderdeel van het niet-blokgebonden onderwijs geldt dat één herkansingsmogelijkheid wordt geboden. Voor de onderdelen ‘statistiek IIa, IIb en III’ en ‘computervaardigheidsonderwijs II en III’ bestaat de herkansing uit een toets. Voor de onderdelen ‘schrijfonderwijs IIa, IIb en III’ bestaat de herkansing uit een extra opdracht.

lid 4: Voortgangstoetsen

- a. Studenten met een eindscore onvoldoende (‘o’) of twijfelachtig (‘t’) dienen één of meer extra werkstuk(ken) te maken handelend over onderwerpen op die terreinen van de psychologie dat blijkt de voortgangstoetsen het minst beheerst wordt. De examencommissie stelt het onderwerp van het werkstuk vast. Het aantal werkstukken is afhankelijk van de eindscore:
 - bij een eindscore van 20-21 VGT-punten dient één werkstuk te worden gemaakt met een omvang van 2000 woorden (5 A4);
 - bij een eindscore van 16-19 VGT-punten dienen twee werkstukken te worden gemaakt met voor elk werkstuk een omvang van 2000 woorden (5 A4);

- bij een eindscore van 12-15 VGT-punten dienen drie werkstukken te worden gemaakt met voor elk werkstuk een omvang van 2000 woorden (5A4);
- bij een eindscore van 9-11 VGT-punten dienen vier werkstukken te worden gemaakt met voor elk werkstuk een omvang van 2000 woorden (5A4).

Een voldoende beoordeling van ieder werkstuk leidt tot aftekening voor het onderdeel voortgangstoets.

b. In afwijking van het bepaalde onder lid a geldt dat voor studenten die zijn toegelaten tot het vrijstellingenprogramma psychologie voor GGK en die bovendien voor het onderdeel voortgangstoetsen geen voldoende eindscore (13 punten) hebben behaald dat bij:

- bij een eindscore van 11-12 VGT-punten één werkstuk dient te worden gemaakt van 2000 woorden (5 A4);
- bij een eindscore van 8-10 VGT-punten één werkstuk dient te worden gemaakt met een omvang van 3200 woorden (8 A4);
- bij een eindscore van 5-7 VGT-punten twee werkstukken dienen te worden gemaakt met voor elk werkstuk een omvang van 2000 woorden (5A4).

Een voldoende beoordeling van ieder werkstuk leidt tot aftekening voor het onderdeel voortgangstoets.

Artikel 9 Uitvoering en inwerkingtreding

1. In de gevallen waarin de Regels en Richtlijnen niet voorzien, beslist de examencommissie.
2. Deze Regels en Richtlijnen treden in werking met ingang van 1 augustus 1998.

Aldus vastgesteld door de examencommissie psychologie in haar vergadering van 7 mei 1998.

BIJLAGEN

- Bijlage 1 Samenstelling van de voortgangstoets *
- Bijlage 2 Beoordelingsprocedure voortgangstoets *
- Bijlage 3 Procedure aftekening 'statistiek' (doctoraal)
- Bijlage 4 Fraude richtlijn *
- Bijlage 5 Reglement onderzoeksvoorstel
- Bijlage 6 Reglement stage
- Bijlage 7 Reglement afstudeerwerkstuk

Voor de bijlagen 1, 2 en 4 wordt verwezen naar respectievelijk de bijlagen 1, 2 en 5 in de Regels en Richtlijnen voor het propedeutisch examen.

BIJLAGE 3 PROCEDURE AFTEKENING STATISTIEK (DOCTORAAL)

1. Voor de onderdelen 'statistiek IIa, IIb en III' geldt dat een aftekening kan worden verkregen op grond van een voldoende score op elk van deze onderdelen
2. Per onderdeel wordt er één herkansingstoets geboden.

BIJLAGE 5 REGLEMENT ONDERZOEKSVOORSTEL

1. Een onderzoeksvoorstel is een zelfstandig geschreven voorstel betreffende het onderzoek dat de student in de stage wil gaan uitvoeren.
2. Het onderzoeksvoorstel bestaat uit de volgende onderdelen:
 - een summiere theoretische achtergrond van het onderzoek;
 - de vraagstelling van het onderzoek;
 - een beschrijving van de onderzoeksopzet;

- een beschrijving van de toe te passen onderzoeksmethoden;
 - een beschrijving van de te gebruiken technieken voor verwerking en analyse van de data;
 - de tijdsplanning.
3. Als richtlijn voor de omvang van het onderzoeksvoorstel geldt: 4-7 pagina's A4.
 4. Het onderzoeksvoorstel dient ter goedkeuring worden ingeleverd bij de facultaire begeleider, de stagebegeleider en de tweede beoordelaar. Het is de taak van de tweede beoordelaar om met name de methodologische en statistische aspecten van het beoogde onderzoek te beoordelen.
 5. Een goedgekeurd onderzoeksvoorstel omvat 3 studiepunten.
 6. Na goedkeuring van het onderzoeksvoorstel kan de stage, i.c. de uitvoering van het onderzoek, van start gaan.
 7. Indien het onderzoeksvoorstel met een onvoldoende resultaat wordt afgesloten, geldt de herkansingsregeling voor schriftelijke werkstukken, art. 8, lid 3, Regels en Richtlijnen voor het doctoraalexamen.

BIJLAGE 6 REGLEMENT STAGE

1. Een student dient ter afsluiting van zijn studie een onderzoeksstage te doen. De stageplaatsen worden aangeboden door de faculteit. De student kan ook een eigen voorstel indienen, maar neemt hierover eerst contact op met de stagecoördinator.
2. Het doel van de stage is een oriëntatie op het onderzoeksterrein van psychologen.
3. De duur van de stage is vastgesteld op 12 weken.
4. De student meldt uiterlijk één maand voor aanvang van de stage dit aan bureau onderwijs middels een formulier onderzoeksstage. Bureau onderwijs controleert of voldaan is aan de in art. 28, lid 2 van het examenreglement gestelde eisen, te weten:
 - een voldoende aftekening van methoden & technieken Ia en Ib;
 - een voldoende aftekening van het gehele statistiekprogramma;
 - een voldoende aftekening van het schrijfonderwijs III (jaarwerkstuk);
 - een voldoende aftekening van de eerste drie blokken van de afstudeerrichting (3.1 t/m 3.3);
 - goedkeuring van het onderzoeksvoorstel.
5. Voor elke stage wordt een stagecontract opgesteld, waarin een aantal afspraken worden vastgelegd tussen de stageinstelling, de facultaire begeleider en de student. Hierin worden in ieder geval de volgende zaken geregeld:
 - onderwerp van het stageonderzoek;
 - aard en vorm van de begeleiding;
 - de randvoorwaarden die aan de stageplaats gesteld worden;
 - de voorwaarden die aan de student gesteld worden (werktijden, eventuele andere werkzaamheden, proeftijd);
 - tijdsplanning en wijze van verslaglegging en/of beoordeling;
 - overige 'rechten & plichten' van de student (geheimhoudingsplicht, gedragsregels);
 - eigendomsrecht van de onderzoeksgegevens.

Van het stagecontract wordt uiterlijk één maand voor aanvang van de stage een kopie gestuurd naar bureau onderwijs.
6. De student wordt tijdens de stage begeleid door een facultaire begeleider en een begeleider vanuit de stageinstelling (stagebegeleider). De taak van de facultaire begeleider en de stagebegeleider bestaat uit een inhoudelijke advisering aan de student wat betreft de stagewerkzaamheden en verslaglegging daarvan in een afstudeerwerkstuk (zie bijlage 6: reglement afstudeerwerkstuk). Daarnaast is de facultaire begeleider de contactpersoon met de stageverlenende instelling.
7. Na afronding van het praktische deel van het onderzoek vindt er een evaluerend gesprek plaats tussen de stagebegeleider, facultaire begeleider en de student. De facultaire begeleider tekent de stage af door middel van een individueel beoordelingsformulier, waarop de werkzaamheden van de student gewaardeerd worden op een tien-puntsschaal. Dit formulier wordt naar bureau onderwijs gestuurd.
8. Een voldoende aftekening van de stage omvat 12 studiepunten.

9. De student dient na afronding van de stage een mondelinge presentatie van het uitgevoerde onderzoek te geven voor stafleden en medestudenten. Deze mondelinge rapportage wordt meegenomen in de beoordeling van het afstudeerwerkstuk.

BIJLAGE 7 REGLEMENT AFSTUDEERWERKSTUK

1. Een afstudeerwerkstuk is een zelfstandig geschreven verslaglegging van het onderzoek, dat verricht is in de stage.
2. Het afstudeerwerkstuk is in principe een individueel werkstuk.
3. De omvang van het afstudeerwerkstuk is minimaal 20 en maximaal 40 pagina's A4.
4. Het afstudeerwerkstuk wordt beoordeeld op vier aspecten. Voor elk van de vier beoordelingsaspecten wordt door de facultaire begeleider en de tweede beoordelaar een waardering toegekend op een tien-puntsschaal. De waarderingen wegen even zwaar. De eindscore wordt berekend op basis van het gemiddelde van de vier subscores. De vier beoordelingsaspecten zijn:
 - probleemstelling;
 - vakinhoud;
 - argumentatie;
 - vorm.
5. Een voldoende afstudeerwerkstuk omvat 12 studiepunten.
6. De student dient vier exemplaren van het afstudeerwerkstuk tezamen met het annotatieformulier bij bureau onderwijs in te leveren. Twee exemplaren worden tezamen met het individueel beoordelingsformulier doorgestuurd naar de facultaire begeleider en de tweede beoordelaar. De beide begeleiders dienen binnen een termijn van twintig werkdagen het beoordelingsformulier waarop een gemotiveerde toelichting op de beoordeling is vermeld, naar bureau onderwijs terug te sturen. Eén exemplaar van het goedgekeurde afstudeerwerkstuk stuurt bureau onderwijs naar de stagecoördinator ter archivering. Het vierde exemplaar wordt in de Universiteitsbibliotheek opgenomen, tenzij de betreffende stageinstelling hiertegen bezwaar maakt.
7. Indien het afstudeerwerkstuk met een onvoldoende resultaat wordt afgesloten, geldt de herkansingsregeling voor schriftelijke werkstukken, art. 8, lid 3, Regels en Richtlijnen voor het doctoraalexamen.

HOOFDSTUK 6
Studentenvoorzieningen

6 Studentenvoorzieningen

6.1 DIENST STUDENTENZAKEN

De dienst Studentenzaken (SZ) verzorgt allerlei aangelegenheden die voor alle studenten aan de UM gelden en die niet gebonden zijn aan een bepaalde faculteit. Veranderingen op het gebied van regelingen, voorzieningen en bereikbaarheid van SZ worden steeds vermeld in de rubriek 'Studentenzaken' van het Bulletin in de Observant.

tel.: 3883354

fax: 3259230

Bezoekadres: Lenculenstraat 26, Maastricht

Postadres: Postbus 616, 6200 MD Maastricht.

Zie de gids 'Informatie en service voor studenten' van de dienst SZ voor de openingstijden van de balie.

6.2 ONDERWIJSONDERSTEUNING: HET BUREAU ONDERWIJS

Het bureau onderwijs van de faculteit der psychologie levert een belangrijke bijdrage aan de logistieke planning, bureau onderwijs administratie en organisatie van het onderwijs. Tevens fungeert het bureau onderwijs als centraal informatiepunt voor alle onderwijs- en studiezaken en verzorgt de administratie van de examen- en studiegegevens. Het bureau onderwijs is gehuisvest in het Dr Tans Gebouw, Dr Tanslaan 10, middenlob.

Medewerkers bureau onderwijs

Functie	Medewerker	kamer	telefoon
Hoofd bureau onderwijs	Irma Kokx	4.031	3881883
Medewerker logistiek & planning	Anouk Cuijpers	4.031	3882173
Medewerker examenadministratie	Anita Kessen	4.031	3882175

Mededelingen over onderwijsaangelegenheden aan studenten

Wijzigingen en aanvullingen op rooster, onderwijsprogramma en regelingen kunnen gedurende het studiejaar altijd voorkomen. Om deze wijzigingen en aanvullingen zo duidelijk en zo snel mogelijk aan alle betrokkenen bekend te maken, beschikt psychologie over een rubriek in het universiteitsblad 'Observant'. Verder worden zonodig mededelingen opgehangen op de informatieborden bij de postvakjes op niveau 4 in het Dr Tans Gebouw.

Openingstijden bureau onderwijs

Het bureau onderwijs heeft vaste spreekuurtijden:

op maandag	13.00-16.00 uur en
op dinsdag, woensdag en donderdag	10.30-16.00 uur en
op vrijdag	10.30-13.30 uur

Je kunt dan bij een van de medewerkers terecht die over het specifieke aandachtsgebied gaan. Je kunt op bureau onderwijs terecht met vragen om informatie over het onderwijs en examens en voor het afhalen van blokboeken.

Reductiebureau (Universiteitssingel 50), kr. 1.247a

Het reductiebureau is geopend
op maandag en donderdag van 15.00 - 16.00 uur en
op dinsdag, woensdag en vrijdag van 10.00 - 11.00 uur

Dit zijn tevens de openingstijden van het reductiebureau psychologie en gezondheidswetenschappen. Door medewerkers van het bureau onderwijs worden geen boeken verkocht.

Rooster per blokperiode

Per blokperiode is er een apart rooster voor de propedeuse en voor het doctoraal. Deze roosters zullen minimaal één week voor aanvang van het blok opgehangen worden op de informatieborden bij de postvakjes Psychologie (Dr Tans Gebouw, niveau 4). Indien de roosters door de blokcoördinatoren tijdig aangeleverd worden zullen de roosters opgenomen worden in de blokboeken.

Indeling onderwijsgroepen

De indeling van studenten in de onderwijsgroepen geschiedt per blokperiode op a-selecte wijze door het bureau onderwijs. Vanwege de organisatorische complicaties kan van deze indeling niet afgeweken worden. Groepsindelingen worden bekend gemaakt via de informatieborden bij de postvakjes psychologie (Dr Tans Gebouw, niveau 4).

Blokboeken

Voor elk blok is door de blokplanningsgroep een zogenaamd 'blokboek' samengesteld. Het blokboek kan gezien worden als een soort spoorboekje voor het betreffende blok met casuïstiek, lijsten van literatuur die bestudeerd kunnen worden, namen en telefoonnummers van deskundigen die geraadpleegd kan worden, soms ook aanwijzingen van mogelijke manieren waarop de student de problemen kan benaderen, enz. Het blokboek kan bij het bureau onderwijs worden opgehaald.

Literatuurklapper, handleidingen

Naast de blokboeken, wordt indien aanwezig, per onderwijsgroep een literatuurklapper beschikbaar gesteld.

Ziekte en afwezigheid

Bij ziekte/afwezigheid langer dan een aaneengesloten periode van 10 dagen dient de student het bureau onderwijs hiervan schriftelijk in kennis te stellen onder vermelding van naam, ID-nummer, adres en een korte omschrijving van de reden/oorzaak en verwachte duur van de afwezigheid. Wanneer de student weer terug/beter is dient hij/zij tijdens het eerste spreekuur na de dag waarop hij/zij weer aanwezig is, zich te melden bij het bureau onderwijs. Alleen als bovenstaande procedure wordt gevolgd kan de ziektemelding in het dossier opgenomen worden en bij examenbesprekingen en verzoeken om inhaalmogelijkheden gebruikt worden. De examencommissie kan in bepaalde gevallen een verklaring/attest verlangen. Deze verklaring kan ook gebruikt gaan worden als bewijsmateriaal voor aanvragen uit het auditorenfonds/afstudeerfonds.

StuDiestaken, studieonderbreken

Tijdens het studiejaar kan het voorkomen dat, om welke redenen dan ook, de studie wordt onderbroken of zelfs definitief gestopt. Het is in zo'n geval noodzakelijk dat je op de hoogte bent van de daaruit voortvloeiende

consequenties en eventuele verplichtingen. In alle gevallen dient de student een en ander door te geven aan het bureau onderwijs en de dienst studentzaken. Door het onderbreken c.q. staken van de studie tijdig door te geven kunnen rechten op studieverbruik behouden blijven. Ieder jaar is de universiteit verplicht de inschrijvingsduur per student door te geven aan de informatiseringsbank in Groningen.

Wijziging van het studieadres

Indien het studieadres van een student verandert, dient deze student dit te melden bij de centrale studentenadministratie van de Universiteit Maastricht. Een formulier is te verkrijgen bij het bureau onderwijs. Er dient rekening gehouden te worden met een administratieve verwerkingstijd van 10 werkdagen. Voor studenten wordt het studieadres als postadres beschouwd. Post van bureau onderwijs gaat echter altijd via de postvakjes.

Inzage in studentendossiers

Volgens de privacy regeling van de Universiteit Maastricht heeft een student recht op inzage in zijn eigen dossier. Hij/zij kan hiervoor tijdens de spreekuren van het bureau onderwijs een afspraak maken met een van de medewerk(st)ers van het bureau onderwijs. In het dossier zitten de inschrijfformulieren en de correspondentie van/over de student. Kopieën van diploma's, registratie van studieduur, e.d. zijn aanwezig bij de centrale studentenadministratie van de Universiteit Maastricht.

Formulieren van ziekenfondsen, verzekeringen e.d.

Verklaringen omtrent inschrijving en studie worden afgegeven door de centrale studentenadministratie en niet door het bureau onderwijs.

Diploma's

Diploma's worden afgegeven door het bureau onderwijs, na vaststelling van de examenuitslag door de examencommissie. Duplicaten worden niet verstrekt. Bij verlies of diefstal moet hiervan schriftelijke melding worden gedaan bij de instantie die het diploma verstrekt heeft (studierichting + examencommissie). Er kan dan een verklaring worden afgegeven wanneer het diploma is uitgegeven met vermelding van het examenprogramma. Geef nooit officiële diploma's uit handen, maar werk altijd met fotokopieën.

Postvakjes

Iedere student heeft een eigen postvakje. Deze postvakken staan in de gang (middenlob) bij psychologie, Dr Tans Gebouw, Dr Tanslaan 10, niveau 4. De postvakjes worden gebruikt door de medewerkers van het bureau onderwijs om mededelingen en uitslagen te verdelen, door de studenten om mededelingen aan elkaar te verspreiden en door docenten om rechtstreeks contact met studenten op te nemen. De postvakjes zijn geordend op ID-nummer.

Correspondentie-adres

Universiteit Maastricht, bureau onderwijs faculteit der psychologie, Postbus 616, 6200 MD Maastricht.

Brievenbus bureau onderwijs

Bij de balie bevindt zich ook de brievenbus voor enquêteformulieren, practicumverslagen propedeuse e.d. Stop de 'post' voor het bureau onderwijs in de daarvoor bestemde 'bus', dus even kijken, dat voorkomt vertraging of zoekraken!

6.3 STUDIEADVISEUR PSYCHOLOGIE

De studieadviseur is voor studenten het eerste aanspreekpunt binnen de faculteit voor informatie en advies over de studie en het studeren aan de faculteit. Indien nodig kan de studieadviseur verwijzen naar anderen binnen en buiten de faculteit.

Als de studie om wat voor reden dan ook vastloopt of wanneer er studieovertraging ontstaat, adviseren we om zo spoedig mogelijk contact op te nemen met de studieadviseur. Hij kan persoonlijke adviezen en begeleiding geven, bijvoorbeeld op het gebied van studiekeuze en studieplanning. Ook kan hij je adviseren in situaties waarin studieovertraging ontstaat als gevolg van ziekte of andere omstandigheden. Zo nodig kan hij tussen student en faculteit bemiddelen.

Uiteraard zijn alle gesprekken met de studieadviseur strikt vertrouwelijk.

De studieadviseur houdt verder de studievoortgang in de gaten. Indien daar aanleiding toe bestaat kan hij studenten oproepen. Ook signaleert de studieadviseur knelpunten in het onderwijs- en het examenprogramma - bijvoorbeeld aan de hand van gesprekken met studenten - en rapporteert hierover aan de verantwoordelijke organen, zoals opleidingsbestuur en examencommissie.

Studenten kunnen bij de studieadviseur terecht:

Voor informatie en advies over de studie, zoals:

- over de inhoud en de opzet van de studie;
- over een individueel studieprogramma;
- over studiemogelijkheden binnen en buiten de faculteit;
- over keuze van opleiding, studietrajecten en keuzevakken;
- over studieplanning;
- over studiemethodiek.

Voor advies in situaties die de studie bemoeilijken, zoals:

- motivatieproblemen;
- concentratieproblemen;
- psychische problemen;
- (lichamelijke) handicap;
- langdurige ziekte.

Voor vragen en advies inzake (wettelijke) regelingen, waaronder:

- inschrijvingsvormen;
- studieduur;
- tempo- en prestatiebeurs;
- (beroeps)procedures;
- afstudeerfonds.

Verkrijgen van verklaringen:

o.a. voor extraneï en ten behoeve van het afstudeerfonds.

Tot 1 september 1998 kan men terecht bij Eddy van der Meulen, studieadviseur faculteit der gezondheidswetenschappen, Universiteitssingel 50, kr. 1.313. Afspraken via het secretariaat van de faculteit der gezondheidswetenschappen, tel. 3881851.

Vanaf 1 september kan men terecht bij Gerard Korsten, Dr Tans Gebouw, Dr Tanslaan 10, kr. 4.017 die voor 3 dagen in de week deze rol zal gaan vervullen. Afspraken via het secretariaat, tel. 3881886.

6.4 MENTORENSYSTEEM

Bij de start van psychologie in september 1995 is gewerkt met een systeem van mentoren. De mentoren waren docenten die allen betrokken waren bij het onderwijs in het eerstejaar. Er waren immers geen ouderejaars die als een mentor voor de nieuwe lichting studenten zou kunnen fungeren. De mentorgroepen werden gevormd door de studenten van de eerste onderwijsgroep. De tutor van deze groep was tevens mentor. Op het einde van dit eerste jaar is gekeken naar de ervaringen van docenten en studenten met dit systeem.

Hoewel de ervaringen wisselend waren (niet elke groep is regelmatig bij elkaar geweest) en er nu ouderejaars studenten zijn, blijft dit systeem gehandhaafd. Een van de redenen hiervoor is dat studenten hebben aangegeven dat de drempel om naar je mentor toe te stappen om iets te vragen of te bespreken laag is en blijft. Kort samengevat betekent dit dat de leden van de eerste onderwijsgroep een mentorgroep vormen. Met de tutor van die eerste onderwijsperiode zullen deze groepen enkele keren in het jaar bijeenkomen ten einde allerlei aspecten van het onderwijs door te spreken en te evalueren.

6.5 UNIVERSITEITSBIBLIOTHEEK

De universiteitsbibliotheek (UB) verleent diensten aan alle medewerkers en studenten van de Universiteit Maastricht en in beginsel ook aan personen en instellingen in de regio. Doel van de UB is om de hoofdtaken van de universiteit op het terrein van onderzoek, onderwijs en maatschappelijke dienstverlening te ondersteunen. De dienstverlening van de UB aan de faculteiten wordt besproken in de facultaire bibliotheekcommissies, waarin vertegenwoordigers van bibliotheek, faculteit en studenten zitting hebben.

Collectie en locaties

De moderne collectie van de UB is toegespitst op: kennistechnologie (algemene wetenschappen), cultuurwetenschappen, economie en internationale bedrijfskunde, rechten, geneeskunde, gezondheidswetenschappen en psychologie. Naast de facultaire zwaartepunten beschikt de UB over een algemeen universitaire collectie (interdisciplinaire en niet-faculteitsspecifieke literatuur). Ook de zgn. Jezuietencollectie (bibliotheekcollecties van voormalige Jezuitenopleidingen) maakt hiervan deel uit.

De collectie van de UB is verspreid over een aantal locaties. De collectie op het gebied van geneeskunde, gezondheidswetenschappen en psychologie bevindt zich in de bibliotheek (en het studielandschap) Randwijck (Universiteitssingel 50); in de bibliotheek Vijverdal (Vijverdalseweg 1) bevindt zich een collectie klinische psychiatrie.

Statistische gegevens en overheidsgegevens zijn te raadplegen in de bibliotheek Bonnefanten (Bonnefantenstraat 2), waar tevens de collectie ten behoeve van de binnenstadfaculteiten (algemene wetenschappen, cultuurwetenschappen, economie, internationale bedrijfskunde, rechten) is ondergebracht.

Al deze collecties zijn vrij toegankelijk en voor het overgrote deel uitleenbaar. Uitzondering hierop vormt de oudere literatuur, die in het (niet publiekstoegankelijke) magazijn staat maar wel opvraagbaar is en de niet uitleenbare collectie studielandschapboeken en de collectie tijdschriften. Er is volop gelegenheid om te kopiëren met UM kopieerkaarten (50 stuks voor f 5,00).

Literatuur zoeken

Hoe zoek je literatuur, boeken en tijdschriften, en andere informatiedragers in de eigen collectie? De collecties van de UB (inclusief de studielandschappen) zijn toegankelijk door middel van een geautomatiseerde catalogus. In alle bibliotheeklocaties bevinden zich bibliotheekterminals of -PC's. Met behulp van deze terminals of PC's is het mogelijk boeken, tijdschriften en andere informatiedragers, zoals AV-media, van een bepaald auteur of over een bepaald onderwerp te vinden. Aan de hand van de gegevens op het beeldscherm kun je zien welke titels aanwezig zijn en waar; het aanvraagnummer vermeldt de bibliotheeklocatie en plaatsing. Tijdens de bibliotheekintroductie in het begin van het eerste studiejaar wordt het zoeken in de UB catalogus uitgelegd.

Uitgebreid literatuuronderzoek

Met behulp van de UB catalogus kun je de titels vinden van boeken en tijdschriften, die in de collectie van de hele UB (op alle locaties) aanwezig zijn. Bovendien biedt de UB catalogus toegang tot andere Nederlandse catalogi, zoals de Nationale Centrale Catalogus (NCC) en het bestand met inhoudsopgaven van tijdschriften in Nederland (OLC).

Andere mogelijkheden voor literatuuronderzoek zijn:

- gedrukte bibliografieën (literatuuroverzichten)
- 'CD-ROM' literatuurbestanden: in de UB en in het studielandschap staan PC's waarmee je literatuur kunt opsporen, die wereldwijd gepubliceerd is. Er zijn bestanden beschikbaar op diverse disciplines, zoals psychologie, geneeskunde en onderwijskunde.
- geautomatiseerd literatuuronderzoek in nationale en internationale online bestanden (door een UB medewerker). Hiervoor wordt een eigen bijdrage van f 25,00 per zoekvraag aan studenten gevraagd.

Tijdens het tweede semester worden vaardigheidstrainingen georganiseerd voor eerstejaars om te leren zoeken in literatuurbestanden op CD-ROM.

Uitleen

De meeste boeken in de bibliotheekcollectie zijn uitleenbaar. Om boeken te lenen is een persoonlijke bibliotheekpas (lenerspas) nodig, die verkrijgbaar is bij de Uitleenadministratiebalie en voor alle bibliotheeklocaties geldig is. Legitimatie is vereist (collegekaart). Voor UM studenten is een bibliotheekpas gratis. De belangrijkste leenregels zijn:

- de uitleentermijn is 4 weken en kan (mits de titel niet gereserveerd is) verlengd worden;
- maximaal aantal gelijktijdig te lenen boeken: 10;
- uitgeleende boeken kunnen gereserveerd worden;
- lenen en retourneren van boeken bij de locatie, waar het boek geplaatst is.

Computerfaciliteiten

In het studielandschap (niveau 3) staan enkele tientallen studenten-PC's ten behoeve van het opsporen en verwerken van informatie. De PC's bieden toegang tot de belangrijkste CD-ROM bestanden en tot Internet (Netscape, e-mail) en bieden voorts software (databaseprogramma's, spreadsheet, tekstverwerking en statistische en grafische programma's) om informatie op te slaan en in teksten te verwerken.

Audiovisuele media

Op niveau 3 van het studielandschap kunnen videobanden individueel bekeken worden (AV units) of groepsgewijs in een aparte ruimte (sleutel kan voor maximaal 2 uur geleend worden bij de Inlichtingenbalie tegen inlevering van een bibliotheekpas).

Studieplekken

Zowel in de bibliotheek als in het studielandschap zijn studieplekken ingericht. Voor de duur van (maximaal) één dag kan een studiekamer 'geleend' worden met de bibliotheekpas als borg (sleutel is verkrijgbaar bij de Uitleenbalie).

Tot slot

Behalve leenregels kent de UB nog een aantal algemene gebruiksregels. Zo is het niet toegestaan met jassen en/of tassen de bibliotheek binnen te gaan. Er kan gebruik worden gemaakt van een garderobe en kluisjes (borg: f 5,-) in de nabijheid van de UB ingang. Verder wordt van gebruikers verwacht dat de gebruikte literatuur weer op de juiste plek teruggeplaatst wordt. Roken en het nuttigen van consumpties zijn niet toegestaan.

En misschien ten overvloede: zowel voor de bibliotheek als het studielandschap geldt een stilte-'gebod'.

Meer informatie over de dienstverlening van de UB is te vinden op de UB Home Page (<http://www.unimaas.nl/~ub>) en op de gedrukte UB memo's, die bij de balies verkrijgbaar zijn. De UB Home Page biedt tevens actuele informatie over bijvoorbeeld openingstijden en de toegang tot een aantal literatuur/informatiebestanden.

Adres van de Universiteitsbibliotheek Randwijck

Universiteitssingel 50

6229 ER Maastricht

Tel. Inlichtingenbalie: 3881804 (algemene inlichtingen; reserveren CD ROM)

Tel. Uitleenbalie: 3881805/1806 (verlengen uitleentermijn)

Openingstijden Universiteitsbibliotheek Randwijck

ma t/m do 08.30 - 22.00 uur

vr 08.30 - 21.00 uur

za 10.00 - 17.00 uur

zondag (presentiebibliotheek, dus geen uitleen): 12.00 -17.00 uur

Basisboeken en studielandschap

Algemeen

De basisboekenlijst is een zorgvuldig opgestelde lijst met boeken waarvan docenten psychologie vinden dat studenten deze zouden moeten aanschaffen. Bij de keuze van de boeken hebben de volgende criteria - in een per boek verschillende mengverhouding - een rol gespeeld: relevantie, wetenschappelijk gehalte, didactische kwaliteit, veronderstelde 'halfwaardetijd', actualiteit en prijsstelling. Bij de opstelling van de basisboekenlijst is gelet op het bedrag dat in het studentenbudget voor de aanschaf van boeken is gereserveerd, te weten ongeveer f 800,- per jaar.

Functie studielandschap

Het zou een misverstand zijn ervan uit te gaan dat de aanschaf van basisboeken overbodig is omdat deze in voldoende aantallen in het studielandschap zouden staan. Niet alleen zou het gezien de grote jaargroepen studenten onbegonnen werk zijn voldoende exemplaren per titel op te nemen, het is ook en vooral niet de eerste bedoeling van het studielandschap om het mogelijk te maken dat studenten aldaar in de basisboeken kunnen studeren. Het studielandschap is in de eerste plaats opgezet om het de studenten mogelijk te maken zelf, op geleide van leerdoelen, op zoek te gaan naar relevante informatie in een gevarieerd bronnenbestand.

Inzake boeken ten behoeve van probleemgestuurd onderwijs kunnen de volgende categorieën worden onderscheiden:

- a. basisboeken. In deze boeken is een belangrijk deel van een bepaald vakgebied in kaart gebracht;
- b. alternatieve basisboeken. In de meeste wetenschapsgebieden bestaat een veelheid aan inleidingen, compendia, overzichtswerken, waarin ongeveer dezelfde onderwerpen worden behandeld. Deze onderwerpen zijn in de verschillende boeken wel op verschillende wijze uiteengezet (verschillen in: standpunten, selectie van voorbeelden, illustraties, leesbaarheid, ordening van de stof, enz.);
- c. thematische boeken. Deze boeken behandelen een beperkt thema, dat echter in het kader van een of meer taken in een bepaald blok relevant is;
- d. naslagwerken. Vooral woordenboeken en atlanten;
- e. specialistische boeken. Boeken met informatie die min of meer ver afstaat van hetgeen voor het uitwerken van leerdoelen die in de onderwijsgroepen zijn geformuleerd nodig is.

De kern van de collectie boeken in het studielandschap wordt niet gevormd door de basisboeken, maar door de alternatieve basisboeken, thematische boeken en naslagwerken (het is duidelijk dat specialistische boeken in de bibliotheek thuishoren).

Verkennd en verwerkend studeren

In de meeste onderwijssystemen bepalen de docenten de leerdoelen voor studenten. Via colleges, practica, dictaten, boekenlijsten e.d. wordt bekend gemaakt welke stof studenten voor het tentamen moeten beheersen. De docent heeft de te verrichten leeractiviteiten voor de studenten nauwkeurig uitgestippeld. De studenten leren wat hun opgedragen wordt: ze werken de literatuur systematisch door.

In het probleemgestuurd onderwijs is de stof gecentreerd rond taken. Doorgaans zullen taken en de daaruit voortvloeiende leerdoelen aanleiding geven tot het verkennen van diverse invalshoeken en bronnen. Studenten

beperken zich bij het uitwerken van de leerdoelen nogal eens tot het raadplegen van basisboek(en) en literatuurklapper. Hierbij is de kans groot dat de rapportages en discussies in de onderwijsgroepen stilvallen omdat 'iedereen hetzelfde heeft gedaan'. Studenten hebben bij de kennisvergaring in het kader van de afgesproken leerdoelen immers geput uit dezelfde bronnen. Zulke onderwijsgroepsbijeenkomsten zullen studenten veelal als minder goed ervaren dan een bijeenkomst waarin naar voren komt dat diverse bronnen zijn geraadpleegd.

Voor zinvol en verrijkend overleg in onderwijsgroepen is het gewenst dat de verschillende studenten kennis hebben genomen van verschillende explicaties, voorbeelden, uitwerkingen van problemen, beschrijvingen van standpunten enz. uit verschillende informatiebronnen. Met andere woorden de kwaliteit van de discussies en rapportages in de onderwijsgroepen hangt sterk samen met de mate waarin de onderwijsgroepsleden verkennend hebben gestudeerd.

Verkennend leren is een gewenst voorstadium van verwerkend leren. Bij verwerkend studeren in het probleemgestuurd onderwijs heeft de student uit diverse informatiebronnen die informatie geselecteerd en verzameld die hij/zij wil bestuderen in de zin van 'het onder de knie krijgen'.

Het studielandschap is met name bedoeld om het verkennend studeren te stimuleren. Het verwerkend studeren gebeurt meestal thuis, op de kamer. Hierbij is het noodzakelijk de basisboeken bij de hand te hebben.

6.6 PROGRAMMA-EVALUATIE

Programma-evaluatie is een instrument dat het mogelijk maakt om eventueel noodzakelijke verbeteringen in het onderwijs aan te brengen. Het is een hulpmiddel dat informatie oplevert ter localisering van onderwijskundig-didactische problemen en tevens voor suggesties ter verbetering. Daarnaast vormt programma-evaluatie de basis voor informatie-uitwisseling en overleg met de direct betrokkenen bij het onderwijs en zal het uitgangspunt zijn voor het nemen en uitvoeren van concrete maatregelen die het curriculum betreffen. Voorlopig zijn de evaluatie-activiteiten beperkt tot het - toch al omvangrijke - blokgebonden onderwijs en bestaan uit de volgende vier stappen:

1. Globale screening van alle aangeboden onderwijsblokken met behulp van een vragenlijst, waarin doelstellingen, werkvormen en media geoperationaliseerd zijn. Doel van deze screening is een inzicht verwerven in waar zich in het onderwijs problemen hebben voorgedaan en een eerste beeld te krijgen van de aard van die problemen.
2. Zo nodig kan op grond van de informatie verkregen in stap 1 enig diepte-onderzoek gedaan worden in een blok waarin zich bepaalde knelpunten hebben voorgedaan.
3. Aan alle betrokkenen worden vervolgens de resultaten van stap 1 en 2 gerapporteerd. Dat gebeurt in de vorm van een kort verslag waarin de evaluator mededeling doet van zijn bevindingen, gebaseerd op een analyse van de verzamelde data, bestudering van het betreffende blokboek, eigen observaties en eventueel additioneel verzamelde informatie.
4. Mocht daartoe aanleiding zijn, dan kan op grond van de nu beschikbare informatie overgegaan worden tot het nemen van concrete maatregelen ter verbetering van het onderwijs. Het initiatief daartoe kan uitgaan van elk van de betrokkenen: de portefeuillehouder onderwijs, de opleidingscommissie, de programmaleider, de planningsgroep of studenten.

Standaardvragen

De resultaten worden gebaseerd op vragenlijsten waarin studenten hun mening over het onderwijsprogramma kenbaar kunnen maken. Omdat de vragen van het zogenaamde Likert-type zijn: beweringen waarmee studenten het volledig oneens (1) tot volledig eens (5) kunnen zijn, worden per vraag gemiddelden en standaarddeviatie berekend.

De vragenlijst is zo opgesteld, dat er vragen in voorkomen over alle belangrijke aspecten van probleemgestuurd onderwijs. Soms is dit slechts een enkele vraag over één aspect. Over het functioneren van de tutor wordt echter een groot aantal vragen gesteld. Deze gegevens worden na afloop aan de tutores als feedback op hun functioneren toegezonden.

Docenten en studenten zullen af en toe met de programma-evaluatie te maken krijgen. Voor de meeste studenten zal hun bemoeienis met de programma-evaluatie beperkt blijven tot het beantwoorden van de vragenlijst aan het einde van het blok.

De studenten worden geïnformeerd over de resultaten van de programma-evaluatie door de faculteit der psychologie en via het mededelingenbord bij bureau onderwijs.

Blokspecifieke vragen

Naast bovengenoemde standaardvragen is het mogelijk, dat de vragenlijst ook blokspecifieke vragen bevat. Dit zijn vragen waaruit informatie verkregen wordt omtrent aspecten van het blokgebonden onderwijs die niet door de standaardvragen worden gedekt (bijvoorbeeld kwaliteit van de taken, kwaliteit van een bepaald college, van een training of practicum, van een werkstukoefening).

Elke planningsgroep wordt in staat gesteld om dergelijke vragen aan de standaardvragen toe te voegen, mits op tijd ingeleverd. De verwerking en verspreiding van blokspecifieke vragen gebeurt op dezelfde wijze als die van de standaardvragen.

De vragenlijst

Studenten krijgen bij de bloktoets de vragenlijst overhandigd waarbij gevraagd wordt om onderwijsgroepsnummer, bloknummer en de titel van het blok in te vullen. Deze gegevens zijn voor de verwerking van de vragenlijsten van belang. Omdat de vragenlijsten voor alle onderwijsprogramma's gelijk zijn, is het belangrijk om te weten welk blok op welke manier beoordeeld wordt.

Ook wordt gevraagd om het ID-nummer in te vullen. Dit is nodig om verbanden met bijvoorbeeld bloktoetsresultaten te leggen. Een voorbeeld van een onderzoek waarbij dit gebeurd is, is een vergelijking tussen het functioneren van docenttutoren en van studenttutoren. Hierbij ging het om de vraag of studenten begeleid door studenttutoren even hoge punten haalden als studenten begeleid door docenttutoren. Het spreekt vanzelf dat de privacy bij de verwerking van de gegevens wordt gewaarborgd.

Naast deze standaardvragenlijst wordt een korte lijst uitgereikt waarop de titels van taken, colleges, practica en trainingen zijn voorgedrukt. Van deze onderdelen kan worden aangegeven of ze goed dan wel slecht zijn geweest.

Tegelijk met het inleveren van de bloktoets worden de vragenlijsten ingeleverd.

Contactpersoon: Irma Kokx, hoofd bureau onderwijs, Psychologie, tel. 3881883, Dr Tans Gebouw, Dr Tanslaan 10, kr. 4.013.

6.7 GEAUTOMATISEERDE INFORMATIEVOORZIENING

Omdat er enige dagen zit tussen het vaststellen van de uitslag door de blokcoördinator en het invoeren in het geautomatiseerde informatievoorziening studenten (ISS), worden de uitslagen, zodra ze bekend zijn, opgehangen op de uitslagenborden bij het bureau onderwijs. Wanneer de gegevens in de computer zijn ingevoerd zullen de uitslagenlijsten worden verwijderd en kun je je studieresultaten raadplegen en/of printen met behulp van ISS. Om toegang te krijgen tot het systeem informatievoorziening studenten kun je gebruik maken van de onderwijs PC's die opgesteld staan:

- in het computerlandschap van psychologie, Dr Tanslaan 10
- in de IT-tuin (bibliotheek), Universiteitssingel 50
- op de locatie P. Debyeplein 1

Navolgend een beknopte beschrijving op welke wijze je van dit informatiesysteem gebruik kunt maken.

Toegang tot het systeem

Inloggen

Samen met je bewijs van inschrijving heb je een username/password combinatie ontvangen. Deze username/password combinatie bestaat uit je ID-nummer (bijvoorbeeld I960001) en een password, een viercijferige code. Deze username/password combinatie heb je nodig om toegang te krijgen tot bepaalde netwerkdiensten, zoals e-mail, toegang tot internet en ook ISS. Wanneer je bent ingelogd, klik je eerst twee keer op het 'student service' icoon. Vervolgens klik je twee maal op 'student information' icoon en 'ISS' icoon. Het eerste scherm van het informatiesysteem wordt dan automatisch geopend. Bovenstaande geldt alleen wanneer je inlogt op een PC in het computerlandschap of de IT-tuin.

Toetsenbord

Het informatiesysteem kent een aantal commando's en corresponderende toetsen op het toetsenbord. Hieronder een overzicht van de belangrijkste commando's en corresponderende toetsen.

Commando	PC-toets	Betekenis
FIND	HOME	Lijst van geldige waarden
DO	F9	Accepteer de gegevens en ga verder
ENTER	ENTER	
DELETE	F10	Verwijder veldwaarde
CANCEL	min-toets (op niet geaccepteerd) en ga terug bord uiterst rechts)	Afbreken (gegevens worden numerieke toetsen-
BACK	F12	Ga terug naar vorig veld

De FIND-toets kan daar gebruikt worden waar achter een veld twee dubbele punten (::) geplaatst zijn. Bij gebruik van de FIND-toets verschijnt een lijst waaruit je kunt kiezen. Je selecteert je keuze met behulp van de pijltjestoets en <ENTER>.

Controle op inschrijving en inschrijvingsvorm

Het informatiesysteem zal als eerste in het informatiesysteem HOSTIS van de dienst studentzaken kijken of je een of meer geldige inschrijving(en) hebt. Heb je meer dan een geldige inschrijving dien je een keuze te maken door een letter 'X' te plaatsen achter de gewenste opleiding en op <DO>toets (F9) te drukken. Hierna zoekt het informatiesysteem welke facultaire opleiding(en) je volgt. Als dit er meer zijn, volgt een keuzeschermbaar waar je middels een letter 'X' gevolgd door <DO> (F9) de gewenste opleiding selecteert.

Na het opstarten van ISS kom je in het hoofdschermbaar van het informatiesysteem. Je kiest de functie-optie 'resultaten' met behulp van de pijltjestoetsen gevolgd door <ENTER>. Vervolgens verschijnen op het beeldscherm de facultaire inschrijvingen die van je zijn vastgelegd. Door een letter 'X' achter de gewenste facultaire opleiding te plaatsen en op <DO>toets (F9) te drukken selecteert je de facultaire opleiding waarvan je je tentamenresultaten wilt raadplegen. Vervolgens kun je, door aan te geven van welk curriculumjaar (bijvoorbeeld '95' gevolgd door <DO>toets (F9)) je tentamenresultaten wilt raadplegen een selectie van tentamenresultaten maken. Wil je alle resultaten raadplegen, vul je geen curriculumjaar in, maar druk je meteen op de <DO>toets (F9). Vervolgens verschijnt een deel van je individueel studieprogramma op het beeldscherm. Indien er meer onderdelen in het individueel studieprogramma zijn opgenomen dan dat er op het beeldscherm kunnen worden weergegeven, verschijnt er beneden in het beeldscherm een keuzemogelijkheid om verder te bladeren of te stoppen. Je selecteert je keuze met behulp van de pijltjes-toets en <ENTER>. Op het beeldscherm verschijnt er per onderwijsonderdeel een regel. Aan het begin van de regel staat het curriculumjaar en de periode waarin je het betreffende onderwijsonderdeel hebt gevolgd. Achter de omschrijving van het onderwijsonderdeel staan achtereenvolgens of je voldoende aanwezig bent geweest (J) voor dat onderdeel (indien de aanwezigheidsverplichting van toepassing is); het cijfer dat je voor het onderwijsonderdeel hebt behaald, of je (wanneer dat voor dat onderwijsonderdeel van toepassing is) een aftekening hebt behaald en hoeveel studiepunten je voor het betreffende onderwijsonderdeel hebt behaald (indien van toepassing). Vervolgens kun je kiezen of je tentamenresultaten van een andere facultaire inschrijving wilt raadplegen, resultaten voor de reeds geselecteerde inschrijving wilt raadplegen (voor een ander curriculumjaar), of wilt stoppen.

Printen tentamenresultaten

Wanneer je dit wenst kun je ook een print maken van je tentamenresultaten, zoals ze zijn vastgelegd in het informatiesysteem. Op deze print worden, net zoals in het overzicht op het beeldscherm, de onderwijsonderdelen die zijn opgenomen in je individueel studieprogramma weergegeven, inclusief resultaten en de behaalde studiepunten.

Om dit overzicht te printen kies je met behulp van de pijltjes-toets voor menukeuze 'printen tentamenresultaat' gevolgd door <ENTER>. Vervolgens kun je aangeven van welke facultaire inschrijving je een overzicht met tentamenresultaten wilt maken. In het vervolgscherm (gegevens printer) kun je met behulp van de pijltjes-toets aangeven op welke printer je de resultaten wilt printen. Dit doe je door voor de betreffende printer een letter 'X' in te tikken, gevolgd door <ENTER>. Je kunt op dit moment kiezen uit de openbare VAX-printer (Uns 50) op de locatie Uns 50 (Universiteitssingel 50) en een van de twee laserprinters bij de vakgroep M&S (Debyeplein 1). De printer op de locatie Uns 50 staat opgesteld in de Noordhal op niveau 2; de printers bij M&S in de ruimtes 109 en 117 (begane grond, Debyeplein 1).

Om de functie 'resultaten' te verlaten, kies je ofwel de optie 'stoppen' gevolgd door <ENTER> ofwel gebruik je de <CANCEL> toets (min-teken bovenaan rechts). Op de laatste pagina van het overzicht kan afbreken enkel met <CANCEL>.

Let op!

Vergeet niet op de juiste wijze uit te loggen, anders kunnen je resultaten ook door anderen worden ingekeken en kan je password door anderen worden gewijzigd.

Ten slotte

Wanneer je geen username/password-combinatie hebt ontvangen, en voor eventuele vragen en/of opmerkingen over het informatiesysteem (ISS) kun je tijdens het spreekuur van bureau onderwijs terecht bij Jacques Beurgens, tel. 3881882, Dr Tans gebouw, Dr Tanslaan 10, kr. 4.012

Voor alle andere vragen m.b.t. de PC en de daarop geïnstalleerde Maasnetdiensten kun je terecht bij de beheerder van het computerlandschap psychologie, de beheerder van de IT-tuin op de Uns 50 en het computerlandschap op Deb 1.

6.8 ONDERWIJSRUIMTEN

Onderwijsgroepskamers

In totaal zijn er 45 onderwijskamers beschikbaar. In iedere kamer zijn standaard twaalf stoelen aanwezig, alsmede een krijtbord. De onderwijsgroepskamers worden gedeeld met de faculteit der gezondheidswetenschappen.

Locaties: Dr Tans Gebouw, Dr Tanslaan 10 (DRT 10), niveau 4 (ingang via niveau 5 Uns-Noord of via de hoofdingang van DRT 10), Universiteitssingel 50 (Uns 50), niveau 1 en 5, Parkeerplaats Noord (PPD1)

Kamers vaardigheidsonderwijs

Locaties: Universiteitssingel 50 (Uns 50), niveau 5, Dr Tans Gebouw, Dr Tanslaan 10 (DRT 10), niveau 3

Computerlandschap

Locaties: Dr Tanslaan 10 (DRT 10), niveau 4, P. Debyeplein (Deb 1)

Colloquiumzalen

Locatie: Universiteitssingel 50 (Uns 50), niveau 0: 0.468 en 0.420, capaciteit: 35 stoelen.

Locatie: P. Debyeplein 1 (Deb 1.), begane grond: 0.124 en 0.126, capaciteit: 35 stoelen

Collegezalen

Locatie: Universiteitssingel 50 (Uns 50), niveau 0:

- 0.402	blauwe zaal	259 plaatsen
- 0.406	groene zaal	65 plaatsen
- 0.480	rode zaal	65 plaatsen

Locatie: P. Debyeplein (Deb 1), begane grond

- 0.122	auditorium	175 plaatsen
---------	------------	--------------

Locatie: Tongersestraat 53 (Ts 53), begane grond

- collegezaal	500 plaatsen
- aula	200 plaatsen

Externe ruimten

Voor toetsen wordt veelal gebruik gemaakt van sporthallen in
De Heeg, Roserije 500, 6228 DN Maastricht
Dousberg, Dousbergberg 4, 6216 GC Maastricht
Randwijck, Sorbonnelaan 180, 6229 HD Maastricht
Daalhof, Goudenweg 190, 6216 TT Maastricht

6.9 TOETSEN

Toetstijden (onder voorbehoud)

Eerste- en vierdejaars	09.00 - 11.00
tweedejaars	11.30 - 13.30
derde jaars	14.00 - 16.00
voortgangstoets	10.00 - 13.00

Bloktoetsen

eerste periode	vrijdag	25 september 1998
tweede periode	vrijdag	6 november 1998
derde periode	vrijdag	18 december 1998
vierde periode	vrijdag	12 februari 1999
vijfde periode	donderdag	1 april 1999
zesde periode	woensdag	12 mei 1999
zevende periode	vrijdag	25 juni 1999

Voortgangstoetsen

eerste voortgangstoets	vrijdag	13 november 1998
tweede voortgangstoets	vrijdag	26 februari 1999
derde voortgangstoets	vrijdag	21 mei 1999

Niet-blokgebonden onderwijs

De data hiervoor worden doorgegeven via de coördinatoren van het niet-blokgebonden onderwijs en de onderwijsroosters per blok.

Inschrijving voor herkansingen

Studenten moeten zich inschrijven voor een herkansing. Deze inschrijving dient minimaal twee weken voor de datum van de herkansing binnen te zijn. Op basis van deze gegevens bepaalt de blokcoördinator op welke manier de herkansing wordt aangeboden en kan het bureau onderwijs de geschikte ruimte regelen. Te late aanmelding kan er toe leiden dat een student uitgesloten wordt van deelname aan de herkansing. Inschrijving gebeurt via de medewerker examenadministratie van bureau onderwijs.

Deze regeling geldt ook voor studenten die willen herkansen bij de reguliere bloktoets aan het einde van een blok.

Plattegronden

Op de volgende bladzijden staan plattegronden van het Dr Tans Gebouw aan de Dr Tanslaan 10 waar de faculteit der psychologie op de niveau's 3 en 4 is gehuisvest.